

STRATEGIJA RAZVOJA KULTURE V OBČINI MEDVODE ZA OBDOBJE 2026 - 2030

Pripravili:

Teja Zajec
Matej Ulčar
Sabina Spanjol
Lara Simona Taufer

KAZALO VSEBINE

1	UVOD.....	1
2	OD VIZIJE DO POSLANSTVA.....	4
2.1	VIZIJA.....	4
2.2	POSŁANSTVO	4
2.3	TEMELJNE VREDNOTE	5
2.4	NACIONALNE USMERITVE	5
2.5	TEMELJNA NAČELA KULTURNE POLITIKE V OBČINI MEDVODE.....	6
2.6	SPLOŠNI STRATEŠKI CILJI	7
3	KULTURNI IZZIVI V OBČINI MEDVODE	8
3.1	OBLIKOVANJE STEBROV STRATEGIJE	8
3.2	STATISTIČNI PODATKI	9
4	KULTURA V JAVNEM INTERESU.....	11
4.1	NEVLADNI SEKTOR.....	11
4.1.1	KULTURNA DRUŠTVA	11
4.1.2	ZASEBNI SEKTOR IN SAMOZAPOSLIENI NA PODROČJU KULTURE	20
4.2	JAVNE SLUŽBE.....	23
4.2.1	KNJIŽNICA MEDVODE.....	23
4.2.2	JAVNI ZAVOD ZA ŠPORT, TURIZEM, KULTURO, MLADINO IN SOCIALNO VARSTVENE STORITVE SOTOČJE MEDVODE.....	26
4.2.3	VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI ZAVODI	29
4.3	VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE	32
5	POSNETEK STANJA NA PODROČJU KULTURE V OBČINI MEDVODE.....	37
5.1	EVALVACIJA CILJEV IN UKREPOV STRATEGIJE RAZVOJA KULTURE V OBČINI MEDVODE ZA OBDOBJE 2021-2024.....	37
5.2	EVALVACIJA ZASTAVLJENIH CILJEV V DOKUMENTU STRATEGIJA DELOVANJA KNJIŽNICE MEDVODE V OBDOBJU 2020-2025.....	43
5.3	POROČILO O PODROČNIH SREČANJIH FOKUSNIH SKUPIN ZA PRIPRAVO IZHODIŠČ ZA PRENOVO RAZPISA ZA KULTURNE DEJAVNOSTI.....	45
5.4	POROČILO O IZVEDENIH SREČANJIH ZA »MAPIRANJE KULTURNEGA ZEMLJEVIDA MEDVOD«	47
5.5	ANALIZA SOFINANCIRANJA KULTURNIH DRUŠTEV IN IZVAJALCEV KULTURNIH PROGRAMOV IZ JAVNEGA RAZPISA ZA SOFINANCIRANJE KULTURNIH DEJAVNOSTI V OBČINI MEDVODE V OBDOBJU 2021-2025	49
5.6	ANALIZA VODENE DELAVNICA ZA ZAJNTERESIRANO JAVNOST	56
5.7	ANALIZA JAVNOMNENJSKE ANKETE O KULTURI V OBČINI MEDVODE	64
6	OCENA STANJA IN IZSTOPAJOČA PROBLEMATIKA	70

6.1	LJUBITELJSKA KULTURA IN DRUŠTVENO DELOVANJE	70
6.2	KULTURNO-UMETNOSTNA VZGOJA.....	71
6.3	PROFESIONALNA UMETNOST IN VRHUNSKA USTVARJALNOST	71
6.4	KULTURNA INFRASTRUKTURA.....	72
6.5	KULTURNA IN NARAVNA DEDIŠČINA	73
7	STRATEŠKI CILJI IN UKREPI	74
7.1	Strateški cilj 1: SPODBUJANJE MEDSEBOJNEGA SODELOVANJA IN POVEZOVANJA	74
7.2	Strateški cilj 2: SPODBUJANJE RAZVOJNO NARAVNANEGA DELOVANJA	76
7.3	Strateški cilj 3: PODPORA PRIORITETNIM PODROČJEM KULTURE.....	77
7.4	Strateški cilj 4: VZPOSTAVITEV MREŽE KOMUNIKACIJSKIH TOČK ZA PROMOCIJO KULTURNIH PROGRAMOV	78
7.5	Strateški cilj 5: SPODBUJANJE RAZVOJA PROGRAMOV KULTURNO-UMETNOSTNE VZGOJE	79
7.6	Strateški cilj: SPODBUJANJE BRALNE KULTURE	79
7.7	Strateški cilj 7: ZAGOTAVLJANJE USTREZNE INFRASTRUKTURE ZA IZVAJANJE KULTURNIH DEJAVNOSTI	83
7.8	Strateški cilj 8: SPODBUJANJE OHRANJANJA IN VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE.....	85
	ZAKLJUČEK.....	87
	LITERATURA.....	88

1 UVOD

Strategija razvoja kulture v občini Medvode za obdobje 2026–2030 je pomemben strateški dokument, ki se sprejema za obdobje petih let, vsebuje pa tudi dolgoročne usmeritve. Sledi usmeritvam sprejetih strateških dokumentov in zakonom (Zakonu o uresničevanju javnega interesa za kulturo¹, Zakonu o varstvu kulturne dediščine², Zakonu o knjižničarstvu³, Zakonu o nevladnih organizacijah⁴, Strategiji razvoja nacionalnega programa filmske vzgoje, Arhitekturni politiki Slovenije Arhitektura za ljudi), usmeritvam Evropske strategije kulturne dediščine za 21. stoletje (Strategija 21) ter drugim dokumentom.

S sprejetjem dokumenta Strategija razvoja kulture v občini Medvode za obdobje 2026–2030 lokalna skupnost sledi določbam 14. člena ZUJIK, ki določajo, da lokalna skupnost sprejme svoj lokalni program za kulturo za obdobje osmih let, pri čemer lahko program vsebuje tudi dolgoročne usmeritve, ki presegajo to obdobje. Občina Medvode tako z dokumentom Strategija razvoja kulture v občini Medvode za obdobje 2026–2030 opredeljuje javni interes za kulturo, prioritete, ukrepe ter cilje in kazalnike za njihovo doseganje, pri čemer pa je dokument pripravljen za krajše obdobje kot to določajo prej omenjene določbe 14. člena ZUJIK. Dokument strategije je pripravljen za obdobje petih let, saj bo tako bistveno lažje zasledovati potrebe lokalne skupnosti na področju razvoja kulture, ki se, odvisno od različnih vplivov okolja kot tudi prebivalstva, pokažejo v bistveno krajšem obdobju kot pa v osmih letih.

Dokument Strategija razvoja kulture v občini Medvode za obdobje 2026–2030 upošteva tako nacionalne kot evropske strateške usmeritve razvoja kulture in kulturne dediščine, v vsebini pa se opira na prepoznavanje potreb lokalne skupnosti v skladu z izsledki opravljenih analiz, anket, delavnice in drugih raziskav, ki so bile izvedene v letih 2024–2026. S tem zasleduje določbe 15. člena ZUJIK-a, ki določajo, da je civilna družba aktivno udeležena v postopkih oblikovanja in sprejemanja kulturne politike prek stroke in zainteresirane javnosti. Ker je kultura pravzaprav edino področje, s katerim tako države kot regije ohranjajo in razvijajo lastno identiteto, se predstavljajo svetu in sebi z lastno ustvarjalnostjo in prepoznavnostjo ter gradijo nove elemente kulturne dediščine za prihodnje rodove, je vključevanje civilne družbe v pripravo dokumentov za uresničevanje javnega interesa za kulturo še toliko pomembnejše.

Kultura izhaja iz potreb in pričakovanj skupnosti, zato je pomembno, da ustanove, kot so Občina Medvode in javni zavodi, omogočajo kulturni razvoj in podpirajo kulturne izvajalce ter dajejo tako odraslim kot otrokom možnost izvajanja, izobraževanja ali zgolj obiskovanja programov, ki tem potrebam in pričakovanjem sledijo.

Organizacija združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo (v nadaljevanju UNESCO) opredeljuje kulturo kot skupek značilnih duhovnih, materialnih, intelektualnih in

¹ Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK, Uradni list RS, št. 77/07 - uradno prečiščeno besedilo, 65/07 - odl. US, 56/08, 4/10, 20/11, 100/11 - odl. US, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 - ZNOrg, 49/20 - ZIUZEOP, 3/22 - ZDeb, 105/22 - ZZNSPP, 8/25, 77/25).

² Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1, Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11 - odl. US, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 - ZNOrg, 78/23 - ZUNPEOVE, 131/23 - ZORZFS).

³ Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1, Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 - ZUJIK, 92/15).

⁴ Zakon o nevladnih organizacijah (ZNOrg, Uradni list RS, št. 21/18).

čustvenih značilnosti družbe ali družbene skupine, ki zajema ne le umetnost in literaturo, temveč življenjski slog, načine skupnega življenja, vrednotne sisteme, tradicijo in prepričanja. V letu 2001 so na generalni konferenci UNESCO sprejeli Splošno deklaracijo o kulturni raznolikosti, kjer navajajo, da je kulturna raznolikost, kot vir izmenjav, inovacij in ustvarjalnosti, za človeštvo enako potrebna, kot je za naravo potrebna njena biološka raznovrstnost. V tem smislu tudi predstavlja dediščino človeštva.

Kot je zapisano že v dokumentu Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2024-2031⁵ (ReNPK24-31) ima kultura v trajnostno naravnani družbi pomemben povezovalni, razvojni in družbeni potencial. Učinki kulture na gospodarski razvoj so najvidnejši v vplivu na razvoj kulturne industrije (kulturni turizem, storitve, povezane s kulturno dediščino, gledališče, izobraževanje o umetnosti, ples, glasba, založništvo, prodaja knjig, vizualna umetnost itn.), ki v lokalne skupnosti in regije lahko prinese dodaten prihodek in s tem omogoča nove zaposlitve ter ekonomsko rast.

Kultura pa poleg vloge, ki jo ima kot spodbujevalec razvoja, nastopa kot generator povečevanja ugleda določene (lokalne) družbe. Pri tem gre za dvig ugleda države, regije ali občine, ki s pozitivnim imidžem posredno pripomore k dodajanju vrednosti lokalnim proizvodom.

Ključne razvojne usmeritve, ki so bile načrtane že s predhodnim dokumentom Strategija razvoja kulture v občini Medvode za obdobje 2021-2024, še naprej ostajajo (Slika 1):

- ohranjanje in razvijanje lastne identitete,
- zadovoljevanje potreb skupnosti in zagotavljanje višje kakovosti življenja,
- kultura kot spodbujevalec razvoja,
- kultura kot generator povečevanja ugleda lokalne družbe,
- kultura kot povezovalac različnih področij in ljudi.

Slika 1: Ključne razvojne usmeritve Strategije razvoja kulture v občini Medvode za obdobje 2026 - 2030

⁵ Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031 (ReNPK24-31, Uradni list RS, št. 61/24).

Pri oblikovanju strateškega dokumenta o razvoju kulture je pomembno upoštevati vse vidike vpliva kulture na družbo oziroma posamezne sektorje. V sklopu tega je potrebno podpreti programe in projekte v javnem interesu, hkrati pa spodbujati iskanje in izkoriščanje drugih virov sredstev in podpirati inovativne programe in projekte, ki iščejo doslej neznane smeri ter oblikujejo nove prakse na tem področju.

2 OD VIZIJE DO POSLANSTVA

Ko govorimo o poslanstvu in viziji na področju razvoja kulture in kulturne dediščine, je potrebno najprej opredeliti določene pojme, ki že prek uradnih definicij nakazujejo medsebojno prepletenost pri uresničevanju strateškega dokumenta v praksi.

2.1 VIZIJA

Vizija razvoja kulture v občini Medvode predstavlja podobo želene prihodnosti na tem področju v obdobju prihodnjih petih let. Temeljna izhodišča strateškega dokumenta sledijo tej viziji pri postavitvi smernic nadaljnjega razvoja dejavnosti na področju kulture in kulturne dediščine.

Naša **vizija je oblikovati prepoznavno podobo medvoške kulture**, ki bo:

- temeljila na povezovanju izvajalcev kulturnih programov iz vladnega in nevladnega sektorja,
- ustvarjala sinergijo z lokalnim okoljem in gospodarstvom,
- oblikovala trdne povezave s socialno politiko,
- uspešno ustvarjala nove segmente publike,
- omogočila razvoj novih programov kulturno umetnostne vzgoje,
- omogočila razvoj programov kulturnega turizma.

Kultura bo do leta 2030 v občini Medvode prepoznana kot področje s širokimi družbenimi učinki in bo vpeta na čim več področij družbenega delovanja. Povezovanje različnih področij umetnosti, kulturne dediščine in ljubiteljske kulture z vzgojno-izobraževalnimi in drugimi programi bo lahko prepoznano kot primer dobre prakse za kakovosten prenos znanja in kreiranje novih segmentov publike. Področje kulture se bo začelo v večji meri povezovati tudi s preostalimi področji in ljudmi, kar bo pripomoglo k ohranjanju dejavnosti društev in povečevanju članstva v društvih. V tem obdobju pa bodo uspešno vzpostavljeni tudi novi, učinkovitejši načini komuniciranja med vsemi deležniki kulturnega udejstvovanja v digitalni dobi.

2.2 POSLANSTVO

Poslanstvo občine, javnih zavodov s področja kulture ter drugih ustvarjalcev v kulturi na lokalni ravni je tesno prepleteno. Skupaj tvorijo jedro lokalne kulturne politike, ki prebivalcem zagotavlja dostop do umetnosti, ohranjanje dediščine in krepi pripadnost skupnosti.

Občina v tem primeru deluje kot ustvarjalec pogojev, (so)financer in usmerjevalec lokalnega kulturnega razvoja. Njeno primarno poslanstvo je zagotavljanje javnega interesa v kulturi na lokalni ravni. Vsem prebivalcem, ne glede na starost, izobrazbo ali socialni status, omogoča dostop do kakovostnih kulturnih vsebin. Zagotavlja sredstva za delovanje javnih zavodov, vzdrževanje kulturne infrastrukture (zgradb, domov, dvoran) in sofinanciranje programov ljubiteljske kulture (lokalnih društev). Skrbi za nepremično in premično kulturno dediščino na

območju občine (spomeniki, zgodovinske stavbe). Občina oblikuje lokalne programe za kulturo, ki postavljajo dolgoročne cilje za razvoj umetnosti in ustvarjalnosti v skupnosti.

Javna zavoda, ki opravljata javno službo na področju kulture, kulturna društva, zavodi, samozaposleni v kulturi, zasebni zavodi in drugi kulturni ustvarjalci so izvajalci kulturne politike na terenu. Prenesejo vizijo občine v konkretne programe, dogodke in storitve.

V sinergiji ustvarjajo prostor za druženje, integracijo ranljivih skupin in medgeneracijski dialog. Bogato kulturno življenje in ohranjena dediščina večata ugled občine ter privabljata obiskovalce od drugod. Preko šolskih skupin in delavnic zavodi (ob podpori občine) vzgajajo prihodnje generacije kulturnih ustvarjalcev in občinstva.

Občutek poslanstva je lahko jasen le ob razumevanju skupnih temeljnih vrednot in privlačni skupni viziji kulturnega razvoja, ki sledi javnemu interesu. Izvajalce motivira h kakovostnemu delovanju in uporabnikom, širši javnosti pa vzbuja zaupanje v njihovo delo. To poslanstvo bodo še naprej izvajale osebe in organizacije, ki so že v preteklosti pokazale sposobnost prepoznavanja ustvarjalnih in razvojnih potencialov svoje okolice, pri čemer pa je k sodelovanju potrebno povabiti tudi nove akterje in najmlajše.

Kultura na lokalni ravni torej ni strošek, temveč investicija v identiteto, duševno zdravje in razvoj lokalne skupnosti.

2.3 TEMELJNE VREDNOTE

Za učinkovito izpolnjevanje poslanstva, ki sledi viziji, je treba določiti temeljne vrednote delovanja. Temeljne vrednote predstavljajo osnovne prioritete kulture, so prepričanja o tem, kaj izvajalci in uporabniki cenijo, vrednotijo kot pozitivno, kaj je zaželeno in vredno truda, za kaj se zavzemajo.

Temeljne vrednote predstavljajo temelj delovanja v kulturi in jih je kot take treba spoštovati, upoštevati in udeležati. V občini Medvode pozdravljamo vrednote, kot so odprtost, strpnost, svoboda izražanja, spoštovanje različnosti in medkulturnega dialoga, ki ob udeleževanju občanov v kulturnem življenju krepijo medsebojno razumevanje in občutek pripadnosti skupnosti.

V občini Medvode **sledimo sledečim načelom**:

- bogatiti kakovost življenja,
- graditi skupnostno identiteto,
- zagovarjati kulturo kot javno dobrino, ne kot tržno blago,
- podpirati kulturne dejavnosti nevladnega sektorja in javnih organizacij ter spodbujati njihovo povezovanje.

2.4 NACIONALNE USMERITVE

Medtem ko se vizija in poslanstvo v veliki meri posvečata lokalni strateški usmerjenosti razvoja kulture, se temeljne vrednote pravzaprav nanašajo na usmeritve na nacionalni ravni. Opisane temeljne vrednote tako upoštevajo državne zakone in jih uresničujejo na lokalni

ravni. S tem se ohranja skupnostna identiteta slovenskega naroda in ohranja spoštovanje do nesnovne dediščine.

Dokument Strategije razvoja kulture v občini Medvode za obdobje 2026-2030 sledi sprejetim nacionalnim strateškim usmeritvam razvoja kulture in kulturne dediščine ter upošteva sprejete evropske smernice.

Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2024-2031 (ReNPK24-31) v ospredje postavlja povezovanje kulture z drugimi resornimi politikami. Temeljne spremembe predhodne Resolucije o nacionalnem programu za kulturo 2022-2029⁶ (ReNPK22-29) so bile potrebne predvsem zaradi oblikovanja celostne strategije kulturne politike v času nenehnih kriz, z željo po oblikovanju ustrezne podlage ukrepom za gradnjo odpornosti sektorja. Vodilo ReNPK24-31 je zaveza k ohranitvi kulture v sferi javnega dobra. Iz ReNPK24-31 izhaja, da je bila predhodna resolucija ReNPK22-29 sprejeta med epidemijo Covida-19, ki pa je močno vplivala na vsa področja kulture, zgodile pa so se tudi dodatne prelomnice, ki kulturo postavljajo pred nove izzive. Zgodile so se številne naravne nesreče, ki vse bolj določajo delovni prostor ustvarjalcev ter ogrožajo kulturno dediščino in povzročajo škodo na njej. Izjemno hitro pa se širi tudi tehnologija umetne inteligence, zaradi česar je potrebno pri razmisleku o prihodnosti vključevati tudi sposobnost prilagajanja kulture na nove tehnološke realnosti. Kot temeljni strateški cilji, ki usmerjajo oblikovanje ukrepov in dolgoročno kulturno politiko, so v ReNPK24-31 oblikovani trije stebri:

- **Kultura za povezano družbo** (vsebuje temeljne dolgoročne cilje, ki se osredinjajo na kulturo kot povezovalni element skupnosti) - Kultura spodbuja skupne vrednote, vključenost, medkulturni dialog in občutek skupnosti.
- **Kultura kot javno dobro** (vsebuje cilje, ki so osredinjeni na ustvarjanje in posredovanje novih kulturno-umetniških vsebin) - Kultura je razumljena kot javno dobro in je v pomembnem delu izvzeta iz tržnih mehanizmov. Dostopna mora biti vsem, ne glede na njihov status ali osebne okoliščine, zato nujno potrebuje stabilno javno financiranje in podporo.
- **Kultura za trajnostno prihodnost** (umeščanje kulture v druge resorje ter povezovanje s preostalimi cilji v družbi in iskanje sinergije z največ potenciali) - Opredelitev kulture v razvoju širše družbe.

Strategija razvoja kulture v občini Medvode za obdobje 2026-2030 je dokument, ki je nastal kot rezultat preseka opravljenih analiz in posnetka stanja kulture v lokalni skupnosti ter usmeritev prej omenjenih dokumentov.

2.5 TEMELJNA NAČELA KULTURNE POLITIKE V OBČINI MEDVODE

Z dokumentom Strategija razvoja kulture v občini Medvode za obdobje 2021-2024 so bila začrtana **temeljna načela kulturne politike občine Medvode**, in sicer:

- načelo dostopnosti javnih kulturnih dobrin in storitev vsem prebivalcem in obiskovalcem občine Medvode, ne glede na socialni status, oviranost ali življenjsko obdobje,
- načelo spodbujanja kakovostne produkcije na vseh področjih ustvarjanja kulturnih in umetniških vsebin, ki sooblikujejo vodilno kulturno podobo občine Medvode,

⁶ Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2022-2029 (ReNPK22-29, Uradni list RS, št. 29/22 in 61/24).

- načelo kulture kot ključnega faktorja za zagotavljanje kakovosti bivanja, socialne kohezivnosti, razvoja posameznika in ohranjanja skupnostne identitete.

2.6 SPLOŠNI STRATEŠKI CILJI

Splošni cilji kulturne politike občine Medvode, ki so bili zastavljeni že v sklopu dokumenta Strategija razvoja kulture v občini Medvode za obdobje 2021-2024, so naslednji:

1. razvijanje kulturnih potreb in kulturnih vrednot,
2. povečevanje kakovostnih vsebin in dostopnosti do kakovostnih kulturnih vsebin,
3. zagotavljati stabilne finančne možnosti za delovanje ljubiteljske kulture,
4. krepiti medpodročno povezovanje in sodelovanje med izvajalci kulturnih programov nevladnega sektorja ter javnimi zavodi,
5. ohranjati in promovirati kulturno dediščino ter razvijati kulturno okolje, ki prispeva k razvoju kulturnega turizma,
6. izboljšati in zagotavljati infrastrukturne in druge razmere za osnovno in zahtevnejše kulturno ustvarjanje,
7. vzpostaviti podporo razvoju kulturno-umetnostne vzgoje,
8. promovirati dosežke medvoških ustvarjalcev v državi in svetu,
9. razvijati možnosti za izoblikovanje vodilne podobe medvoške kulture,
10. zagotoviti ustrezno prezentacijo kulturne dediščine,
11. vzpostaviti podporo za mlade umetnike in socialne skupine, ki težje uresničijo svoje potenciale v kulturno ustvarjalni dejavnosti,
12. prednostno podpreti projekte, ki so plod sodelovanja med javnimi zavodi in nevladnim sektorjem ter prispevajo k večji kakovosti in raznovrstnosti kulturne ponudbe,
13. spodbujati mednarodno dimenzijo kulturne produkcije in njeno vključevanje v evropske pobude,
14. informatizacija in digitalizacija programskih vsebin javnih zavodov na področju kulture, ki jih je ustanovila Občina Medvode, in nevladnih kulturnih organizacij, ki se sofinancirajo iz proračuna Občine Medvode prek razpisa, z namenom večje dostopnosti javnosti.

Zasledovanje navedenih strateških ciljev bo naše vodilo tudi v obdobju 2026 – 2030.

3 KULTURNI IZZIVI V OBČINI MEDVODE

Lokalna skupnost je odgovorna za to, da prepozna potrebe javnega interesa na področju kulture v občini Medvode, jih primerno in kritično obravnava, selekcionira v skladu z zakoni in zagotavlja njihovo zadovoljitev. Slednje uresničuje prek različnih načinov promoviranja, spodbujanja in sofinanciranja. Občina Medvode skrbi za uresničevanje javnega interesa predvsem s sofinanciranjem Knjižnice Medvode in Javnega zavoda Sotočje Medvode, ki opravljata dejavnost na področju kulture kot javno službo. Delovanje nevladnih organizacij Občina Medvode podpira prek Javnega razpisa za sofinanciranje kulturne dejavnosti v občini Medvode, Javnega razpisa o sofinanciranju kulturne dediščine v občini Medvode, s financiranjem področja medijev in avdiovizualne kulture (Televizija Medvode, Radio Sora in glasilo Sotočje) ter s sofinanciranjem investicij in investicijskega vzdrževanja kulturne infrastrukture.

Nezadovoljstvo lokalnih izvajalcev kulturnih programov se še naprej kaže v smeri prenizke vrednosti namenjenih sredstev kot tudi v trenutni ureditvi razporejanja sredstev med izvajalce kulturnih dejavnosti, kar lahko v nadaljevanju razberemo tudi iz analiz ob posnetku stanja kulture v občini Medvode.

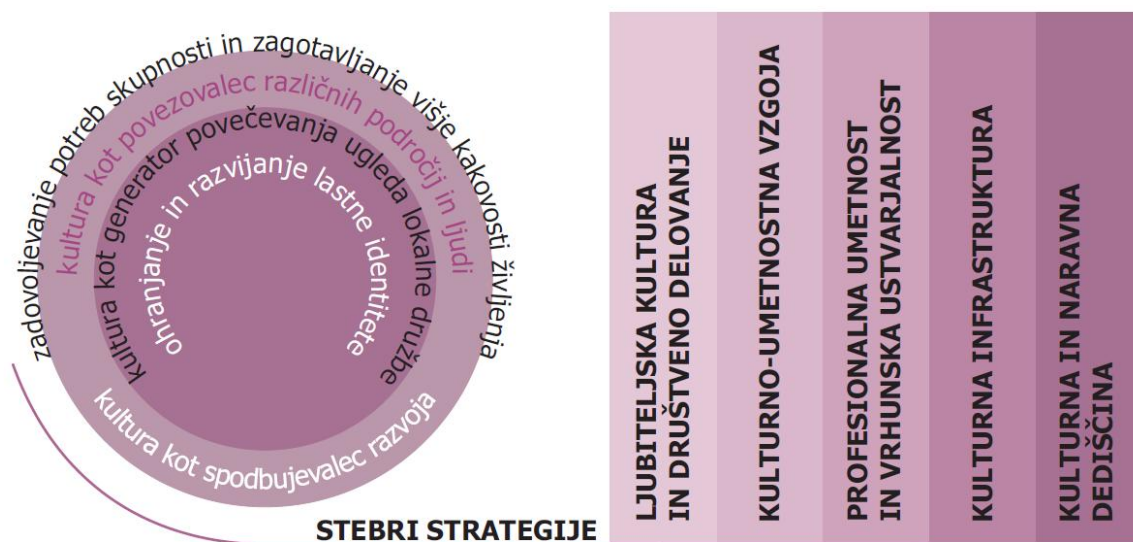
Poleg povečevanja sredstev za področje kulture iz proračunskih sredstev bo velik izziv predstavljalo tudi vprašanje promocije in kulturnega turizma, ki je povezano tako s pridobivanjem podpore donatorjev in trženjem programov kulturnega turizma kot tudi z vzpostavitvijo komunikacijskih točk za potrebe promocije in pridobivanja novih ciljnih skupin uporabnikov kulturnih programov. Občina Medvode razpolaga z bogato in razpršeno ljubiteljsko kulturo in se srečuje z majhno participacijo strokovnjakov nevladnega sektorja s področja kulture ter neizkoriščenostjo potencialov kulturne dediščine, kar predstavlja tri pomembna področja obravnave znotraj strategije razvoja.

3.1 OBLIKOVANJE STEBROV STRATEGIJE

Na podlagi analize aktualnega stanja na področju kulture je v sklopu dokumenta zasnovanih pet stebrov, ki hkrati tudi odražajo področja, katerim bo v naslednjih letih (obdobju veljavnosti strategije) definitivno potrebno nameniti največ pozornosti. Kot prvi steber je izpostavljena **ljubiteljska kultura in društveno delovanje**, ki se kaže kot prostovoljno delo na ravni lokalnih kulturnih oziroma kulturno umetniških društev. Vloga ljubiteljske kulture in kulturnih društev je eden izmed ključnih dejavnikov za ohranjanje kulture znotraj skupnosti, hkrati pa ponuja posameznikom in zainteresiranim skupinam možnost ustvarjati, proizvajati in razširjati lastne kulturne izraze ter dostopati do njih. Ljubiteljska kultura ima prav tako pomembno vlogo tudi pri povezovanju ljudi znotraj skupnosti. Kot drugi steber je izpostavljena **kulturno-umetnostna vzgoja** mladih, tako v vzgojno-izobraževalnih zavodih kot izven. V zadnjih letih se namreč kaže močan upad novih članov v kulturnih in kulturno umetniških društvih, zato je pomembno, da se na tem mestu vprašamo *Kako privabiti v društva čim več mladih članov?* ter tako poskrbeti za ohranjanje dejavnosti društev. Ključni in najpomembnejši bodo zato ukrepi, ki bodo oblikovani v sklopu tega dokumenta in s katerimi bomo med drugim zasledovali tudi cilj v društva privabiti mlajše populacije.

Ob tem ne smemo pozabiti tudi na **profesionalno umetnost in vrhunsko ustvarjalnost** na področju kulture. Ob tem ne smemo pozabiti na ključno vlogo profesionalne umetnosti in vrhunske humanistične ustvarjalnosti. Ustvarjalci in institucije, ki v našem okolju delujejo na vrhunski profesionalni ravni, za lokalno skupnost ne pomenijo le stroška, temveč so investicija v razvoj lastne, avtonomne medvoške identitete. Medvodam, ki jih geografsko določa pretočnost in umeščenost med dve večji mesti, prav profesionalna kultura ponuja globok premislek o lastnem značaju – prostor tranzita in industrije spreminja v prostor sidranja, refleksije in svetovljanskega dialoga. Zato je nujno, da te akterje sistemsko podpremo in jih aktivno vključimo v tkivo lokalnega življenja. Njihova vloga presega zgolj klasično mentorstvo v ljubiteljski kulturi; delovati morajo kot enakopravni partnerji in kuratorji javnega prostora, ki obstoječo dediščino, naravne potenciale in industrijsko tradicijo interpretirajo na sodoben, drzen način. Šele ko se vrhunski profesionalizem, inovativne umetniške prakse in bogata ljubiteljska kultura povežejo v enoten, živ ekosistem, lahko skozi premišljeno kulturno-umetnostno vzgojo mladim ponudimo okolje, ki navdihuje, odpira obzorja in jih trajno veže na domači kraj.

Poseben poudarek je potrebno nameniti **kulturni infrastrukturi**, namenjeni dejavnosti s področja kulture, ki je izpostavljena kot četrti steber in se močno navezuje tudi na izpostavljeni peti steber, tj. **kulturna in naravna dediščina**. Področje kulturne in naravne dediščine trenutno v občini Medvode ni urejeno, upravljanje z nepremičninami v javni lasti je v domeni različnih upravljavcev. Celovitega popisa na tem področju ni narejenega, zato bo v prihodnjih letih potrebno pristopiti k delu tudi na tem področju. V povezavi z drugimi področji bo v zvezi s tem področjem potrebno narediti določene korake v smeri promocije in kulturnega turizma.

Slika 2: Stebri Strategije razvoja kulture v občini Medvode za obdobje 2026 - 2030

Navedeni stebri Strategije razvoja kulture v občini Medvode za obdobje 2026-2030 tako sledijo tudi začrtanim temeljnim strateškim ciljem ReNPK24-31.

3.2 STATISTIČNI PODATKI

Občina Medvode je bila ustanovljena leta 1994. Na površini 78,5 km² v 31 naseljih po podatkih s sredine leta 2025 živi približno 17.296 prebivalcev. Gostota poseljenosti je večja

kot povprečna v celotni državi (Medvode: 220 prebivalcev na km², Slovenija: 105 prebivalcev na km²). Selitveni prirast je pozitiven, kar pomeni, da se v občino več ljudi priseli kot iz nje odseli.

Občina Medvode je del osrednjeslovenske statistične regije in jo od glavnega mesta Ljubljane loči le 12 kilometrov. Bližina Ljubljane in drugih večjih mest je najverjetneje tudi razlog, da v Medvodah ni srednje šole, delujejo pa štiri osnovne šole (Osnovna šola Medvode, Osnovna šola Pirniče, Osnovna šola Preska in Osnovna šola Simona Jenka), dve podružnični osnovni šoli (Podružnična osnovna šola Sora in Podružnična osnovna šola Topol), Vrtec Medvode s sedmimi enotami (Enota Medvoška, Enota Ostržek, Enota Sora, Enota Senica, Enota Pirniče, Enota Preska in Enota Smlednik), Rahelin vrtec, podružnica ljubljanske Glasbene šole Franca Šturma in vzgojno-varstveni zavod Strokovni center Frana Milčinskega Smlednik.

Na področju kulture v občini Medvode javno službo opravljata Knjižnica Medvode in Javni zavod za šport, turizem, kulturo, mladino in socialno varstvene storitve Sotočje Medvode (krajše ime: Javni zavod Sotočje Medvode), aktivno pa delujejo tudi občinska kulturna zveza, dvanajst kulturnih društev, Društvo za ustno zgodovino, Društvo za ohranjanje vaških običajev, Televizija Medvode, Založba Malinc, podružnica Zavoda CCC ter druge organizacije in drugi posamezniki.

Prve omembe kraja segajo v 10. stoletje, območje občine pa je gosto posejano z lokacijami kulturne dediščine (Slika 3). V register nepremične kulturne dediščine je vpisanih 164 enot (profana/posvetna in sakralna stavbna dediščina, memorialna dediščina, arheološka dediščina, vrtnoarhitekturna in naselbinska dediščina ter kulturna krajina). Za spomenik lokalnega pomena je razglašanih 48 od teh objektov, za spomenik državnega pomena na območju občine Medvode ni razglašen noben spomenik. Na območju občine Medvode se nahaja kar 5 kulturnih domov, od leta 2019 pa je občina bogatejša tudi za nove galerijske prostore (Galerija Sora) in večnamensko prireditveno ploščad v mestnem jedru.

4 KULTURA V JAVNEM INTERESU

V občini Medvode so nosilci kulturnega razvoja javni zavodi in ljubiteljska kulturna društva, pa tudi druge nevladne organizacije in posamezniki, ki prispevajo k ohranjanju kulturnega življenja občanov. Največ produkcij pripravijo ljubiteljska kulturna društva, ki s svojimi produkcijami skušajo zadovoljiti potrebe po kulturni ponudbi lokalne skupnosti.

Povezovanje in usklajevanje kulturnega delovanja je ključnega pomena za doseganje načrtovanih strateških ciljev. Občina Medvode bo zato v prihodnosti še naprej veliko pozornosti namenila usklajevanju in bo prednostno podpirala projekte sodelovanja in povezovanja.

4.1 NEVLADNI SEKTOR

Nevladni sektor na področju kulture v občini Medvode predstavljajo ljubiteljska kulturna društva, občinska kulturna zveza, zasebni sektor ter samozaposleni, ki delujejo na področju kulture. Posebno pozornost je potrebno nameniti ljubiteljskim kulturnim društvom, ki jih odlikuje dolgoletna tradicija ter številne produkcije. Delovanje kulturnih društev in drugih nevladnih kulturnih izvajalcev podpira in sofinancira Občina Medvode prek Javnega razpisa za sofinanciranje kulturnih dejavnosti v Občini Medvode.

4.1.1 KULTURNA DRUŠTVA

❖ Kulturno društvo Godba Medvode (v nadaljevanju Godba Medvode)

Godba Medvode bo leta 2029 praznovala 100 let delovanja. Bila naj bi prvi pihalni orkester, ki je igral pri Aljaževem stolpu na vrhu Triglava, in sicer leta 1959. Vsako leto pripravijo Novoletni koncert, ki privabi več kot 1000 obiskovalcev. Godba Medvode slovi tudi po tem, da za instrumente poprimejo ob praznikih. Ob velikonočnih nedeljah igrajo na župnijskih procesijah, izvajajo tudi prvomajske budnice po vsej občini, ki trajajo od zgodnjih jutranjih do poznih popoldanskih ur.

Po podatkih društvene spletne strani Godba Medvode trenutno šteje 37 članov. Zaradi upada članov so pred leti k sodelovanju intenzivno začeli vabiti otroke in mlade, kar je pripomoglo k vedno višji kakovosti izvedbe produkcij. Vsako leto imajo vsaj dva ducata nastopov: od gasilskih veselic in občinskih praznikov do velikonočne procesije, prvomajske budnice in festivala filmske glasbe, udeležujejo pa se tudi mednarodnega srečanja na Malem Lošinju. Udeležujejo se tudi tekmovanj instrumentalnih izvedb v organizaciji JSKD in redno osvajajo srebrna in zlata priznanja, kar jih uvršča v prvi kakovostni razred med ljubiteljskimi godbami v državi. Razpon skladb, ki jih igrajo, je širok: narodnozabavne skladbe, klasične koračnice, ljudska, filmska, popularna in rock glasba, v zadnjem času pa izvajajo tudi swing in jazz glasbo. V društvu delujejo godbena, pihalna, trobilna, mladinska in zadnja leta tudi jazz sekcija. Pohvalijo se lahko tudi z več priznanji s Festivala malih instrumentalnih skupin.

Godba Medvode je strokovni javnosti v lokalni skupnosti najbolj poznana zaradi sodelovanja pri občinskem protokolu in je hkrati tudi edini večji orkester v občini.

Godba Medvode ima redno vsaj dve vaji tedensko v Godbenem domu, ki ga upravlja Glasbena šola Franca Šturma, prostore pa uporabljajo brezplačno. Prostori so sicer majhni in niso optimalni za redno delovanje društva, na kar opozarjajo predvsem zadnja leta.

Za nemoteno delovanje Godbe Medvode se za nakup in vzdrževanje glasbenih instrumentov vsako leto namenijo posebna sredstva iz dejavnosti Javnega zavoda Sotočje Medvode, ki je ustanovljen s strani občine za področje kulture. Instrumenti so v lasti občine, v zameno za to podporo pa kot navedeno zgoraj Godba Medvode občini zagotavlja nastop na njenih prireditvah.

❖ **Kulturno umetniško društvo Pirniče (v nadaljevanju KUD Pirniče)**

V letu 1931 so krajanji Pirnič na Dravsko banovino naslovili prošnjo za ustanovitev kulturnega društva in ga nato 7. januarja 1932 ustanovili kot Prosvetno društvo za Gorenje Pirniče. V letu 1936 so mu priključili še kraje Spodnje Pirniče, Vikrče in Zavrh pod Šmarno goro ter ga preimenovali v Prosvetno društvo Jakob Aljaž. Svojo dejavnost so vse do leta 1953 izvajali v prostorih osnovne šole v Pirničah in na šolskem dvorišču. Na pobudo društva so leta 1953 krajanji z lastnimi sredstvi zgradili dom za namen kulture, prva sredstva za gradnjo so na hranilnico položili prav kulturniki, in sicer inkaso otroških ter odraslih predstav. Dom so poimenovali Zadružni dom, kot je bila v tistem času navada. Kulturna dejavnost se je tako lahko preselila na oder v pravo dvorano, v kateri so poleg gledaliških predstav lahko organizirali tudi razna druga družabna srečanja.

KUD Pirniče je doživelo bliskovit vzpon v osemdesetih letih prejšnjega stoletja. Začelo se je leta 1979 z uprizoritvijo besedila Tankeda Dorsta *Evgen* (režija Peter Militarev), ki je bila velik presežek takratne ljubiteljske gledališke ustvarjalnosti in z njo so pirniški gledališčniki gostovali po vsej nekdanji Jugoslaviji in tudi po evropskih državah (v naslovni vlogi je blestel Janez Škof, leta 2018 prejemnik Boršnikovega prstana). Svojo kvaliteto so nato začeli potrjevati na prestižnih domačih in mednarodnih ljubiteljskih gledaliških festivalih, kjer so bile njihove produkcije velikokrat nagrajene z najvišjimi priznanji strokovnih žirij. Vabljeni so bili tudi na festivala Boršnikovo srečanje v Mariboru in Festival malih odrov v Novi Gorici, ki sta sicer namenjena profesionalni produkciji.

KUD Pirniče je najbolj poznano po bogati zgodovini na področju gledališke in lutkovne dejavnosti skozi dolgoletno delo ljubiteljskega gledališkega režiserja Petra Militareva.

V KUD Pirniče so leta 1980 kot prvi v Sloveniji začeli izvajati ljubiteljski gledališki abonma za odrasle, leta 1990 pa gledališko-lutkovni abonma za otroke; v abonma vključujejo najboljše ljubiteljske gledališke in lutkovne predstave iz Slovenije in zamejstva, s čimer intenzivno podpirajo politiko ljubiteljske gledališke kulturne izmenjave.

V letih in desetletjih svojega delovanja je društvo polja kulturne dejavnosti širilo. Danes poleg dramskega in lutkovnega gledališča, znotraj katerega delujejo skupine Gledališče OTH,

SUS Uteha, Oder mladih, Ljudsko gledališče in Lutkovni oder, ponuja članom možnost ustvarjalnega umetniškega delovanja tudi v likovni, foto, multimedijski sekciji in filmski sekciji, precej let dejavna glasbena sekcija je trenutno v mirovanju. Društvo in njegovi člani so tudi danes prejemniki številnih priznanj v lokalnem, regijskem, državnem in mednarodnem prostoru. Leta 2017 jim je ob praznovanju 85- letnice delovanja Zveza kulturnih društev Slovenije podelila zlato medaljo za izjemno delo na področju gledališke in lutkovne dejavnosti.

Društvo že skoraj 50 let izvaja gledališki abonma, v katerem gostijo ljubiteljske gledališke predstave iz Slovenije in zamejstva, 20 let pa tudi otroški gledališko lutkovni abonma.

Društvo trenutno šteje 61 članov občanov in deluje v domu krajanov Pirniče, katerega solastnika sta Krajevna skupnost Pirniče in Občina Medvode. Dvorana doma je sicer zvočno in svetlobno med najboljše opremljenimi v medvoški občini in omogoča primerno infrastrukturo za izvedbo gledaliških predstav, problem pa ostaja nedokončana adaptacija (več na področju infrastrukture).

❖ **Kulturno umetniško društvo Oton Župančič Sora (v nadaljevanju KUD Oton Župančič Sora)**

KUD Oton Župančič Sora je nastalo na podlagi dolgoletne tradicije kulturnega udejstvovanja v Sori in okolici ter je precej mlajše od samega kulturnega udejstvovanja v Sori, saj je praznovalo 75. obletnico nastanka, po nekaterih podatkih pa združeno kulturno udejstvovanje krajanov sega celo v konec 19. stoletja.

Trenutno društvo deluje s sedmimi sekcijami, in sicer Mladinsko folklorno skupino, Starejšo otroško folklorno skupino, Mlajšo otroško folklorno skupino, Sorškimi orgličarji, Ženskim pevskim zborom Pušenc, Dramsko sekcijo, Multimedijško sekcijo, dejavna pa je tudi Skupina za kulturno dediščino. Skupine so uspešne tako na lokalni kot regionalni ter tudi državni ravni. Beležijo večje uspehe na tekmovanjih JSKD, prav tako pa se udeležujejo na drugih prireditvah ter festivalih.

V okviru instrumentalnega glasbenega področja deluje skupina Sorški orgličarji, v okviru vokalnega glasbenega področja pa trenutno deluje le ŽPZ Pušenc. V preteklosti jih je seveda v društvu delovalo več – Moški pevski zbor, Oktet Lipa, Ženski pevski zbor, Mešani pevski zbor, Polončice in Sorške kresnice so le nekatere izmed skupin, ki so se zvrstile v teh letih.

KUD Oton Župančič Sora je strokovni javnosti v lokalni skupnosti najbolj poznano po folklorni dejavnosti.

Na področju gledališke dejavnosti se društvo lahko pohvali z resnično dolgo tradicijo uprizarjanja različnih dramskih tekstov, ki so običajno doživeli nekako do deset ponovitev na sezono. Dramska sekcija se prav tako lahko pohvali z uprizarjanjem tekstov, pri katerih celotno društvo diha kot eno, saj pri uprizoritvah sodeluje skoraj polovica članov. Spada pa tudi v kategorijo sekcij z najdaljšo tradicijo ustvarjanja v društvu.

Likovna dejavnost se v društvu predvsem izraža prek vsakoletnega projekta Ex-tempore. Eden izmed ljubših projektov društva je tudi zaščita kulturne dediščine kraja. V tem okviru izvedejo tradicionalni prihod svetega Miklavža, ki ga vsako leto obišče lepo število ljudi. Hkrati je pa treba poudariti, da projekt privabi tudi večje število ustvarjalcev, ki ga vsako leto pripravijo na različne, klasično moderne in vendar resnično kreativne načine.

Po podatkih s konca leta 2024 (javljenih na javni razpis občine za sofinanciranje kulturne dejavnosti) ima društvo trenutno 102 člana in deluje v prostorih Kulturnega doma Sora in Galerije Sora – oba upravlja Krajevna skupnost Sora.

❖ **Kulturno umetniško društvo Smlednik (v nadaljevanju KUD Smlednik)**

Organizirano kulturno življenje v Smledniku se je začelo že pred koncem devetnajstega stoletja, svoj prostor za izvajanje kulturnih dejavnosti pa so zgradili leta 1911 v obliki Kulturnega doma Smlednik, v katerem se še danes prostovoljno udeležuje približno sto ljubiteljev kulture (točen podatek iz leta 2024 znaša 103 članov). Lastnik prostorov je Župnija Smlednik, ki se je z lokalno skupnostjo in KUD Smlednik dogovorila za njihovo uporabo za namen ljubiteljske kulturne dejavnosti. Na spletnih straneh Krajevne skupnosti Smlednik (smlednik.si) lahko o kulturnem domu preberemo: *»Dvorana ima 120 sedežev, ob tem pa so v kulturnem domu tudi dodatni prostori za igralce, vaje pevskega zbora, prostor za pritrkovalce in mladinska soba. Stavba kulturnega doma je v letu 2007 na 11. prireditvi akcije Moja dežela, lepa in gostoljubna, prejela priznanje za najbolj urejen javni objekt v Občini Medvode.«.*

KUD Smlednik je strokovni javnosti v lokalni skupnosti najbolj poznano po Smleških pritrkovalcih. Ti so se nekoč prošnji, ki ni bila v skladu s tradicijo zvonjenja v župniji, pri pritrkovanju uprli celo samemu ljubljanskemu nadškofu!

KUD Smlednik je bilo ustanovljeno leta 1979, v društvu pa trenutno delujejo Gledališka sekcija, Mladinska gledališka sekcija, Smleški pritrkovalci, Mešani pevski zbor Smleški žarek in Mešani pevski zbor sv. Urh.

Najstarejša sekcija društva je sekcija Smleških pritrkovalcev, ki je leta 2024 praznovala 60 let delovanja. Po svojem delovanju so dobro znani po Sloveniji in tujini, med drugim so nastopili tudi na Dunaju. Pri iskanju literature se povezujejo s SAZU in se redno udeležujejo srečanj pritrkovalskih skupin v Sloveniji, svoje znanje pa prenašajo tudi na mlajše.

Gledališka sekcija (v današnji obliki) je prvi odrski soj luči ugledala v letu 2000, v letu 2015 pa so s 50-člansko ekipo izvedli prvo predstavo na prostem Prisega o polnoči Manice Koman, ki si jo je ogledalo okoli 1500 gledalcev. Podoben uspeh so dve leti kasneje ponovili še s predstavo Naša kri in leta 2019 s komedijo Vaja zbora. Zadnja predstava na prostem, ki je privabila mnoge obiskovalce, je bila Občinski tepček, odigrana leta 2023. Podmladek gledališke sekcije ustvarja v okviru Mladinske gledališke sekcije, kjer je aktivna tudi lutkovna skupina, predstavniki obeh sekcij pa so sodelovali tudi v projektih Združenega medvoškega gledališča.

Začetki delovanja Mešanega pevskega zbora sv. Urh segajo v leto 1990, leta 2008 pa je zbor izdal tudi zgoščenko. Zbor vsako leto pripravi redni letni koncert in božični koncert, sodeluje

na prireditvah v občini in širše ter se redno predstavlja na letni območni reviji pevskih zborov in malih pevskih zasedb JSKD. Leta 2012 je pevsko dejavnost začel tudi Mešani pevski zbor Smleški žarek, ki ga sestavljajo predvsem upokoenci.

❖ **Kulturno umetniško društvo Fran Saleški Finžgar Senica (v nadaljevanju KUD Fran Saleški Finžgar)**

KUD Fran Saleški Finžgar Senica deluje v prostorih Doma krajanov Senica, ki je v upravljanju Krajevne skupnosti Senica. V društvu so trenutno dejavne štiri sekcije: Odrasla gledališka sekcija, Otroška gledališka sekcija, Multimedijalna oziroma Foto-video sekcija, sekcija za ohranjanje starih običajev na Senici in posebna sekcija Društvo ljubiteljev starin GARE, ki je bila pred leti organizirana celo kot samostojno društvo. Z letošnjim letom so pod svoje okrilje vzeli glasbeno sekcijo Sončna jesen. Nedavno je z delovanjem žal prenehala vokalno glasbena sekcija Foné Megále. Po zadnjih podatkih iz leta 2024 je v društvo včlanjenih 61 ljubiteljev kulture.

KUD Fran Saleški Finžgar Senica je strokovni javnosti v lokalni skupnosti najbolj poznano po uprizoritvi Finžgarjeve drame Veriga, katere sinopsis je resnično dogajanje v medsosedschem nesoglasju o lastništvu na Spodnji Senici.

KUD Fran Saleški Finžgar Senica je bilo ustanovljeno leta 1983, začelo pa delovati že mnogo prej. Začetki organiziranega kulturnega udejstvovanja segajo v leto 1956, ko so seniški kulturniki pripravili prvo uprizoritev Finžgarjeve ljudske igre Veriga – Žlajdra. Društvo nosi ime po duhovniku, dramatik in pisatelju Franu Saleškem Finžgarju, ki je v župniji Sora deloval v letih od 1908 do 1918. Društvo je najbolj znano prav po uprizoritvi Finžgarjeve drame Veriga, ki je napisana po resničnih dogodkih iz naše vasi iz leta 1910 ter pripoveduje, kako sta se soseda Košir in Matjaž s Spodnje Senice pravdala za staro žlajdro (verigo).

Društvo je najbolj prepoznavno po uprizoritvah različnih iger na prostem. V zadnjem času so na njegovem odru najbolj popularne komedije. V društvu poleg odrasle gledališke skupine zelo aktivno deluje tudi foto-video sekcija, ob različnih priložnostih in prireditvah pa tudi otroška gledališka, lutkovna in recitatorska skupina. Čez leto se v okviru društva pripravijo različni dogodki in prireditve, kot so: Pozdrav pomladi, Dirka z garami za veliko nagrado Senice, komemoracija ob dnevu spomina na mrtve, martinovanje, miklavževanje, Pevski memorial Mihaela Gabra, prednovoletno srečanje in društveni izlet.

❖ **Kulturno umetniško društvo Zbilje (v nadaljevanju KUD Zbilje)**

KUD Zbilje je bilo ustanovljeno leta 2001 kot prostovoljno in samostojno združenje posameznikov. Njegov temeljni namen je spodbujanje ustvarjalnosti na področjih likovne, glasbene, filmske, oblikovalske, literarne, video, gledališke in medmrežne umetnosti. V okviru društva delujejo štiri sekcije: likovna, grafična, študijska in glasbena, medtem ko sta intermedijalna in multimedijalna sekcija trenutno v mirovanju.

Vse sekcije vodijo strokovni mentorji, ki svoje znanje uspešno prenašajo na člane, kar se odraža v številnih priznanjih in pohvalah. Udeleženci si prizadevajo za nove izzive in poglobljeno znanje, kar se kaže v kakovosti njihovih del.

Likovna sekcija je najštevilčnejša. Njeni člani delujejo v dveh skupinah; mnogi so že dolgoletni člani, ki so razvili prepoznaven lasten izraz in se redno predstavljajo na samostojnih in skupinskih razstavah.

Grafična sekcija se osredotoča predvsem na ljubiteljsko grafiko, občasno pa se ji pridružijo tudi profesionalni umetniki. Grafika je s svojo procesualnostjo nekaj posebnega v slovenskem prostoru, saj je malo ljubiteljskih društev, ki bi se posvečala temu mediju. Tradicionalna grafika, ki je bila pred tridesetimi leti pravi paradni konj slovenske likovne umetnosti zaradi zasičenosti s sodobnimi digitalnimi tehnologijami postaja spet priljubljena.

Zelo aktivna je tudi študijska sekcija, ki je bila ustanovljena z namenom raziskovanja likovne oblike na področju abstraktnega slikarstva. Čez leta skupnega raziskovanja in druženja je med članicami nastala ideja o skupinskem ustvarjanju enotnega slikarskega dela. Skupina slikark se predstavlja pod psevdonimom Dumija Petakl, pod katerim sodelujejo na različnih likovnih festivalih in razstavah.

Poleg dela z odraslimi društvo preko projekta »Slikanje v naravi za otroke« organizira tudi delavnice za najmlajše, s čimer širi umetniške veščine na mlajši rod. Vsako leto so dela članov uvrščena na regijska in državna tekmovanja JSKD.

Glasbena sekcija izkazuje inovativen pristop, saj izraznost išče predvsem skozi vokal in raziskovanje ljudskega petja. Posveča se preučevanju različnih načinov petja v povezavi z ljudskim izročilom, ne le Slovenskega, temveč tudi iz vzhodnjaških kultur. V preteklosti so pripravili vrsto dogodkov in koncertov, ki so se dotikali tematik ljudskosti, slovenskosti in prvobitnosti. Sodelovali so tudi s priznanimi glasbeniki, kot so Ljuba Jenče, Bogdana Herman, Silvana Paletti, Zvezdana Novakovič, Rezijanski muzikantje in skupina Solce.

KUD Zbilje je strokovni javnosti v lokalni skupnosti najbolj poznano po učinkovitem učenju in izpopolnjevanju v slikarskih spretnostih za vse generacije.

Žal sta intermedijalna in multimedijalna sekcija v zadnjem času prekinili z dejavnostjo, in to po žalostni smrti gonilne sile in predsednika društva, Franca Cegnarja, ki je bil oče intermedijskih in sodobnih umetniških praks v občini. Omenjeni sekciji sta za svoje izvedbe povezovali izvajalce iz države in tujine ter sodelovali v meddruštvenem projektu Hiša na hribu.

❖ **Kulturno društvo Simon Jenko (v nadaljevanju LPZ Medvode)**

V letu 2026 bo LPZ Medvode praznoval 50. obletnico neprekinjenega delovanja. Kot društvo ga je ustanovila Lovska družina Medvode leta 1976 in organizacijsko deluje v okviru Kulturnega društva Simon Jenko Medvode. Nastal je pravzaprav iz skupnega moškega pevskega zbora, v katerem so nekateri pevci želeli izvajati pretežno repertoar lovskih pesmi, drugi pevci pa splošen spevni repertoar. V zboru vseskozi prepeva 20 pevcev z repertoarjem slovenskih skladateljev, posegajo pa tudi po skladbah tujih avtorjev. V programih nastopov je zaslediti tudi tipične pesmi z lovsko tematiko s ciljem negovanja tradicionalne slovenske zborovske pesmi in varovanja kulturnih vrednot lovske pevske dediščine.

LPZ Medvode vseskozi organizira samostojne koncerte doma in v tujini, prireja razstave, izdaja publikacije – izdajal je kasete in zgoščenke – ter sodeluje na tradicionalnem vsakoletnem vseslovenskem pevskem nastopu lovskih pevskih zborov in rogov. Zbor je bil tudi nekajkrat uvrščen na regijsko tekmovanje JSKD.

LPZ Medvode je strokovni javnosti v lokalni skupnosti najbolj poznan po vokalni glasbeni dejavnosti.

V tujini so nastopali po Franciji, Belgiji, Nizozemski, Luksemburgu, Nemčiji, Češki in državah nekdanje Jugoslavije.

❖ **Kulturno društvo Jakoba Aljaža (v nadaljevanju KD Jakoba Aljaža)**

V letu 2026 bo KD Jakoba Aljaža praznovalo 50. obletnico delovanja. Društvo izključno deluje na področju vokalne glasbe. Nadaljuje poslanstvo nekdanjega Moškega pevskega zbora Medvode. Ustanovljeno je bilo leta 1976, ko se je pod taktirko Janeza Tometa zbralo nekaj moških. Zaradi različnih pogledov na vsebino učenja in izvajanja pevskega repertoarja pri tem moškem pevskem zboru, je Lovski del zbora osnoval Pevsko društvo Simon Jenko (LPZ Medvode), drugi del pa je svoj zbor poimenoval Moški pevski zbor Medvode, ki je deloval vse do leta 1998, ko je začasno prenehal delovati in bil novoustanovljen leta 1999, tokrat kot mešani pevski zbor.

KD Jakoba Aljaža je strokovni javnosti v lokalni skupnosti najbolj poznano po vokalni glasbeni dejavnosti.

KD Jakoba Aljaža je nastopalo po celi Sloveniji, sodelovalo pa je tudi z zamejskimi zbori. V zboru po podatkih s konca leta 2024 poje 18 članov. Zbor vsako leto sodeluje na reviji pevskih zborov. Največ nastopajo po domovih starejših in ob spremljavi harmonike ter citer osrečujejo starejše.

❖ **Kulturno umetniško društvo Fofité (v nadaljevanju KUD Fofité)**

KUD Fofité je nastalo pred petnajstimi leti na nekakšnem pogorišču nekdanjega Kulturno umetniškega društva Medvode z namenom, da nadaljuje kvalitetno ustvarjanje na področju gledališča, fotografije in filmske dejavnosti. Že prejšnje društvo je temeljilo na povezovanju s strokovnjaki ter poklicnimi mentorji (predvsem so izstopala področja gledališča, baleta, fotografije), KUD Fofité pa je temu izročilu ostalo zvesto in se na gledališkem področju vsa leta uvršča med izstopajoče izvajalce kulturnih programov v občini, v regiji ter na nacionalnem nivoju. Za visok nivo mentorstva, ki se nadaljuje tudi danes, je najbolj zaslužen žal pokojni gledališki režiser in učitelj dramske igre Brane Kraljevič, veliki oče številnim uveljavljenim ljubiteljskim gledališkim igralcem v občini. S strani strokovnih selektorjev in različnih razpisnih komisij so bili člani pod njegovim mentorstvom večkrat prepoznani kot eno najboljših ljubiteljskih gledališč v Sloveniji.

KUD Fofité je strokovni javnosti v lokalni skupnosti najbolj poznano po izjemno kakovostnih izvedbah ljubiteljskih gledaliških predstav.

Gledališke predstave KUD Fofité redno sodelujejo na regijskih Linhartovih srečanjih, številne so se uvrstile tudi na državno Linhartovo srečanje, v društvu so sodelovali tako na Novačanovih kot tudi na Čufarjevih dnevih. Več igralcev je prejelo nagrade regijskega in državnega nivoja, med njimi tudi najvišje državno priznanje za ljubiteljske igralske dosežke (Severjeva nagrada).

Poleg gledališke dejavnosti v KUD Fofité delujejo še druge sekcije, ki so bile do danes strokovnim komisijam nekoliko manj opazne, vendar pa niso prav nič manj dejavne: Ljudski oder, Fotografska sekcija, Literarna sekcija, Fotosekcija, Filmska sekcija. Po podatkih s konca leta 2024 je v KUD Fofité včlanjeno 21 občanov.

❖ **Kulturno društvo Sejalec umetnosti (v nadaljevanju KD Sejalec umetnosti)**

KD Sejalec umetnosti se je ustanovilo leta 2010 na podlagi večletnega druženja ustvarjalcev ter nosilcev kulturno umetniškega in tradicionalnega znanja, graditeljev medkulturnega dialoga, ki se zavedajo pomembnosti lastnega ustvarjanja in mobilnosti znanja – vseživljenjskega učenja in širjenja znanja s kulturno umetniškega področja ali področja kulturne in tehniške dediščine oziroma tradicionalnih veščin.

Po podatkih z začetka leta 2025 v društvu deluje 40 članov. Trenutno dejavne sekcije so: Skupina za kulturno dediščino, Skupina za vseživljenjsko učenje in medkulturni dialog ter projekte, Literarna skupina, Likovna skupina in Multimedijška foto video skupina. Večina članov združuje svoje interese po ljubiteljskem delovanju v več skupinah.

KD Sejalec umetnosti je strokovni javnosti v lokalni skupnosti najbolj poznano po negovanju kulturne dediščine, organizaciji dogodkov vseživljenjskega učenja in literarni dejavnosti.

Društvo je od leta 2011 za kraje med Soro in Savo območni koordinator evropskega festivala Tednov vseživljenjskega učenja. Prav tako je od leta 2010 član Slovenske mreže za kulturno dediščino in od takrat sodeluje v festivalu Dnevi evropske kulturne dediščine, od 2012 pa sodeluje v festivalu Dnevi ljubiteljske kulture. KD Sejalec umetnosti se udeležuje srečanj in tekmovanj. Prejelo je več priznanj za sodelovanje na območnih in regijskih literarnih in likovnih ter foto video natečajih. Predsednica in gonilna sila društva Agata Trojar je za leto 2016 prejela tudi zlati znak JSKD, leta 2010 pa je društvo prejelo nacionalno nagrado jabolko kakovosti, EU.

❖ **Kulturno umetniško društvo Veseli umetniki (v nadaljevanju KUD Veseli umetniki)**

KUD Veseli umetniki deluje na področju filma in videa, likovne umetnosti, glasbe, fotografije, oblikovanja, literature, animacije, multimedije, intermedije in net arta ter posebne surrealne sekcije. Društvo je bilo ustanovljeno leta 2013. Po podatkih javnega razpisa o sofinanciranju

kulturnih dejavnosti v občini za leto 2025 v KUD Veseli umetniki deluje 16 članov. Društvo spodbuja člane k ustvarjanju in kritičnemu odnosu do kulture in umetnosti, organizira srečanja s podobnimi društvi, organizira strokovno izobraževanje članov v obliki seminarjev in tečajev, vodi javne predstavitve dejavnosti društva, sodeluje z vzgojno-izobraževalnimi ustanovami in zavodi, raziskuje in ohranja kulturne in industrijske dediščine, organizira ogleda kulturnih dogodkov za člane društva.

KUD Veseli umetniki je izmed vseh strokovnih sredin v lokalni skupnosti najbolj poznano po vključenosti priznanih poklicnih kulturno umetniških ustvarjalcev pri izvajanju svojih dejavnosti.

❖ **Kulturno-umetniško društvo Amulet D20 (v nadaljevanju Amulet D20)**

Kulturno-umetniško društvo Amulet D20 združuje ljubitelje iger, fantazije, znanstvene fantastike in umetnosti ter s svojo dejavnostjo bogati kulturni utrip občine Medvode. Društvo, ki šteje že 250 članov z različnih koncev Slovenije, deluje kot odprta skupnost, v kateri se prepletajo ustvarjalnost, družabnost in raziskovanje domišljijjskih svetov ter tematik.

Amulet D20 je novo kulturno umetniško društvo s sedežem v občini in je obenem tudi največje po številu članov. Gre za nekakšno osvežitev na kulturno umetniškem področju, saj dejavnost društva zajema zmes gledališkega, likovnega, fotografskega, video in literarnega področja. Poglavitna kakovost društva se skriva v izvirnosti in krepitvi domišljije v vsakem sodelujočem, kar je glavno gorivo za vsako kulturno umetniško ustvarjalnost.

Srečanja potekajo redno, najpogosteje v Klubu Jedro v Medvodah, kjer člani igrajo namizne igre in igre vlog (RPG), se ukvarjajo z barvanjem miniaturnih figuric, ustvarjanjem rekvizitov ter izdelavo umetniških dodatkov, kot so ročno izdelane umetnine, dodatki za igre in fantazijski rekviziti. Društvo spodbuja sodelovanje vseh generacij — od osnovnošolcev do odraslih — ter ustvarja prostor, kjer se lahko vsakdo izrazi skozi igro, umetnost in pripoved. Amulet D20 je dejaven tudi na širšem kulturnem področju. Člani sodelujejo na konvencijah, festivalih in delavnicah, kjer predstavljajo kulturo igranja vlog, organizirajo javne predstavitve namiznih iger ter izobraževalne dogodke o pripovedovanju, improvizaciji in ustvarjanju svetov. S tem društvo aktivno prispeva k razvoju sodobne ljubiteljske kulture umetnosti in fantazije, ter spodbuja ustvarjalno razmišljanje in sodelovanje v lokalni skupnosti. Skozi svoje projekte Amulet D20 gradi most med umetnostjo in igro — med tistimi, ki ustvarjajo, in tistimi, ki se preprosto želijo podati na pustolovščino. Njihov cilj je ohraniti prostor, kjer ima domišljija vedno glavno vlogo, ter širiti sporočilo, da je kultura lahko tudi igriva, sodobna in vključujoča.

Na občinskem javnem razpisu za sofinanciranje kulturnih dejavnosti Amulet D20 v sofinanciranje prijavlja likovno fotografsko sekcijo, projekte, izobraževanje, kulturne izmenjave in vzdrževanje prostorov.

❖ **Občinska kulturna zveza Medvode (v nadaljevanju OKZM)**

Občinska kulturna zveza Medvode se je oblikovala leta 1994. Vanjo je včlanjenih 10 kulturnih društev iz občine Medvode. V preteklosti je OKZM prevzemala organizacijo občinskega praznovanja dneva kulture, vodila izbor prejemnikov priznanj za dosežke na področju kulturne – pletenic, organizirala izobraževanja za kulturna društva in vodila usklajevanje pri pomembnejših vprašanjih. Ker zgodovina ni bila naklonjena stanovskim organizacijam, je zmanjšanje veljave in področij delovanja doživela tudi OKZ. Tako je poglobitvena področja njenega delovanja prevzel Javni zavod Sotočje Medvode.

Morda je videti, da je OKZM z razširitvijo dejavnosti Javnega zavoda Sotočje Medvode še na področje kulture izgubila svojo identiteto, vendar temu ni tako, saj se je uspešno preoblikovala v organizacijo meddruštvenega povezovanja, kjer so vsakoletne ekskurzije kulturnikov in občasen projekt Združenega Medvoškega gledališča primeri dobre prakse. Slednje ima svetlo prihodnost in bo najbrž še imelo vedno nove priložnosti, saj se bo marsikateri oder zaradi pomanjkanja kadra ter upada prostovoljstva primoran povezati z drugimi odri ...

V preteklosti se je dogajalo, da so kulturna društva delovala le v svojem okolju. Nekatera društva niso čutila povezovanja med društvi. Z novo vlogo OKZM v lokalni skupnosti je prišel čas meddruštvenega povezovanja. V kulturnem javnem razpisu sta tudi postavki E- Kulturne izmenjave oziroma D - Projekti in prireditve, v katerih obstajajo možnosti za pripravljanje skupnih meddruštvenih projektov. Primer uspešnega povezovanja med društvi je bil tudi projekt Združeno Medvoško gledališče, ki je do zdaj izvedlo dve gledališki predstavi na ploščadi tržnice, in sicer Kralja Ojdipa ter Antigono. Pri projektih so sodelovala kulturno umetniška društva z dejavnimi gledališkimi sekcijami: KUD Oton Župančič Sora, KUD Fran Saleški Finžgar Senica, KUD Pirniče, KUD Smlednik in KUD Fofité iz Medvod, šesti partner pri projektu je bil Javni zavod Sotočje Medvode, sedmi partner pa Občina Medvode.

V začetku leta 2026 je z delovanjem prenehalo Kulturno umetniško društvo JaReM.

4.1.2 ZASEBNI SEKTOR IN SAMOZAPOSLENI NA PODROČJU KULTURE

V Medvodah je registriranih več podjetij oziroma zavodov, ki znanje in veščine posameznikov iz kulturno-umetniške dejavnosti združujejo s tržno naravnano dejavnostjo. Le redki izmed njih se povezujejo z lokalno delujočim javnim sektorjem in ljubiteljsko kulturo. Organizacije, ki se aktivno povezujejo z lokalnimi izvajalci in pridobivajo tudi sredstva z Javnega razpisa za sofinanciranje kulturnih dejavnosti v občini Medvode, so Zavod CCC, Televizija Medvode, Založba Malinc in drugi. Občina Medvode delovanje Televizije Medvode sofinancira tudi iz proračunske postavke "Mediji in avdiovizualna kultura". Številni umetniki in kulturni delavci so za potrebe preživetja odprli svoja podjetja oziroma ustanovili s. p. ali druge oblike pravnega subjekta, saj le ta na način lahko izdajajo račune za svoje izdelke in storitve. Zavodu CCC je bil od Ministrstva za kulturo podeljen status delovanja v javnem interesu. Le redkim posameznikom pa uspe pridobiti s strani Ministrstva za kulturo status samozaposlenega v kulturi.

❖ Televizija Medvode (v nadaljevanju TV Medvode)

Televizija Medvode je bila ustanovljena leta 1989, z lastno produkcijo programa je pričela v letu 1990. Od takrat redno predvajajo lasten televizijski program, ki se predvaja v lastnem kablskem sistemu ter v digitalnih paketih operaterja Telemach. Lastniki TV Medvode so naročniki na KTV sistem Medvode in z zavodom v privatni lasti upravljajo preko izvoljenih predstavnikov, od katerih vsak zastopa področje svoje krajevne skupnosti. Posvečajo se življenju ljudi, njihovim težavam, kulturnim in športnim dogodkom, ohranjanju naravne in kulturne dediščine. Še posebej se posvečajo medgeneracijskemu dialogu, promociji kulture in ustvarjalnosti, vzpodbujanju dinamičnosti kulturno-umetniškega okolja ter krepitvi zavesti o pomenu kulturnih, medgeneracijskih in medetičnih vsebin in ustvarjalnosti v lokalni skupnosti oziroma gradnji kulturne podobe kraja po načelu odprtosti ter podiranja stereotipov v dojemanju različnih oblik tradicionalnih in sodobnih oblik izražanja. Redno pripravljajo informativne oddaje, reportaže, dokumentarne filme in posnetke različnih prireditev, tako s področja našega kablskega sistema, kot tudi iz vse Slovenije. Pripravili so scenarij in režijo ter izvedli celotno produkcijo za številne dokumentarne filme, med drugim tudi o Komandantu Stanetu, Taborišču Rab, Janezu Stanovniku (koprodukcija RTV Slovenija), številne portrete žrtev vojnega nasilja, predstavitvene filme, ki so nastali v okviru projektov LAS,... Zanimivi portretni filmi nastajajo vsakoletno, ko izdelajo predstavitvene filme občinskih nagrajencev, kjer izkoriščajo njihov naš bogat arhiv.

Poleg klasične televizijske in videoprodukcije se zadnja leta TV Medvode ukvarja tudi s pripravami in izvedbami slovesnosti in proslav, tudi na državni in meddržavni ravni. Tako redno pripravljajo državne slovesnosti ob Dnevu spomina na holokavst, spominsko slovesnost na območju koncentracijskega taborišča Rab na Hrvaškem in Ljubelju, slovesnost ob srečanju žrtev vojnega nasilja v Portorožu, in slovesnosti za večja slovenska podjetja, ki jih pripravijo tako konceptualno (scenarij in režijo) kot izvedbeno in tehnično.

Arhivsko filmsko in novičarsko gradivo, ki ga na TV Medvode sistematično in skrbno hranijo vse od leta 1990, predstavlja izjemno pomemben dokument časa ter enega osrednjih arhivskih virov za zgodovino lokalnega prostora v obdobju po osamosvojitvi Slovenije. Gre za neprecenljivo zbirko televizijskih prispevkov, reportaž, intervjujev, dokumentarnih posnetkov, kronik dogodkov ter zapisov vsakdanjega življenja ljudi, društev, gospodarstva, kulture, šolstva, športa in razvoja kraja. Takšno gradivo ima veliko večjo vrednost od zgolj medijske ali informativne funkcije. Predstavlja kolektivni spomin skupnosti. Ohranja podobe, glasove, običaje, dogodke in razvoj prostora, ki bi brez sistematičnega arhiviranja pogosto za vedno izginili. Posebna vrednost lokalnega televizijskega arhiva je prav v tem, da beleži življenje ljudi neposredno, avtentično in neprekinjeno – pogosto tudi dogodke, ki jih nacionalni mediji niso nikoli dokumentirali. TV Medvode je skozi desetletja ustvarila obsežen vizualni in dokumentarni zapis o razvoju občine, njenih krajih, organizacijah in prebivalcih. Posnetki predstavljajo pomemben vir za raziskovalce, zgodovinarje, šole, društva, kulturne ustanove in prihodnje generacije. Hkrati omogočajo razumevanje družbenih sprememb, razvoja lokalne identitete ter povezanosti skupnosti skozi čas. Pomen ohranjanja avdiovizualne dediščine posebej poudarja tudi UNESCO, ki opozarja, da so avdiovizualni arhivi ključni del svetovnega spomina in kulturne dediščine človeštva. UNESCO v svojih priporočilih in programu »Memory of the World« izpostavlja, da so filmski, televizijski in novičarski zapisi nenadomestljiv dokaz zgodovinskega razvoja družbe ter pomemben element demokratičnega in kulturnega spomina. Arhiv TV Medvode tako ni zgolj zbirka starih posnetkov, temveč živa zakladnica spomina prostora med Soro in Savo. Je dragoceno pričevanje o ljudeh, dogodkih in razvoju lokalne skupnosti ter pomemben del slovenske avdiovizualne dediščine. Njegova

vrednost bo z leti le še naraščala, saj omogoča, da prihodnje generacije razumejo svojo preteklost, identiteto in razvoj skupnosti skozi resnične podobe in zgodbe časa.

❖ **Zavod CCC**

Zavod CCC – Zavod za produkcijo sodobne umetnosti in družbenega raziskovanja se posveča produkciji sodobne umetnosti in novih izraznosti ter povezovanju umetnosti s socialnim okoljem – tako urbanim kot podeželskim. V zavodovih projektih sodelujoči vstopajo skozi zvočne, besedne in vizualne podobe, jih soustvarjajo, razširjajo in z njimi vzpostavljajo dialog. Osrednji namen zavoda je približevanje družbeno angažirane umetnosti. V jedru njegovih dejavnosti je hipersenzibilizacija socialne naravnosti, ki prežema večino projektov. Skozi umetniško ustvarjanje spodbuja socialno vključenost različnih ciljnih skupin – pogosto tudi zelo ranljivih, kot so prebivalci oddaljenih ali zaprtih lokalnih skupnosti, starejši, mladi, otroci in odrasli iz socialno ali kako drugače ogroženih okolij ter osebe z različnimi oblikami invalidnosti. Udeleženci v projekte niso vključeni le kot opazovalci, temveč kot enakovredni soustvarjalci. Zavod uresničuje tudi druge kulturne, izobraževalne, socialnovarstvene, humanitarne in dobrodelne cilje, ki jih je mogoče doseči s pomočjo družbeno angažirane umetnosti.

Delovanje zavoda zajema različna področja: vizualno, intermedijsko, video, glasbeno in performativno umetnost, pri čemer se projekti med seboj prepletajo in povezujejo različne umetniške prakse. V delo redno vključuje druge institucije in organizacije – galerije, turistična društva, župnije, kmetije z ekološkimi izdelki, šole, mladinske centre, domove starejših občanov, medije ter različna društva in zavode.

Letos je zavod v vasi Žlebe odprl mali razstaveni in prireditveni prostor Skedenj kulture pri Petač, ki deluje kot stičišče umetniških in skupnostnih srečevanj. Zavod pri produkcijah sodeluje z različnimi producenti in neodvisnimi ustvarjalci.

Eden izmed najvidnejših projektov zadnjih let je Hiša na hribu, projekt, ki sledi sodobnemu umetniškemu konceptu odprtega ateljeja, katerega osrednji cilj je približevanje sodobne umetnosti kulturni dediščini, naravi in lokalni skupnosti.

❖ **Založba Malinc**

Založba Malinc od 2012 izdaja kakovostno mladinsko književnost in si prizadeva za večjo književno raznolikost tako v slovenskem prostoru kot med špansko govorečimi. Osredinjena je na izdajanje avtoric in avtorjev španskega govornega področja in manjšinskih literatur, povezanih s špansko kulturo, kot so baskovski, katalonski in galicijski avtorji. Izdaja tudi besedila manj poznanih evropskih in svetovnih literatur. S projekti promocije in motiviranja branja prenaša akademsko znanje v prakso: vodi bralne motivacijske projekte, organizira in izvaja izobraževanja mentorjev branja, literarna branja ter obiske tujih avtorjev. Tako dviguje splošno bralno pismenost, medkulturne in jezikovne kompetence ter vključuje ranljive skupine, še zlasti osebe z disleksijo.

Založba deluje v lokalnem okolju, na nacionalnem nivoju ter v mednarodnem prostoru. Že vse od svojega začetka v Medvodah motivira za branje z različnimi inovativnimi bralnimi projekti (Leo, leo; Odprta knjiga: GG4A; Da branje ne postane španska vas; Postani ambasador Nogometastičnih), po letu 2019 v medvoškem prostoru deluje tudi v povezavi z likom in delom Branislave Sušnik. To je doslej privedlo do raziskave o njej v njenem rojstnem

kraju in zasnove spomenika kot načina obujanja spomina nanjo, dokumentarnega filma o njeni rojstni hiši, brošur in monografij v slovenščini in španščini, dvojezičnega spletnega portala Bivališča Branislave Sušnik | Moradas de Branislava Susnik ter vsakoletne Humanistične rezidence Branislave Sušnik. Ta skuša obrniti delovanje slovensko-paragvajske antropologinje, ki se je iz Slovenije napotila v Latinsko Ameriko (najprej Argentino, nato Paragvaj) in zato v Medvode in Slovenijo vabi umetnice in raziskovalke iz Latinske Amerike, ki so sposobne naše kraje uzreti z novimi, tujimi očmi, s tem pa pripomoči k večjemu zavedanju medvoške identitete.

4.2 JAVNE SLUŽBE

Za trajno in nemoteno zagotavljanje javnih kulturnih dobrin v občini Medvode skrbita predvsem naslednja javna zavoda: Knjižnica Medvode in Javni zavod za šport, turizem, kulturo, mladino in socialno varstvene storitve Sotočje Medvode (krajše ime: Javni zavod Sotočje Medvode) ter vzgojno-izobraževalni zavodi na območju občine.

Občina Medvode skrbi za financiranje javnih zavodov iz svojih proračunskih sredstev. Del prihodkov javni zavodi pridobijo tudi preko članarin in zamudnin (samo Knjižnica Medvode), vstopnin, ter iz opravljanja tržne dejavnosti. V Knjižnici Medvode je zaposlenih 10,5 oseb, v Javnem zavodu Sotočje Medvode beležimo 1,7 osebe za področje kulture, za enoto Glasbene šole Franca Šturma v občini Medvode, ki sicer spada na področje vzgoje in izobraževanja, pa Občina Medvode zagotavlja sredstva za kritje stroškov delovanja podružnice, tj. delno materialne stroške ter nadomestila stroškov delavcev za prevoz in prehrano med delom. V šolskem letu 2025/2026 na podružnici v Medvodah vzgojno-izobraževalno delo izvaja 11,8 zaposlenih učiteljev.

4.2.1 KNJIŽNICA MEDVODE

Knjižnico Medvode je ustanovila Občina Medvode na podlagi Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Medvode⁷. Njena strateška lega v središču Medvod v neposredni bližini ključnih javnih ustanov (občina, upravna enota, trgovine, parkirišča, tržnica, osrednji prostor za prireditve, sotočje dveh rek, otroško igrišče) ter glavnih prometnih povezav predstavlja ključno, lahko dostopno stičišče za vse uporabnike.

Knjižnica Medvode kot osrednja splošna knjižnica izvaja knjižnično javno službo na območju občine Medvode. V skladu z Zakonom o knjižničarstvu knjižnica opravlja knjižnično dejavnost kot javno službo, ki zajema:

- zbiranje, obdelovanje, hranjenje in posredovanje knjižničnega gradiva,
- zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva in elektronskih publikacij,
- izdelovanje knjižničnih katalogov, podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov,
- posredovanje bibliografskih in drugih informacijskih proizvodov in storitev,
- sodelovanje v medknjižnični izposoji in pri posredovanju informacij,
- pridobivanje in izobraževanje uporabnikov,
- informacijsko opismenjevanje,
- varovanje knjižničnega gradiva, ki je kulturni spomenik,

⁷ Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Medvode (Uradni list RS, št. 82/25 - uradno prečiščeno besedilo)

- drugo bibliotekarsko, dokumentacijsko in informacijsko delo.

Knjižnica Medvode je vključena v nacionalni bibliografski sistem, sodeluje v vseživljenjskem izobraževanju, zbira, obdeluje, varuje in posreduje pomembno domoznansko gradivo, zagotavlja dostopnost in uporabo gradiva javne oblasti, ki je splošno dostopno na elektronskih medijih, organizira posebne oblike dejavnosti za otroke, mladino in odrasle, ki so namenjene spodbujanju bralne kulture in organizira kulturne prireditve.

Knjižnica Medvode po Uredbi o osnovnih storitvah knjižnic⁸ brezplačno izvaja storitve za svoje uporabnike, in sicer:

- Omogoča dostop do knjižničnega gradiva, njegovo uporabo v prostorih knjižnice ter izposajo v čitalnice in na dom, seznanjanje z novostmi, rezerviranje gradiva, dostop in uporabo splošno dostopnih elektronskih virov javnih oblasti ter v skladu s pogodbenimi določili in viri financiranja tudi dostop in uporabo zakupljenih podatkovnih zbirk in drugih informacijskih virov.
- Uporabnikom pomaga pri uporabi javnih katalogov in posreduje vsaj enostavne informacije o gradivu in iz gradiva (ki ga knjižničar pridobi z uporabo enega informacijskega vira), ki je v lasti knjižnice in do katerega ima dostop.
- Uporabnike informira o poslovanju in organiziranosti knjižnice ter jih seznaja z načini uporabe knjižničnega gradiva, informacijskih virov in storitev. Omogoča javno dostopnost internega pravilnika o splošnih pogojih poslovanja in izdaja informativne publikacije v tiskani in elektronski obliki.
- Zagotavlja usposabljanje uporabnikov, tako da lahko ti samostojno poiščejo informacije o gradivu, ki ga knjižnica ima, in o gradivu, do katerega ima dostop. Uporabnike usposobi, da uporabljajo vzajemni katalog in druge kataloge knjižnice ter tehnične pripomočke, ki so v javni uporabi v prostorih knjižnice.
- Omogoča brezplačno uporabo elektronske pošte.
- Organizira prireditve, s katerimi promovira knjižnično zbirko in svoje storitve. Uporabnikom omogoča prost vstop na te prireditve.

Glede na meritve Centra za razvoj knjižnic v NUK-u se Knjižnica Medvode še naprej uvršča med srednje razvite splošne knjižnice 2. skupine (potencialni uporabniki 15.001–20.000), kamor se uvrščajo še naslednje knjižnice: Izola, Radlje, Mozirje, Idrija, Cerknica, Ormož, Zagorje, Trbovlje, Kočevje, Sevnica, Piran, Laško, Ljutomer, Šmarje, Črnomelj, Tolmin, Lenart in Šentjur.

Kljub zahtevnim kriterijem novejših standardov knjižnica izstopa v svoji skupini po deležu aktivnih članov in hitrosti obrata zbirke, svoje storitve pa prilagaja demografskim in tehnološkim spremembam. Financira se v večini iz občinskega proračuna ter iz lastnih sredstev (članarine, zamudnine), delno pa nakup knjižničnega gradiva financira Ministrstvo za kulturo.

Proračun pokriva "preživetje" zavoda, ne pa tudi večjih investicij v sodobno infrastrukturo ter zagotovitvi sredstev za razvoj dejavnosti, ki bi knjižnico spremenila v resnični "tretji prostor" – dnevno sobo sodobnega uporabnika knjižničnih storitev. Prostorska stiska in omejenost finančnih sredstev hromi razvojni potencial knjižnice, čeprav uporabniki vidijo in cenijo

⁸ Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS, št. 29/03 in 162/22).

maksimalno angažiranost strokovnih delavcev knjižnice pri ohranjanju kakovosti storitev za uporabnike.

Knjižnična dejavnost v Medvodah ima zaradi več razlogov stabilne temelje (aktivna vloga knjižnice v lokalni skupnosti, kakovostna knjižnična zbirka, dostopnost, ...).

Ključni izzivi za prihodnost so predvsem:

- izboljšanje prostorskih pogojev,
- nadaljnji razvoj digitalnih storitev,
- povečanje prepoznavnosti knjižničnih programov,
- optimizacija delovnih postopkov,
- uvajanje novih projektov oz. storitev,
- krepitev sodelovanja z lokalnimi organizacijami,
- razvoj storitev za mlade in ranljive skupine,
- pridobivanje aktivnih članov.

Delo z uporabniki zaposlenim prinaša določena spoznanja in dejstva, ki lahko pomembno vplivajo na prihodnost delovanja knjižnice, in sicer na:

- ***Spremembe bralnih navad:*** zmanjšanje bralne kulture pri nekaterih skupinah prebivalstva in večja konkurenca digitalnih in spletnih vsebin
- ***Tehnološke spremembe:*** hitre spremembe na področju digitalnih informacijskih storitev in potreba po stalnem prilagajanju tehnologiji
- ***Demografske spremembe:*** staranje prebivalstva in spremembe v strukturi uporabnikov knjižnice
- ***Povečana konkurenca drugih kulturnih ponudnikov:*** večja ponudba kulturnih in prostočasnih dejavnosti
- ***Omejena prepoznavnost nekaterih storitev:*** del uporabnikov ne pozna vseh storitev knjižnice in premalo izkoriščene digitalne storitve
- ***Finančna negotovost:*** neskladna rast finančnih javnih sredstev za kulturo z rastjo plač in cen storitev na trgu in omejena sredstva za razvoj novih storitev

Strategija razvoja knjižnične dejavnosti v Medvodah v središče postavlja uporabnika. Knjižnica Medvode bo s premišljenim načrtovanjem, spodbujanjem bralne kulture in razvojem digitalnih kompetenc (p)ostala ključno in širše prepoznavno kulturno-izobraževalno stičišče. Ob aktivni podpori ustanovitelja in tesnem povezovanju lokalne skupnosti bo še naprej zagotavljala dostop do znanja ter delovala kot osrednji prostor družbenega življenja v občini.

❖ **Strategija delovanja Knjižnice Medvode 2026-2030**

»Knjižnica - stičišče tradicije in sodobnosti, ljubiteljstva in profesionalnosti, narave in industrije«

Knjižnica je prostor znanja, ustvarjalnosti, dostopnosti in vključevanja. V obdobju med leti 2026 in 2030 bomo utrdili njeno vlogo osrednjega kulturnega, izobraževalnega in informacijskega središča skupnosti, ki posebno pozornost namenja tudi domoznanstvu in dediščini, povezovanju in sodelovanju različnih (lokalnih) deležnikov ter prepoznavanju priložnosti za kvaliteten in premišljen razvoj v prihodnosti.

Program dela in razvoja zavoda za petletno obdobje temelji na strokovnih izhodiščih bibliotekarske stroke (Zakon o knjižničarstvu, Strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2022–2027, Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice 2018–2028) ter na (pre)poznavanju lokalnega okolja in notranjega delovanja Knjižnice Medvode.

Pri oblikovanju strategije Knjižnice Medvode izhajamo iz poslanstva knjižnice in sledečih ciljev:

- izboljšanje informacijske pismenosti vseh generacij,
- zagotavljanje večje socialne vključenosti in informacijskega opismenjevanja,
- povečevanje zmožnosti uporabe sodobne tehnologije in informacijskih virov prebivalcev v lokalni skupnosti,
- pospeševanje uporabe storitev knjižnice na daljavo,
- dostopnost knjižne dediščine prek programa domoznanstva v fizični obliki in v digitalni knjižnici s polnimi besedili,
- večja izposoja predvsem kvalitetnega knjižničnega gradiva, večji obisk knjižnice, dvig bralne kulture,
- večja dostopnost knjižničnih storitev ter širjenje bralne kulture tudi v naseljih, ki so od občinskega središča oddaljeni več kot 2,5 kilometra.

V okviru strategije delovanja Knjižnice Medvode 2026-2030 je za doseganje navedenih ciljev zastavljenih šest ukrepov, ki so povezani s posameznimi stebri Strategije razvoja kulture v občini Medvode za obdobje 2026 – 2030 in bodo med drugim predstavljeni v zadnjem poglavju.

4.2.2 JAVNI ZAVOD ZA ŠPORT, TURIZEM, KULTURO, MLADINO IN SOCIALNO VARSTVENE STORITVE SOTOČJE MEDVODE

Javni zavod za šport, turizem, kulturo, mladino in socialno varstvene storitve Sotočje Medvode (krajše ime: Javni zavod Sotočje Medvode), ki deluje na petih področjih: šport, turizem, kultura, mladina in socialno varstvene storitve, sodi med osrednje izvajalce javnih kulturnih programov v občini Medvode. Njegove naloge na področju kulture so prepoznavanje potreb lokalne skupnosti po kulturnih dobrinah ter oblikovanje dostopnih, raznolikih in visoko kakovostnih kulturnih programov, ki spodbujajo kulturno ustvarjalnost in razvoj, krepijo kulturno raznolikost, prispevajo k dvigu kakovosti življenja, ohranjajo ter razvijajo lokalno kulturno identiteto ter prispevajo k oblikovanju državne in mednarodne prepoznavnosti občine. Poleg skrbi za kulturne, umetniške in vzgojne vsebine, zavod tudi upravlja z javno kulturno infrastrukturo in nudi strokovno pomoč in podporo kulturnim izvajalcem in Občini Medvode.

❖ Infrastruktura

Javni zavod Sotočje Medvode upravlja Kulturni dom Medvode, ki predstavlja osrednje prizorišče kulturnega dogajanja v občini. Dvorana s 176 sedeži je po celoviti prenovi leta 2021 — ki je zajela izboljšavo vizur, nadgradnjo ozvočenja, obnovo sedežev, elektroinstalacij in fasade — bolj udobna za obiskovalce in primernejša za gostovanje profesionalnih produkcij. V letu 2025 je bila s sredstvi, pridobljenimi na razpisu LAS »Glej, kino!«, z DCP laserskim projektorjem in prostorskim zvočnim sistemom nadgrajena tudi oprema za kinematografsko dejavnost.

V letu 2022 je v preddverju kulturnega doma zaživel Bar kulture 313,6, gostinsko-kulturni prostor, kjer se v organizaciji najemnika prostora oziroma soorganizaciji z Javnim zavodom Sotočje Medvode in lokalnimi kulturnimi društvi vrstijo številni manjši kulturni dogodki in prireditve. V kavarni se nahaja tudi premična zbirka Knjižnice Medvode in razstavni prostor BARgalerija, ki letno gosti razstave priznanih likovnikov, ki so delno sofinancirane preko razpisa Ministrstva za kulturo.

Mansarda kulturnega doma je devet mesecev letno dom mednarodnih prostovoljcev programa ESE (od leta 2018), ki so dejavni zlasti na področju multimedije, ter prostor učne pomoči za učence. V pritličju pa je od leta 2026 na voljo mala sejna soba za sestanke in izobraževanja. V kletnih prostorih deluje Klub medvoških študentov, do nedavnega pa sta v njih delovali tudi Občinska kulturna zveza Medvode in Turistična zveza Medvode, ki pa sta z letom 2026 dobili nove prostore v prenovljenem delu občinske stavbe. Kot najemnik prostorov Kulturnega doma ostaja tudi lokalno umetniško društvo KUD Fofite, ki dvorano uporablja tudi za redne vaje in izvedbo produkcij.

❖ **Programske dejavnosti**

Kulturni dom Medvode vsako sezono ponuja ogled kakovostnih gledaliških predstav, filmskih projekcij in glasbenih koncertov. Gledališki abonma Sotočje je od vzpostavitve leta 2014 postal stalnica kulturnega življenja Medvod. Vsako sezono obsega 5 gostujočih predstav profesionalnih gledaliških hiš in en obisk gledališča izven domače občine. V sezoni 2023/24 je bil osnovan Glasbeni abonma Sotočje, ki od oktobra do aprila prinaša 6 koncertov izbranih slovenskih glasbenikov. Program kulturnega doma z najdaljšo tradicijo predstavljajo Jesenske serenade, ki bodo leta 2027 doživele svojo 40. izvedbo, brezplačni koncerti mladih in perspektivnih glasbenikov potekajo od leta 1988 v soorganizaciji z Glasbeno mladino Ljubljansko. Od leta 2022 zavod razvija tudi filmski program, ki ga je projekt LAS »Glej, kino!« v letu 2025 z nakupom profesionalne kinematografske opreme dvignil na novo raven. V sezoni 2025/26 je v KDM potekalo šest filmskih programov:

- Kino Svoboda: projekcije slovenskih filmov, obujena tradicija nekdanjega Kina Medvode iz 60. let.
- Kino na domu: mobilne projekcije za ranljive skupine.
- Filmska vzgoja: filmski program za vrtce in osnovne šole.
- Kino dan za otroke: mesečna projekcija kvalitetnih animiranih filmov za otroke.
- Kino večer: nagrajene filmske uspešnice za odrasle.
- Kino kava: izbrana filmska produkcija v dopoldanskem času.

V Kulturnem domu Medvode potekajo tudi dnevi dejavnosti za šole. Ponudba, ki se obnavlja vsako junija, pokriva gledališka, filmska, domoznanska in umetnostna področja v sodelovanju z lokalnimi izvajalci. Na povezavi med kulturno-umetnostno vzgojo in lokalno kulturo je osnovan tudi Medvoški kulturni festival, ki od leta 2018 pod sloganom »Legende med vodami« združuje kulturno dediščino, industrijsko zgodovino in sodobno umetnost. Osrednji izobraževalni element je Potujoča ustvarjalnica, interaktivna tematska pot na prostem za otroke in družine. Ob Prešernovem dnevu (8. februarja) in ob Ta veselem dnevu kulture (3. decembra) pa v Kulturnem domu Medvode potekata Medvoška kulturna dneva, ki prinašata brezplačen ogled gledališke predstave za otroke.

Poleg programov Javnega zavoda Sotočje Medvode pa se v dvorani zvrsti tudi veliko drugih prireditvev, izobraževanj in produkcij, ki jih ob soorganizaciji ali najemu organizirajo lokalna kulturna društva in drugi izvajalci.

❖ **Podporne dejavnosti**

Javni zavod Sotočje Medvode skupaj s soorganizatorji vsako leto za Občino Medvode organizira štiri protokolarne prireditve ob državnih in občinskem prazniku ter izvede Javni poziv za predlaganje kandidatov za kulturna priznanja - pletenice. Zavod opravlja sklop nalog, ki kulturno delovanje v občini sistemsko podpirajo in usklajujejo. Strokovno podporo zagotavlja na treh ravneh: kulturnim izvajalcem pri organizaciji produkcij in najem dvoran, občini pri pripravi normativnih in razpisnih aktov (vključno s Pravilnikom o priznanjih na področju kulture in Občinskem razpisom za sofinanciranje kulturnih dejavnosti) ter strokovnih združenjih pri evalvacijah in dobrih praksah. Poleg tega deluje kot koordinator med kulturnimi društvi, šolami, turizmom in gospodarskim sektorjem — vloga, ki postaja ključna pri pridobivanju razpisnih in projektnih sredstev. Pri svojem delu sodeluje s številnimi partnerji, med drugim s Knjižnico Medvode, Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti (JSKD), Občinsko kulturno zvezo, Glasbeno Mladino Ljubljansko, Zavodom CCC, KUD Fofité, Založbo Malinc, KD Godbo Medvode, Glasbeno šolo Franca Šturma, KUD Zbilje, TD Žlebe-Marjeta, TD Vaše-Goričane, Skupnostjo Barka, Turistično zvezo Medvode, Televizijo Medvode itd. Prav tako se vključuje v strokovna združenja in platforme kot sta KUDUS, združenje kulturnih domov, in Motovila, center za spodbujanje sodelovanja v kulturnih in ustvarjalnih sektorjih.

❖ **Razvojne in strateške usmeritve**

Javni zavod Sotočje Medvode si bo še naprej prizadeval za kakovostne kulturne programe, izobraževanje in kulturno-umetnostno vzgojo, krepitev sodelovanja med kulturnimi izvajalci in zagotavljanje ustrezne strokovne in infrastrukturne podpore. Pri čemer bo še naprej posebno pozornost namenjal prepoznavanju potreb lokalne skupnosti ter ohranjanju visoke kakovosti programov, ki ji bo še naprej dajal prednost pred kvantitativnim obsegom ponudbe.

Še nadalje bo usmerjen k soorganiziranju novih kvalitetnih programov, ki so finančno težko dosegljivi socialno šibkejšim skupinam, in k programom, ki bodo prepoznani kot perspektivni ter bodo izhajali iz potreb lokalne skupnosti, vendar jih kulturni izvajalci zaradi infrastrukturnih in finančnih omejitev ne bodo mogli realizirati sami.

Nadalje si bo še naprej prizadeval za vzpostavljanje povezav z ostalimi področji družbenih dejavnosti v občini, kakor tudi z gospodarskim in turističnim sektorjem ter za integracijo inovativnih načinov pridobivanja finančne podpore kulturnim programom in delovanju na kulturnem področju ter prijavam na evropske in nacionalne razpise, po katerih bo lahko realiziral večje projekte in strateško pomembne cilje.

Posebna pozornost v delovanju zavoda bo še naprej posvečena povezovanju različnih interesnih skupin na lokalni in državni ravni, tako na ljubiteljskem kakor tudi profesionalnem nivoju, s čimer se zagotavlja spodbujanje dvigovanja kvalitete produkcij lokalnih kulturnih izvajalcev in na splošno kulturne zavesti v občini.

Ključno vlogo pri nadaljnjem razvoju predstavlja tudi vzpostavitev dodatnih komunikacijskih pristopov za doseganje novih ciljnih skupin uporabnikov kulturnih programov in ohranjanje števila obstoječih uporabnikov ter iskanje načinov za pritegnitev pozornosti mladih.

4.2.3 VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNI ZAVODI

V Občini Medvode deluje 6 vzgojno-izobraževalnih zavodov, od tega štiri osnovne šole (OŠ Medvode, OŠ Pirniče, OŠ Preska in OŠ Simona Jenka Smlednik) in dve podružnični osnovni šoli (POŠ Sora in POŠ Topol), Vrtec Medvode s sedmimi enotami (Enota Medvoška, Enota Ostržek, Enota Sora, Enota Senica, Enota Pirniče, Enota Preska in Enota Smlednik), Rahelin vrtec, podružnica ljubljanske Glasbene šole Franca Šturma in vzgojno-varstveni zavod Strokovni center Frana Milčinskega Smlednik.

❖ Osnovne šole

Osnovne šole poleg izobraževanja v obliki predmetov rednega pouka, kot so: slovenščina, likovna umetnost in glasbena umetnost, za osnovnošolce pripravljajo kulturne dneve dejavnosti, ki so prav tako del obveznega programa in medpredmetno povezujejo discipline in predmetna področja, vključena v predmetnik osnovne šole. Dnevi dejavnosti potekajo skladno z letnim delovnim načrtom šole (šolski kurikulum), ki določa njihovo vsebino in organizacijsko izvedbo. V prvi triadi so predvideni štirje kulturni dnevi na leto, v drugi in tretji pa trije kulturni dnevi na leto. Osnovne šole se pri organizaciji dnevov dejavnosti povezujejo z različnimi izvajalci, tudi lokalnimi kulturnimi društvi in umetniki. Izbor vsebin je v domeni učiteljic in učiteljev oziroma jih predlaga šolski koordinator kulturnih dejavnosti. Poleg dnevov dejavnosti na šolah potekajo različne aktivnosti, kjer učenci skupaj z mentorji pripravljajo različne umetniške in fotografske razstave, organizirajo kulturne prireditve, svoja avtorska dela prijavljajo na različna umetniška tekmovanja in oblikujejo izdelke domače obrti za prodajo na šolskih umetniških sejmih.

Osnovne šole poleg obveznega programa osnovnošolcem omogočajo tudi različne aktivnosti zunaj rednega pouka. Učenci lahko obiskujejo razne krožke pod mentorstvom učiteljic in učiteljev ali pa se udeležujejo aktivnosti, ki jih šole organizirajo skupaj z zunanjimi izvajalci (krožek šivanja, lutkovni krožek, literarni krožek, likovni krožek, balet ipd.). Učenci krožke večinoma obiskujejo v času podaljšanega bivanja, medtem ko je pri višjih razredih tako ponudba kot udeležba na tovrstnih krožkih majhna.

Na OŠ Simona Jenka potekajo naslednji krožki, ki spodbujajo kulturno-umetniško udejstvovanje učencev: pravljичno-ustvarjalni, umetniški, bralne urice, glasbene skupine, ustvarjalni, ... Na šoli spodbujajo sodelovanje pri vseslovenskem projektu bralne značke, vse učence (tudi tiste, ki bralne značke niso uspešno zaključili) pa ob zaključku bralne značke v tekočem šolskem letu nagradijo z obiskom pisatelja, pesnika,...

Učenci OŠ Preska vsako leto aktivno sodelujejo na Tednu vseživljenjskega učenja, ki v organizaciji Kulturno umetniškega društva Sejalec umetnosti poteka tudi v občini Medvode. Učenci uspešno sodelujejo v projektu angleške in slovenske bralne značke. V sklopu matične

šole delujeta dva pevski zbori ter en pevski zbor na podružnični šoli, vsi se udeležujejo revij pevskih zborov v organizaciji JSKD Ljubljana - okolica.

OŠ Pirniče v okviru razširjenega programa dejavnosti izvaja naslednje aktivnosti: *Dobro jutro s pravljico*, *Uro pravljič*, *Beremo skupaj*, *Gremo v gledališče* ter otroške in mladinske pevske zборе, folkloro, slovensko, angleško in nemško bralno značko. Otroška folklorna skupina kot tudi pevski zbori se redno udeležujejo območnih srečanj in revij v organizaciji JSKD Ljubljana - okolica. Šola aktivno sodeluje tudi pri državnih projektih *Rastem s knjigo* in *Teden pisanja z roko*, v okviru šolskega projekta učenci ob pomoči mentorjev pripravljajo šolsko glasilo *Odmevi z Vinca*.

OŠ Medvode vsako leto sodeluje z Barbaro Pregelj, ki med drugim vsako leto na šolo pripelje kakšnega literarnega gosta (pesnika, pisatelja, ilustratorja - iz tujine ali iz Slovenije). Na OŠ Medvode vsako leto gostijo tudi izobraževanje učiteljev preko Založbe Malinc z naslovom *Da branje ne postane španska vas (motiviranje učiteljev - mentorjev in učencev za branje)*. Ravnateljica, kot promotorka branja, delavnico za učitelje izvaja tudi sama. Na šoli med drugim izvajajo folklorni krožek, ure pravljič, likovni krožek, turistični krožek, ... V okviru šole uspešno delujejo tudi trije pevski zbori: OPZ Cicibani, OPZ Kitica in MVS OŠ Medvode (mladinska vokalna skupina), pri čemer je v preteklem šolskem letu pevski zbor OPZ Kitica na regijskem tekmovanju OPZ v Zagorju prejel tudi priznanje za najboljši pevski zbor revije. Na samo regijsko tekmovanje pa se je uvrstila tudi MVS OŠ Medvode.

Na OŠ Medvode velik poudarek posvečajo projektom v povezavi z razvijanjem bralne kulture, in sicer preko projektov *Rastem s knjigo*, *Rad pišem z roko* in *Spodbujanje branja in razvijanje bralne pismenosti*. Šolski projekt *Spodbujanje branja in razvijanje bralne pismenosti*, katerega glavni cilj je dvigniti zavest o pomembnosti branja, razvijanja bralne sposobnosti učencev ter jih navdušiti za branje knjig, na šoli poteka že nekaj let. V okviru projekta vsak mesec izvedejo eno aktivnost, ki prispeva k doseganju zastavljenih ciljev projekta. Dolgoročna prioriteta ostaja ustvarjanje spodbudnega okolja, kjer branje postane naravna izbira učenca, učitelji pa z lastnim zgledom in inovativnimi metodami zagotavljajo, da bralna kultura na šoli ostaja živa, vključujoča in prilagojena izzivom sodobnega časa.

❖ **Vrtec Medvode**

V Vrtcu Medvode sistematično skrbijo za vključevanje otrok v kulturno življenje lokalnega okolja ter za razvijanje njihovega odnosa do umetnosti, kulturne dediščine in ustvarjalnega izražanja. Kulturna vzgoja je pomemben del vzgojno-izobraževalnega procesa, saj otrokom omogoča razvoj estetskega doživljanja, ustvarjalnosti, socialnih kompetenc ter občutka pripadnosti skupnosti. Posebno pozornost namenjajo sodelovanju z lokalnimi kulturnimi ustanovami in društvu v občini Medvode ter bližnji okolici, saj na ta način otroci spoznajo kulturno življenje prostora, v katerem odrasčajo.

Kulturne vsebine v vrtcu vključujejo v vsakodnevne dejavnosti oddelkov, projektno delo ter sodelovanje z lokalnimi ustanovami. Pomemben del tega predstavlja tudi knjižna vzgoja, ki poteka skozi vse leto. V sodelovanju s Knjižnico Medvode otroci redno obiskujejo knjižnico, sodelujejo na pravljicnih uricah ter si izposojajo knjige. Knjižničarka občasno obišče tudi oddelke v vrtcu, kjer otrokom predstavlja knjige in pripoveduje pravljice. Na ta način otrokom približujejo knjigo kot pomemben vir informacij, hkrati pa spodbujajo razvoj govora, domišljije ter pozitiven odnos do branja.

Poleg knjižnice je potrebno izpostaviti tudi sodelovanje z Javnim zavodom Sotočje Medvode, ki organizira različne kulturne dogodke in programe za otroke. Otroci se udeležujejo predstav in prireditev ter sodelujejo pri razstavah in drugih kulturnih dogodkih, ki jih zavod pripravlja v lokalnem okolju. Tovrstne dejavnosti otrokom omogočajo neposreden stik s kulturnim dogajanjem v občini ter pomembno prispevajo k razvoju njihovega zanimanja za umetnost in kulturo.

Posamezne enote Vrtca Medvode sodelujejo tudi z lokalnimi kulturnimi društvi. V Enoti Sora poteka redno sodelovanje s Kulturno-umetniškim društvom Otona Župančiča Sora. V prostorih kulturnega društva vsako leto organizirajo prednovoletni bazar, na katerem se otroci predstavijo s krajšim kulturnim programom za starše, stare starše in krajanje. Na dogodku predstavijo tudi izdelke, ki jih otroci ustvarijo skupaj z vzgojiteljicami. Poleg tega enoto redno obiskujejo Sorški orgličarji, ki otrokom predstavijo igranje na orglice ter jih seznani s tem tradicionalnim glasbenim instrumentom. Takšno sodelovanje spodbuja medgeneracijsko povezovanje ter ohranjanje lokalne kulturne dediščine.

V Enoti Smlednik se otroci vključujejo v kulturno življenje kraja z nastopi na lokalnih prireditvah. Skupine otrok vsakokrat popestrijo in obogatijo nastope pevske skupine Smleški žarek, kjer se predstavijo s petjem in plesom. Sodelovanje na takšnih dogodkih otrokom omogoča izkušnjo javnega nastopanja ter razvijanje samozavesti in občutka za skupinsko ustvarjanje ter umetniško izražanje.

Tudi v drugih enotah vrtca spodbujajo sodelovanje z lokalnimi kulturnimi ustanovami. V Enoti Ostržek otroci sodelujejo na občinskih kulturnih dogodkih, med drugim na nastopih ob občinskih prireditvah. Poleg tega poteka sodelovanje s Kulturnim domom Medvode, kjer se otroci srečujejo z različnimi oblikami umetniškega ustvarjanja, med drugim tudi z animiranim filmom. Takšne dejavnosti otrokom omogočajo spoznavanje sodobnih oblik umetniškega izražanja ter spodbujajo njihovo ustvarjalnost.

Pomemben vidik sodelovanja z lokalnim okoljem predstavlja tudi povezovanje z OŠ Preska, kjer otroci obiskujejo šolsko knjižnico in sodelujejo pri dejavnostih, povezanih z branjem in pripovedovanjem zgodb. Na ta način otroci postopno spoznavajo širši kulturni prostor ter razvijajo interes za literaturo.

Z lokalnim okoljem na različnih področjih sodelujejo tudi v Enoti Pirniče. Otroci so obiskali kmetijo Pr'Črnet, kjer so si ogledali kmetijo ter spoznavali življenje in delo na njej nekoč in danes. V sodelovanju s Kulturnim domom Medvode so si ogledali animirani film *Muca Copatarica*, s čimer so se srečali z umetnostjo animiranega filma ter bogatili svoje kulturne in estetske izkušnje.

Sodelovanje vseh enot Vrtca Medvode z lokalnimi kulturnimi ustanovami in društvi pomembno prispeva k bogatenju vzgojno-izobraževalnega procesa. Otroci prek neposrednih izkušenj spoznavajo kulturno življenje v svojem lokalnem okolju, razvijajo ustvarjalnost, estetsko občutljivost in socialne veščine ter postopno oblikujejo pozitiven odnos do kulture in umetnosti. Tovrstno povezovanje omogoča, da kultura postane naravni del otrokovega vsakdanjega življenja, hkrati pa prispeva k ohranjanju in prenašanju kulturne dediščine lokalne skupnosti.

❖ **Vzgojno-varstveni zavod Strokovni center Frana Milčinskega Smlednik**

Ustanoviteljica VVZ Strokovni center Frana Milčinskega Smlednik je država. Vzgojno-varstveni zavod je namenjena predvsem izvajanju šolskega programa devetletke in domske vzgoje otrokom od 3. do 9. razreda, ki se srečujejo s težavami v vedenju in čustvovanju. Poleg rednega programa gojenci skupaj z mentorji pripravljajo različne aktivnosti, ki zajemajo na primer izdelovanje novoletnih voščilnic, v zavodu pa učencem omogočajo udeležbo na interesnih dejavnostih, kot so novinarstvo, dramski krožek, cirkuška pedagogika in ustvarjalni kaos, kjer otroci z uporabo domišljije in različnih materialov ustvarjajo izdelke. Pomemben projekt zavoda je pohod gojencev in uslužbencev v Vrbo, ki ga organizirajo že preko dvajset let na obletnico Prešernovega rojstva.

❖ **Glasbena šola Franca Šturma – podružnica Medvode**

»Glasbena šola Franca Šturma je javni vzgojno-izobraževalni zavod s sedežem na Celovški cesti 98 v Ljubljani. V sestavu ima matično šolo z dislocirano enoto in pet podružnic na območju Mestne občine Ljubljana in Občine Medvode. V šolskem letu 2024/2025 šola izvaja program osnovnega glasbenega izobraževanja v 59 oddelkih. Pouk na podružnici Glasbene šole Franca Šturma v Medvodah poteka v starem "Godbenem domu" na naslovu Cesta na Svetje 16, Medvode. Zaradi razširitve programa glasbene šole za dva dodatna programa na podružnici Medvode, pouk poteka tudi v prostorih OŠ Medvode.

Ustanoviteljici Glasbene šole Franca Šturma sta Mestna občina Ljubljana in Občina Medvode. V šolskem letu 2024/2025 je potekalo petinsedemdeseto leto delovanja šole, ki je tudi članica Zveze slovenskih glasbenih šol.

Ime Glasbena šola Franca Šturma si je nekdanja Glasbena šola Šiška-Bežigrad nadela pred enainpetdesetimi leti, ob 20. obletnici smrti skladatelja in dirigenta Franca Šturma (1912–1943). Njegovo komaj začeto skladateljsko pot je ustavila prezgodnja smrt med NOB.»⁹

Občina Medvode v skladu z 82. in 82.a členom Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja¹⁰ zagotavlja Glasbeni šoli Franca Šturma sredstva za delno kritje materialnih stroškov poslovanja (elektrika, ogrevanje, komunalne storitve) in sredstva za nadomestila stroškov delavcem v skladu s kolektivno pogodbo, prav tako občina krije stroške zavarovanja premoženja in zavarovanja pred odgovornostjo za povzročeno škodo.

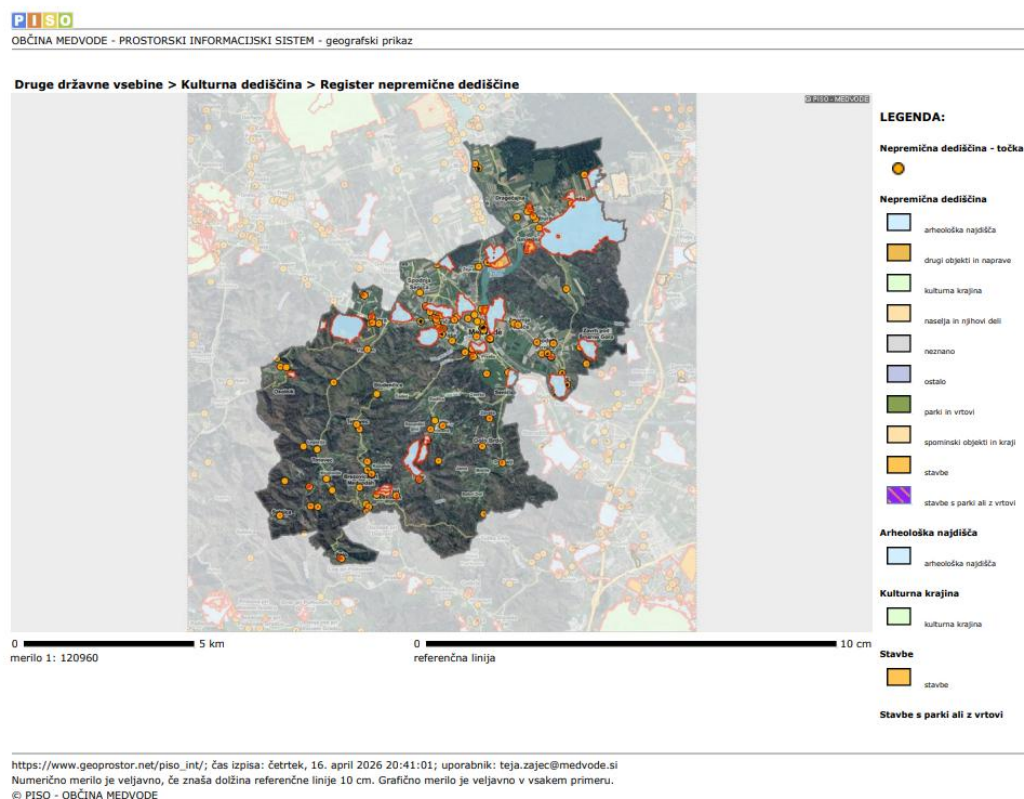
Glasbena šola Franca Šturma se vključuje v kulturno dogajanje v občini Medvode predvsem z izvedbo nastopov v prostorih podružnice Medvode in v Kulturnem domu Medvode ter prek sodelovanja učencev na različnih kulturnih prireditvah v občini Medvode. Učenci šole med šolanjem in po zaključku šolanja tudi sodelujejo v Kulturnem društvu Godba Medvode.

4.3 VARSTVO KULTURNE DEDIŠČINE

⁹ Vir: Glasbena šola Franca Šturma (dosegljivo na: <https://www.gsfrancasturma.si/o-soli>).

¹⁰ Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 - uradno prečiščeno besedilo, 118/06 - ZUOPP-A, 36/08, 58/09, 64/09 - popr., 65/09 - popr., 20/11, 40/12 - ZUJF, 57/12 - ZPCP-2D, 2/15 - odl. US, 47/15, 46/16, 49/16 - popr., 25/17 - ZVaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 - ZZNŠPP, 141/22, 158/22 - ZDoh-2AA, 71/23, 48/25, 22/25 - ZZZRO-1, 70/25 - ZUTD-I).

Območje občine Medvode je gosto posejano s spomeniki kulturne dediščine. Na tem območju najdemo 164 enot nepremične kulturne dediščine, 48 od teh je spomenikov lokalnega pomena (vir: Register nepremične kulturne dediščine, Ministrstvo za kulturo RS).

Slika 3: Register nepremične kulturne dediščine za območje občine Medvode (vir: PISO Občina Medvode)

Izvajanje programa varstva kulturne dediščine financira Občina Medvode predvsem prek Javnega razpisa za sofinanciranje kulturne dediščine v občini Medvode. Predmet javnega razpisa je sofinanciranje akcij zaščite kulturne dediščine v občini Medvode, raziskovalnih in publicističnih projektov s področja kulturne dediščine in redne dejavnosti društev, ki so registrirana za opravljanje dejavnosti na področju kulturne dediščine. S sofinanciranjem se omogočajo redna dejavnost društev, akcije, povezane z adaptacijo, prenovo, zaključnimi deli in zaščito kulturnih spomenikov ali predmetov na območju občine Medvode, ki so vpisani ali v postopku vpisa v Register kulturne dediščine Republike Slovenije (RKD), restavratorski in sanacijsko-konservatorski posegi na kulturnih spomenikih, redno vzdrževanje predmetov kulturne dediščine, kulturnih spomenikov in njihove okolice ter raziskovalni in publicistični projekti s področja kulturne dediščine. Od leta 2022 dalje je preko javnega razpisa možno tudi sofinanciranje obnove ali izgradnje, v enaki ali podobni obliki in izgledu kot prvotno, na mestu porušenih starih stavb, značilnih za slovensko podeželje in arhitekturo, pri čemer občina vsako leto z besedilom javnega razpisa določi prednostno skupino stavb, ki niso v rabi, med katere sodijo domačije, vaški vodnjaki, kozolci, zbiralniki vode in spominski kmečki objekti, katerih obnova bo v tekočem letu sofinancirana.

V Medvodah na področju kulturne dediščine delujejo Društvo Slovenski center za ustno zgodovino, Društvo za ohranjanje vaških običajev, Zveza borcev za vrednote NOB Medvode ter Kulturno društvo Sejalec umetnosti in Kulturno umetniško društvo Fran Saleški Finžgar s svojimi sekcijami za področje kulturne dediščine.

Z rednim vzdrževanjem kulturnih spomenikov in njihove okolice ter vzdrževanjem lokalnih predmetov kulturne dediščine pa se ukvarjajo tudi mnoga turistična društva, fizične osebe in župnije (podatki iz sklepov o izboru vlog za sofinanciranje kulturne dediščine v občini Medvode v letih 2021-2025). V zadnjih letih je bilo po podatkih sklepov o izboru vlog na Javnem razpisu za sofinanciranje kulturne dediščine v občini Medvode za različna obnovitvena in vzdrževalna dela na enotah registrirane kulturne dediščine največ sredstev namenjenih TD Smlednik za projekte obnove Starega gradu Smlednik, , Župniji Preska za namene sanacij na Cerkvi sv. Marjete v Žlebeh in v Cerkvi sv. Janeza Krstnika v Preski, Župniji Sora za konservatorske in restavratorske posege v Cerkvi sv. Petra na Ladji, podjetju Vegrim d.o.o., kot upravniku, za obnovo fasade na naslovu Cesta komandanta Staneta 16 in 18, ter fizičnim lastnikom enot kulturne dediščine za obnovo gospodarskega poslopja na Brezovici pri Medvodah 1 (EŠD: 16285) ter za konservatorska in druga obnovitvena/sanacijska dela (na fasadi in v notranjosti kašče, čebelnjaku in krušni peči) v in na Domačiji Belo 1 (Domačija Pr Lenart). Velik del sredstev je bil na podlagi javnega razpisa namenjen tudi arheologu Andreju Gaspariju za razvoj vizualnih orodij za promocijo in popularizacijo dediščine srednjeveških gradov na območju občine Medvode z okolico, in sicer za širšo prostorsko vizualizacijo grajskega kompleksa Jeterbenk .

Med pomembnejšimi projekti ohranjanja in varovanja kulturne dediščine v preteklih letih lahko omenimo obnovo Hafnerjeve kapelice v Preski (2020) in obnovo Rojstne hiše Jakoba Aljaža v Zavrhu pod Šmarno goro, ki v zadnjem obdobju z vse več dogodki že privablja številne obiskovalce.

V letu 2020 je bil obnovljen vzhodni zunanji zid Knjižnice Medvode, ki je postal nosilec spominskih plošč znanih ali zaslužnih Medvoščanov. Prva spominska plošča na steni, poimenovani Obrazi sotočja, je posvečena dr. Branislavi Sušnik, odkrita pa je bila leta 2020 ob praznovanju 100. obletnice rojstva te priznane antropologinje. Kot druga je bila v letu 2021 nameščena spominska plošča v čast Jakobu Aljažu, v katerega čast in spomin Občina Medvode na dan 6. julija praznuje občinski praznik. V letu 2024, ob 30. obletnici Občine Medvode, je bila na sotočje Save in Sore postavljena Krogla z jedrom, ki je delo Medvoščana in mednarodno priznanega kiparja Franceta Rotarja. Gre za upodobitev preproste, a hkrati kompleksne oblike - krogle, v katero je vgrajeno jedro, kar daje celoti izrazito simbolno vrednost. Krogla je sama po sebi popolna geometrična oblika, ki simbolizira neskončnost, celovitost in enotnost. Jedro je umeščeno v središče krogle, kar nakazuje notranjo moč in osredotočenost. Povezuje se z idejo izvora, centra, okoli katerega se vse vrti, in lahko simbolizira srce, energijo ali središče življenja in ustvarjalnosti. Lahko si jo predstavljamo kot jedro naše občine, ki ga obdajata dve polovici, in sicer na eni strani reka Sava in na drugi reka Sora. Ravno iz tega razloga je postavljena na sotočju, na točki mestnega jedra, ki postaja simbol naše moči in trdnega jedra skupnosti. Skulptura hkrati predstavlja tudi opomnik na katastrofalne poplave, ki so Medvode prizadele v letu 2023 ter simbolizira novo, še močnejšo skupnost, ki jo vsakršne preizkušnje le še bolj povežejo in utrdijo.

Občina Medvode je v letu 2025, po večletnih dogovarjanjih, odkupila enoto dediščine Dol pri Medvodah – Dolinčkova domačija (EŠD 104). Dolinčkova domačija je bila na predlog Javnega zavoda Republike Slovenije za varstvo kulturne dediščine v letu 2005 z Odlokom o razglasitvi kmečkih objektov in domačij za kulturne spomenik lokalnega pomena¹¹ razglašena za

¹¹ Odlok o razglasitvi kmečkih objektov in domačij za kulturne spomenik lokalnega pomena (Uradni list RS, št. 86/05, 97/14 in 22/24).

spomenik lokalnega pomena. Delno zidana in delno lesena kmečka hiša se nahaja v naselju Dol in sodi med najbolj kakovostne in redko ohranjene tovrstne objekte iz 17. stoletja v širšem ljubljanskem prostoru. V teku so dogovori glede upravljavca objekta ter priprave ustrezne vsebine.

Na tem mestu je potrebno omeniti še projekt, ki se že vse od leta 2009 izvaja v sklopu aktivnosti Knjižnice Medvode, in sicer projekt Domoznanstvo. V sklopu domoznanstevne dejavnosti Knjižnice Medvode se pridobiva (zbira) vse monografsko gradivo, ki izide na območju občine Medvode ali ga ustvarijo osebe rojene ali bivajoče v občini Medvode. V nizu aktivnosti se tako zbirajo tudi članki iz dnevnega časopisja, veliko je gradiva s področja sive literature¹², plakatov, vabil, gledaliških listov in nekaj neknjižnega gradiva. Domoznansko gradivo je dostopno na spletnem portalu Kamra, zainteresirani pa si ga lahko tudi izposodijo v knjižnici.

❖ **Društvo Slovenski center za ustno zgodovino**

Društvo za ustno zgodovino združuje posameznike različnih strok in poklicev, ki jih veseli raziskovanje, zbiranje in ohranjanje kulturne dediščine, še posebej nematerialne oziroma nesnovne dediščine domačega kraja in drugje. Mednje spadajo različni ustni viri, kot so spomini, življenjske zgodbe, ljudsko izročilo, petje in plesi, šege in navade ter tudi različna znanje, vedenje in veščine, ki počasi izginjajo v pozabo. Osrednja prireditve, ki jo društvo pripravlja vsako leto v spomladanskem času, je Flancanje – izmenjava doma pridelanih sadik, ki na Trgu sv. Urha v Smledniku, kjer so bili flanchniki doma, poteka že vse od leta 2005 dalje. Že v obdobju med obema svetovnima vojnoma so bile ob Savi, v bregu pod Smlednikom, gredice, ki so jih domačini imenovali flanchniki. Na teh gredicah so zaradi sončne lege in bližine vode za zalivanje gojili zgodnje sadike domače zelenjave. V letu 2018 je društvo v čast 900. obletnici prve omembe Smlednika in Hraš na brežini ob Trgu sv. Urha uredilo Vaški vrt. Gre za zeliščni, skupnostni in učni vrt, kjer je zasajenih več kot sto različnih vrst zdravih zelišč in dišavnic.

❖ **Društvo za ohranjanje vaških običajev Zbilje**

Društvo za ohranjanje vaških običajev, ki ima sedež v Zbiljah, deluje od leta 2010 dalje, njegova dejavnost pa se močno nanaša na ohranjanje nesnovne kulturne dediščine, predvsem počasi izginjajočih tradicionalnih vaških običajev.

❖ **Zveza borcev za vrednote NOB Medvode**

Zveze borcev za vrednote NOB Medvode je del ene najštevilnejših civilnodružbenih organizacij v Sloveniji, ki pripravlja prireditve, pohode, komemoracije in druge spominske dogodke ob obletnicah, vezanih na drugo svetovno vojno. S svojo dejavnostjo spodbuja ozaveščanje o zgodovinskem dogajanju na območju občine Medvode in si prizadeva ohranjati

¹² Siva literatura se ne distribuira skozi ustaljene knjigotrske kanale in je zato težko dostopna. Označuje jo veliko terminov: polpublikacije, nekonvencionalna literatura, ubežna, neformalna, efemerna, nevidna, podzemna... Najpogostejše oblike so razna raziskovalna poročila, disertacije, kongresno gradivo, študije, patentni, načrti, uradni dokumenti... Najznačilnejše karakteristike so težka dostopnost, nizka naklada, ozek krog uporabnikov, preprost izgled, izdajatelji so razni inštituti ipd. (Vir: <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-ZOZE3RNF>).

in utrjevati spoštljiv spomin na boj slovenskega naroda v času druge svetovne vojne ter utrjevati narodno samozavest.

5 POSNETEK STANJA NA PODROČJU KULTURE V OBČINI MEDVODE

Predlog Strategije razvoja kulture v občini Medvode za obdobje 2026-2030 je na osnovi preseka posnetka stanja, izvedenega preko različnih metod, pripravil v sodelovanju z Občino Medvode pripravil Javni zavod Sotočje Medvode.

V letih 2024 in 2025 je bilo za potrebe posnetka stanja opravljeno sledeče:

- evalvacija ciljev in ukrepov Strategije razvoja kulture v občini Medvode za obdobje 2021-2024,
- področna srečanja fokusnih skupin za pripravo izhodišč za prenovo razpisa za kulturne dejavnosti,
- delavnice »Mapiranja kulturnega zemljevida Medvode«, ki so potekale v okviru Javnega zavoda Sotočje Medvode.

V letu 2026 je bilo za potrebe priprave predloga dokumenta Strategija razvoja kulture v občini Medvode za obdobje 2026-2030 opravljeno sledeče:

- evalvacija zastavljenih ciljev v dokumentu Strategija delovanja Knjižnice Medvode v obdobju 2020-2025 in dokumentu Strategija razvoja kulture v občini Medvode 2020-2024,
- analiza sofinanciranja kulturnih društev in izvajalcev kulturnih programov iz Javnega razpisa za sofinanciranje kulturnih dejavnosti v občini Medvode v obdobju 2021–2025,
- izvedena vodena delavnica z naslovom *Strategija kulture v občini Medvode 2026–2030: kje smo danes in kam želimo iti*,
- izvedena javnomnenjska anketa.

Za izvedbo navedenih analiz stanja smo se odločili predvsem zaradi temeljitosti in širokega zajetja podatkov, saj je s tem zmanjšana možnost, da bi pri pripravi dokumenta bila spregledana določena ciljna skupina ali potrebe v lokalni skupnosti. S presekom dobljenih rezultatov tako lahko najučinkoviteje ocenimo stanje in izluščimo bistvene potrebe lokalne skupnosti v kontekstu nacionalnih oziroma evropskih usmeritev razvoja kulture.

5.1 EVALVACIJA CILJEV IN UKREPOV STRATEGIJE RAZVOJA KULTURE V OBČINI MEDVODE ZA OBDOBJE 2021-2024

S Strategijo razvoja kulture v občini Medvode za obdobje 2021-2024 je bilo na desetih prioritetnih področjih zastavljenih skupno 17 strateških ciljev, za katere so bili določeni tudi ukrepi ter terminski načrt za izvedbo le-teh. V sklopu priprave novega strateškega dokumenta za naslednje obdobje je zato smiselno opraviti evalvacijo doseganja zastavljenih strateških ciljev. V prilogi 1 je priložena tabela iz katere so za posamezno področje razvidni zastavljeni strateški cilji in ukrepi ter izvedene aktivnosti v njihovem okviru. V nadaljevanju podajamo kratko analizo in ugotovitve po posameznih področjih.

Na prioritetnem področju **KULTURA V JAVNEM PROSTORU** so bili zastavljeni naslednji strateški cilji: (1) prepoznavanje izjemnega delovanja na področju kulture, (2) priznavanje/prepoznavanje kulture kot temelja identitete lokalnih skupnosti in (3) zagotavljanje večje raznolikosti in dostopnosti do kvalitetnih kulturnih dobrin.

Strateški cilj 1: prepoznavanje izjemnega delovanja na področju kulture

Ključne ugotovitve: Število prispelih kandidatur za priznanja "pletenice" kaže trend upadanja. Od leta 2021, ko je bilo zabeleženih 8 kandidatur, se je to število v letu 2024 znižalo na zgolj 3. Ukrep, ki predvideva spremembo Pravilnika o priznanjih Občine Medvode na področju kulture, ostaja nerealiziran. Odsotnost posodobljenega pravilnika lahko neposredno vpliva na jasnost kriterijev, ki določajo upravičence do priznanj, kar se posledično odraža v upadanju števila kandidatur. Leta 2023 je upravni odbor OKZM sprejel nov interni Pravilnik o podeljevanju priznanja OKZM sponzorjem, donatorjem in drugim podpornikom ljubiteljskih kulturno umetniških dejavnosti ter s tem omogočil, da priznanje OKZM lahko prejmejo tudi fizične osebe, ki so s svojim delovanjem, finančno ali materialno podporo pomembno prispevali k razvoju kulturno-umetniškega ustvarjanja.

Zaključek: Glavni izziv za prihodnje obdobje je spodbujanje večjega števila kandidatur za kulturna priznanja ter dokončanje prenove občinskega pravilnika, ki bi morda lahko ponudil nove nastavke za večji odziv javnosti.

Strateški cilj 2: priznavanje/prepoznavanje kulture kot temelja identitete lokalnih skupnosti

Ključne ugotovitve: Obseg organiziranih slovesnosti ob državnih praznikih, občinskem prazniku in pomembnejših obletnicah se ohranja na visoki ravni (5 dogodkov/leto). Vsi dogodki so izvedeni v sodelovanju z zunanjimi izvajalci, kar krepi medsebojno sodelovanje in pripadnost lokalni skupnosti. Opazen je premik k aktivnemu vključevanju šol in vrtcev v protokolarne dogodke, kar je ključno za vzgojo bodočih kulturnih ustvarjalcev. Javni zavod Sotočje Medvode uspešno opravlja vlogo koordinatorja med občino, izobraževalnimi zavodi, kulturnimi društvi, zasebnimi zavodi in samozaposlenimi na področju kulture.

Zaključek: Kulturna dejavnost v občini je v opazovanem obdobju dosegla visoko stopnjo organiziranosti. Strategija vključevanja lokalnih društev v slovesnosti ob državnih in občinskih prazniki ne le zmanjšuje stroške, temveč krepi lokalno pripadnost in zagotavlja visoko kakovost izvedenih programov.

Strateški cilj 3: zagotavljanje večje raznolikosti in dostopnosti do kvalitetnih kulturnih dobrin

Ključne ugotovitve: Opaziti je nihanje v številu uporabnikov po letih. V enem izmed obdobjev je zabeleženih 2000 uporabnikov, v drugem 1200, medtem ko so nekatere razstave (npr. Galerija odprtih vrat) označene z "nemerljivim številom obiskovalcev", kar nakazuje na visoko dostopnost v javnem prostoru. Programi so kontinuirano podprti z objavami v lokalnem glasilu Revija Sotočje, nacionalnih medijih (Dnevnik, STA) in lokalni televiziji (TV Medvode). To potrjuje uspešno promocijo in prepoznavnost projektov. S projekti, kot so "humanistične rezidence" in razstave na prostem, kultura zapušča zaprte prostore in postaja dostopna širšemu krogu ljudi. Poseben poudarek je na projektih LAS, ki vključujejo ranljive skupine (npr. projekt s Skupnostjo Barka), kar neposredno naslavlja socialno komponento kulturne politike. Program zajema širok spekter: od visoke kulture (literarni večeri, resna glasba) do dediščine (projekt Hiša na hribu, ohranjanje ustnega izročila) in sodobnih vizualnih umetnosti.

Zaključek: Javni zavod Sotočje Medvode uspešno realizira zastavljene cilje glede raznolikosti in dostopnosti kulture. Posebno vrednost dodajajo projekti, ki v kulturno ustvarjanje vključujejo ranljive skupine in s tem krepijo socialno kohezijo v lokalni skupnosti.

V prihodnosti bo, glede na večjo stopnjo digitalizacijo, večjo pozornost posvetiti digitalni promociji in iskanje načinov za natančnejše spremljanje obiska pri dogodkih na prostem.

V sklopu prioritetnega področja **JAVNI SEKTOR** sta bila oblikovana strateška cilja: (4) spodbujanje povezovanja in (5) spodbujanje in promoviranje bralne kulture in bralne pismenosti.

Strateški cilj 4: spodbujanje povezovanja

Ključne ugotovitve: Aktivnosti se skozi leta (2021–2024) vsebinsko nadgrajujejo. Na primer, projekt "Legende med vodami" se je razvil iz knjižničnega programa v širši filmski in izobraževalni cikel, ki vključuje šole in strokovne simpozije. Opazen je trend naraščanja števila sodelujočih strokovnjakov kot so arhitekti, bibliotekarji, zgodovinarji in umetniki, kar zagotavlja visoko strokovno raven dogodkov. Podatki o številu sodelujočih pri organiziranih dogodkih s strokovnjaki se znižujejo, kar lahko nakazuje na bolj specifično, ciljno usmerjeno skupino (npr. srečanja izvajalcev za pripravo pravilnika) ali pa na potrebo po ponovni aktivaciji širše javnosti. Programi segajo od tradicionalnih domoznanskih večerov in bralnih značk (Medvodko bere, Beremo z Barko) do modernih pristopov, kot so humanistične rezidence, mednarodni simpoziji in uporaba družabnih iger (Spomin #medvodami) za promocijo dediščine.

Povzetek: Izvajanje ukrepov v javnem sektorju uspešno povezuje ključne institucije v občini Medvodah. Glavni poudarek je na prepletanju izobraževanja, strokovnega dialoga in ohranjanja lokalne identitete. Medtem ko je sodelovanje med zavodi in strokovnjaki v vzponu in vsebinsko bogato, se vidno kaže upad sodelovanja zainteresirane javnosti pri prepoznavanju potreb skupnosti ter sodelovanju na organiziranih dogodkih s strokovnjaki.

Strateški cilj 5: spodbujanje in promoviranje bralne kulture in bralne pismenosti

Ključne ugotovitve: V vseh opazovanih letih je odpis gradiva presegal letni prirast. Na primer, v zadnjem stolpcu je prirast znašal 3.040 enot, medtem ko je bilo odpisanih 3.746 enot. Kljub nihanju je opazna stabilizacija in ponovna rast izposoje. Delež gradiva, ki je mlajše od petih let, ostaja stabilen pri približno 20 % (0,1989), kar kaže na redno osveževanje fonda. Knjižnica uspešno uvaja alternativne oblike izposoje, kot so Paketniki (9 postaj), ki omogočajo prevzem 24/7, ter storitev dostave na dom. Število članov in uporabnikov storitev Knjižnice Medvode vztrajno raste. Poleg osrednje oziroma splošne knjižnice Knjižnice Medvode na vsaki posamezni osnovni šoli deluje tudi šolska knjižnica. Šolske knjižnice imajo pa težave z zagotavljanjem namenskih sredstev za nakup knjižnega gradiva. Na območju občine delujejo še 3 premične zbirke, 11 hišic "Knjiga na potepu" ter potujoča knjižnica Bibliobus. Knjižnica aktivno digitalizira domoznansko gradivo (npr. letniki časopisa Sotočje, monografije o lokalni dediščini). Kljub vsemu navedenemu bralna pismenost upada.

Zaključek: Knjižnica Medvode se uspešno transformira iz tradicionalne izposojevalnice v sodobno informacijsko središče. Strategija temelji na dveh stebrih, tj. na visoki dostopnosti – z uvajanjem Paketnikov in dostave na dom so premostili fizične omejitve delovnega časa in lokacije in digitalni prisotnosti – s spletnimi vpisi, plačili in digitalizacijo lokalne zgodovine (Sotočje, lokalne monografije) knjižnica ostaja relevantna v digitalni dobi.

Glavni izziv ostaja stagnacija fizičnega fonda, saj odpis gradiva konstantno presega prirast. Vendar pa to knjižnica kompenzira z boljšo kakovostjo (20 % novega gradiva) in večjo dostopnostjo storitev, kar potrjuje naraščajoče število članov in uporabnikov. Slednje velja tudi za šolske knjižnice.

Na področju bralne kulture od 2012 dejavno deluje tudi Založba Malinc, ki izdaja kakovostno leposlovje predvsem za otroke, izvaja bralne projekte ter izobraževanja za mentorice in mentorje branja.

V okviru prioritarnega področja **NEVLADNI SEKTOR** je bil oblikovan in zasledovan naslednji cilj (6) spodbujanje razvojno naravnane delovanja in povezovanje ljubiteljske kulture z drugimi organizacijami ter posamezniki.

Strateški cilj 6: spodbujanje razvojno naravnane delovanja in povezovanje ljubiteljske kulture z drugimi organizacijami ter posamezniki

Ključne ugotovitve: Kljub določenim že izvedenim sestankom s predstavniki društev, pravilnik o dodeljevanju sredstev s področja kulture v novi obliki še ni bil pripravljen in predlagan za obravnavo na seji Občinskega sveta Občine Medvode. Sredstva so se z začetnih 133.000 € v letu 2022 povišala na 145.000 €, kar predstavlja 9-odstotno rast (oziroma 12.000 €). Ta raven financiranja se ohranja tudi v nadaljnjih letih. Cilj je doseči vsaj eno večjo ali več manjših koprodukcij letno. Tabela v tem delu ne navaja specifičnih realiziranih projektov za zadnje obdobje, kar nakazuje, da je to področje še v razvoju. Identificirane so težave pri koordinaciji, saj so se v letu 2022 pojavljala prekrivanja terminov produkcij. Čeprav so bili izvajalci s strani Javnega zavoda Sotočje Medvode opozorjeni na prekrivanje, se na to niso odzvali pozitivno. Prav tako še ni prišlo do sestanka z OKZ na to temo.

Povzetek: Občina je uspešno povečala in stabilizirala proračunska sredstva za kulturne dejavnosti, kar zagotavlja osnovo za delovanje društev. Zaznana je zamuda pri uradnem sprejetju novega pravilnika, kar zavira formalizacijo novih standardov kakovosti in meril za sofinanciranje. Večjo pozornost bo potrebno nameniti sistemu usklajevanja terminov prireditev, kar vodi do nepotrebne konkurence med dogodki in potencialno manjšega obiska. V prihodnjih obdobjih je potrebno spodbujanje za izvedbo vsaj ene skupne koprodukcije, saj bi le-ta lahko društva in skupnost še bolj povezala.

Na prioritarnem področju **KULTURNA IN NARAVNA DEDIŠČINA** so bili oblikovani cilji: (7) spodbujanje ohranjanja in varovanja kulturne dediščine, (8) oživitev rojstne hiše Jakoba Aljaža in (9): razvoj kulturnega turizma.

Strateški cilj 7: spodbujanje ohranjanja in varovanja kulturne dediščine

Ključne ugotovitve: Občina Medvode je v obdobju 2021-2024 v okviru javnega razpisa sofinancirala zelo raznolike tipe objektov, od sakralne dediščine (cerkve v Žlebeh, na Ladji in v Preski), gradov (Smlednik), do posvetne in tehnične dediščine (čebelnjak, gospodarska poslopja, fasade stanovanjskih objektov). V analiziranem obdobju je bilo podprtih 9 akcij v skupni vrednosti 47.265,02 €.

Strateški cilj 8: Oživitev rojstne hiše Jakoba Aljaža

Ključne ugotovitve: Opaziti je jasno delitev vlog, pri čemer Občina Medvode skrbi za investicijski del (gradnja/notranja oprema), medtem ko Javni zavod Sotočje Medvode prevzema upravljavski in vsebinski del. Glavni namen projekta je revitalizacija Rojstne hiše Jakoba Aljaža kot pomembne točke kulturne dediščine v občini Medvode. Leto 2022 je bilo ključno za finalizacijo notranjih prostorov. Končni cilj ni le obnova stavbe, temveč vzpostavitev živega kulturnega središča, ki bo z rednim programom privabljal obiskovalce in generiralo lastna ali razpisna sredstva za delovanje.

Zaključek: Od leta 2025 dalje so vrata Rojstne hiše Jakoba Aljaža odprte vse sobote ter po predhodnem dogovoru tudi izven urnika. Javni zavod Sotočje Medvode v zadnjem obdobju v rojstni hiši organizira različne dogodke in delavnice, kar dodatno povečuje interes za obisk.

Strateški cilj 9: razvoj kulturnega turizma

Ključne ugotovitve: Načrtovana je bila vzpostavitev predloga za predstavitev in arhiviranje premične kulturne dediščine ter muzejskega gradiva. Aktivno poteka identifikacija elementov kulturne dediščine za nadaljnjo turistično ponudbo. V letu 2022 je Občina Medvode izdelala 30 novih označevalnih tabel za objekte registrirane kulturne dediščine, ki so bile za namestitev predane lastnikom.

Povzetek: Analiza kaže, da je poudarek trenutnih dejavnosti na interpretaciji dediščine (predavanja) in vizualni označitvi spomenikov na terenu. Medtem ko je tehnična izvedba označevalnih tabel bila izvedena, ostajajo administrativni postopki (zemljiškoknjižni vpisi) v tej fazi še nerealizirani. Program uspešno povezuje strokovne vsebine (arhitekturna zgodovina) z uporabo v turistične namene.

V sklopu prioritetnega področja **PREDNOSTNA PODROČJA KULTURE - GLASBENA IN UPRIZORITVENA DEJAVNOST** je bil oblikovan cilj (10) podpore prepoznanim prioritetnim področjem kulture.

Strateški cilj 10: podpora prepoznanim prioritetnim področjem kulture

Ključne ugotovitve: Stanje na področju vzpostavitve mehanizmov podpore za prednostna področja kulture v občini Medvode trenutno stagnira. Kljub načrtovanemu ukrepu ni prišlo do ključnega operativnega koraka, tj. uskladitvenega sestanka med Javnim zavodom Sotočje Medvode in OKZM. Posledično specifični podporni mehanizmi niso bili vzpostavljeni.

Povzetek: Za premik na tej točki je nujna izvedba sestanka med Javnim zavodom Sotočje Medvode in OKZM, da se definira vsebina "mehanizmov podpore", ki presega zgolj letno zbiranje predlogov za sodelovanje.

Na področju **INFRASTRUKTURE** je bil zastavljen cilj (11) zagotavljanje ustrezne infrastrukture za izvajanje kulturnih dejavnosti.

Strateški cilj 11: zagotavljanje ustrezne infrastrukture za izvajanje kulturnih dejavnosti

Ključne ugotovitve: V obdobju 2021–2023 je so se proračunska sredstva aktivno vlagala v Kulturni dom Medvode, kar zagotavlja pogoje za nemoteno izvedbo programov. Občina ne ostaja le pri vzdrževanju, temveč tudi aktivno načrtuje prihodnost z izdelavo idejnega projekta za nov kulturni center. Izpostavljen je konkreten predlog iz leta 2022 za pokritje knjižničnega atrija, s čimer bi pridobili 200 m² novih površin. Pri knjižnični infrastrukturi se pojavljajo predlogi za energetske samooskrbo, vključno z izgradnjo sončne elektrarne na strehi in prehodom na ogrevanje s toplotno črpalko. Dialog za potrebe uspešne ureditve dokumentacije Doma krajanov Pirniče v obdobju 2021-2024 ni bil vzpostavljen.

Povzetek: Večina projektov je v fazi realizacije ali naprednega načrtovanja, kar kaže na sistematičen pristop k razvoju lokalne kulture.

V nadaljevanju je viden napredek pri vzpostavljanju enovite vizualne podobe medvoške kulture pod okriljem Javnega zavoda Sotočje Medvode. Projekt je del širšega prioritetnega področja **INFORMIRANJE** in cilja na mreženje kulturnih programov. Znotraj področja so bili oblikovani trije cilji: (12) vzpostavitev enovite podobe medvoške kulture, (13) vzpostavitev informacijske sheme in novih komunikacijskih točk in (14) kreiranje publike.

Strateški cilj 12: vzpostavitev enovite podobe medvoške kulture

Ključne ugotovitve: Analiza kaže na konstantno rast števila kulturnih programov, ki so vključeni v enovito mrežo. Število se je s prvotnega 1 programa povzpelo na 4. Ključni element prepoznavnosti je besedna zveza "MED VODAMI" oziroma "MEDVODAMI", ki se uporablja kot krovni slogan za različne dogodke in festivale. Projekt se je začel s Kulturni

festival #Legende med vodami, nato pa se je vizualna podoba razširila še na Poletje med vodami in Družabno igro Spomin med vodami.

Povzetek: Dokument potrjuje uspešno implementacijo vizualne identitete, ki se ne omejuje le na festivale, temveč prodira tudi v druge segmente občinskega življenja (obletnice, družabne igre). Slogan "MED VODAMI" je postal osrednja točka znamčenja lokalne kulture.

Strateški cilj 13: vzpostavitev informacijske sheme in novih komunikacijskih točk

Ključne ugotovitve: V letu 2023 so bili implementirani sodobni pristopi, kot so Instagram in Facebook zgodbe (stories) ter finančno promovirane objave, kar kaže na ciljanje mlajših in digitalno aktivnih občanov. Vzpostavitev fizičnih info točk: Poleg digitalnih kanalov se načrtuje tudi fizična infrastruktura, ki pa v obdobju 2021-2024 še ni bila nameščena.

Povzetek: Ukrepi na področju informiranja so strukturirani tako, da kombinirajo tradicionalno obveščanje (promocijo) z naprednimi digitalnimi orodji. Cilj tudi v naslednjem strateškem dokumentu mora biti vzpostavitev konsistentne informacijske sheme, ki bo povečala prepoznavnost kulturnih programov in dostopnost informacij za vse generacije prebivalcev Medvode.

Strateški cilj 14: kreiranje publike

Ključne ugotovitve: Programi pokrivajo različna kulturna in družbena področja – od filmske vzgoje do vizualne umetnosti in mladinskega/društvenega povezovanja. V obdobju 2021-2022 je bil poudarek na filmski vzgoji in kinoprojekcijah v Kulturnem domu Medvode. V letu 2023 je bil narejen premik k vizualni umetnosti z Galerijo odprtih vrat v Rojstni hiši Jakoba Aljaža. V letu 2024 je bil poudarek na usmeritvi v Stičišče osrednjeslovenskih ustanov (Stičišče OUSOV), kar nakazuje na širše mreženje in povezovanje.

Povzetek: Javni zavod Sotočje Medvode sistematično pristopa h kreiranju nove publike s prilagajanjem programov specifičnim lokacijam in ciljnim skupinam. Analiza kaže, da zavod ne stagnira, temveč vsako leto osveži svojo ponudbo – od klasične filmske vzgoje do sodobnih galerijskih projektov in medinstitucionalnega povezovanja. Strategija je usmerjena v povečanje števila uporabnikov preko kakovostne prenove obstoječih vsebin in uvajanja novih formatov delovanja.

Strateški cilj (15) vzpostavitev mreže programov kulturno-umetnostne vzgoje je bil zastavljen v okviru prioritetnega področja **KULTURNO-UMETNOSTNA VZGOJA**.

Strateški cilj 15: vzpostavitev mreže programov kulturno-umetnostne vzgoje

Ključne ugotovitve: Ukrepi na tem področju so oblikovani z vsebinskim poudarkom na mladih, in sicer s podporo programom kulturno-umetnostne vzgoje v sklopu programa KULTURA (Dnevi dejavnosti). Program "Potujoča ustvarjalnica" je bil vsebinsko nadgrajen z novimi postajami (npr. *Pravljичno padalo, Vitez, meč in grb,...*). V letu 2022 je bilo vključenih 600 otrok iz vseh šol, izvedenih pa je bilo 8 dni dejavnosti za 28 razredov osnovnih šol in 10 vrtčevskih skupin. Poleg ustvarjalnic so bili izvedeni tudi kino dnevi, filmska vzgoja in ogledi gledaliških predstav.

Povzetek: Glavni nosilec dejavnosti je Javni zavod Sotočje Medvode. Ukrep se izvaja sistematično, z močnim poudarkom na povezovanju kulturnih vsebin z izobraževalnimi institucijami (šole in vrtci), kar zagotavlja visoko stopnjo participacije lokalne mladine.

Na prioritetenem področju **KULTURA V NACIONALNEM TER MEDNARODNEM PROSTORU** je bil zastavljen cilj (16) spodbujanje sodelovanja pri nacionalnih in mednarodnih projektih.

Strateški cilj 16: spodbujanje sodelovanja pri nacionalnih in mednarodnih projektih

Ključne ugotovitve: V letu 2022 je bil s ciljem spodbujanja sodelovanja pri nacionalnih in mednarodnih projektih izveden dogodek, na katerem je bilo prisotnih 15 predstavnikov. Glavna tema srečanja je bila predstavitev izhodišč Medvoškega kulturnega festivala.

Povzetek: Udeležba na predstavitvenem sestanku nakazuje na sistematično načrtovanje in uspešno povezovanje izobraževalnih ustanov ter kulturnih društev pri oblikovanju skupne kulturne strategije.

Kot zadnje izmed prioritetnih področij je bilo v strategiji za preteklo obdobje izpostavljeno področje **SISTEM FINANCIRANJA IN SPODBUJANJA DOTOKA SREDSTEV IZ DRUGIH VIROV**, v sklopu katerega je bil zastavljen cilj (17) spodbujanje črpanja sredstev pri nacionalnih in mednarodnih razpisih.

Strateški cilj 17: spodbujanje črpanja sredstev pri nacionalnih in mednarodnih razpisih

Ključne ugotovitve: Javni zavod Sotočje Medvode aktivno vzpostavlja temelje za črpanje sredstev prek projektnih partnerstev in lokalnih donacij, vendar pa preboj na področju neposredne višine pridobljenih sredstev iz razpisov v tem poročevalskem obdobju še ni viden. Fokus na "Medvoško knjigo" kaže na uspešno povezovanje z lokalnimi deležniki.

5.2 EVALVACIJA ZASTAVLJENIH CILJEV V DOKUMENTU STRATEGIJA DELOVANJA KNJIŽNICE MEDVODE V OBDOBJU 2020-2025

❖ Cilj: Knjižnica Medvode je središče spodbujanja bralne kulture

Ukrep: Neprestano posodabljanje knjižnične zbirke

Razvoj knjižnične zbirke sledi informacijskim, izobraževalnim in kulturnim potrebam 4.460 aktivnih uporabnikov ter ciljem kulturne politike. Obseg zbirke ostaja stabilen, saj letni odpis gradiva uravnoteži prirast, kar zagotavlja aktualnost ponudbe. Čeprav se obseg izposoje povečuje, se je trend naraščanja števila novih članov v letu 2024 ustavil. Na dinamiko nakupa gradiva močno vplivajo višina finančnih sredstev ter razmere na knjižnem trgu (ponudba in rast cen). Zaradi navedenih omejitev pričakovanega strateškega cilja - letnega prirasta 250 enot knjižnega in 50 enot neknjižnega gradiva na 1.000 prebivalcev v obdobju 2021–2028 – bo v trenutnih okoliščinah težko v celoti doseči.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Knjižnična zbirka (zaloga)	88.640	88.214	87.938	88.710	88.835	89.600
Letni prirast gradiva	3.086	3.746	3.152	3.123	3.346	3.383
Aktivni člani	4.383	3.840	4.204	4.316	4.595	4.460
Novi člani	409	449	656	685	670	556
Izposoja	335.830	306.048	234.548	259.679	268.769	270.265
Letni odpis gradiva	3.496	3.746	3.508	3.007	3.011	3.011
Obrat gradiva	3,82	3,47	2,67	2,93	3,03	3,01
Število prireditev	87	132	215	219	195	240
Obiski prireditev	3.315	4.599	4.168	5.246	4.465	5.465

Obisk knjižnice	43.724	40.613	68.206	66.115	78.996	78.668
-----------------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Tabela 1: Statistika Knjižnice Medvode za obdobje 2020-2025

Ukrep: Širitev knjižnične mreže/večja dostopnost knjižničnega gradiva

Na sedežu knjižnice smo vzpostavili sistem za samostojno izposojanje gradiva, ki uporabnikom omogoča dostop 24/7. Vizija širitve dejavnosti še naprej vključuje odprtje krajevne knjižnice v Smledniku oziroma Sori ter vzpostavitev premičnih zbirk v lokalni skupnosti. Medtem ko se digitalne in samopostrežne storitve krepijo, se dostava gradiva na dom po obdobju epidemije ni izkazala za potrebno, saj zanjo praktično ni bilo povpraševanja.

Ukrep: Posodabljanje informacijsko-komunikacijske tehnologije za razvoj spletnih storitev in informacijsko usposabljanje uporabnikov

Knjižnica prek lastnega strežnika in spletne strani zagotavlja oddaljen dostop do e-virov. Zaradi hitrega razvoja informacijsko-komunikacijske tehnologije sta za ohranjanje standardov storitev nujna nenehna posodobitev strojne opreme in implementacija novih programskih orodij, kar zahteva tudi dodatna finančna sredstva. Pomemben korak pri modernizaciji je bila tudi digitalizacija redkega, dragocenega in domoznanskega gradiva (razglednice, raziskovalne naloge, zborniki), s čimer smo povečali dostopnost vsebin ter zagotovili dolgoročno ohranjanje lokalne kulturne dediščine.

Ukrep: Bralna kultura

Knjižnica Medvode kot osrednja promotorka bralne kulture v občini uresničuje cilje nacionalne kulturne politike. To dosega s skrbnim posodabljanjem zbirk, z izvajanjem lastnih knjižničnih programov ter z vključevanjem v nacionalne in regionalne projekte za spodbujanje branja. Sodelovanje z vzgojno-izobraževalnimi zavodi in drugimi lokalnimi deležniki omogoča razvoj storitev, prilagojenih potrebam sedanjih in potencialnih uporabnikov. Uspešnost teh prizadevanj potrjujeta povečan obisk knjižnice in rast izposoje kakovostnega gradiva, kar neposredno krepi bralno kulturo v lokalnem okolju. Kljub temu je zaskrbljujoč podatek na nacionalni ravni, da bralna kultura in bralna pismenost v Sloveniji že vrsto let upadeta.

❖ Cilj: Ureditev pogojev za izvajanje knjižnične dejavnosti

Knjižnica Medvode kljub pomanjkanju prostora in omejenim sredstvom za nakup gradiva dosega zelo dobre rezultate na ključnih področjih svojega delovanja. Uspešno razvijamo predbralno pismenost, spodbujamo bralno kulturo med mladimi in odraslimi ter krepimo domoznansko dejavnost. Naši uveljavljeni projekti, kot so pravljíčne urice, bralni znački Medvodko bere in Medvoška knjižna transverzala ter druga lokalna partnerstva, potrjujejo vlogo knjižnice kot osrednjega stičišča skupnosti. To dokazujejo tudi visoki kazalniki obiska in obrata knjižničnega gradiva.

Dejstvo je, da prostorska stiska resno omejuje celovit razvoj sodobnih knjižničnih storitev. Zaradi pomanjkanja namenskih prostorov, ki bi bili ločeni od oddelka izposoje, so nekatere ključne dejavnosti močno okrnjene ali celo onemogočene:

- Izobraževalna funkcija: Zaradi odsotnosti ustreznega prostora in prilagojene opreme ne moremo izvajati sistematičnega računalniškega opismenjevanja za večje skupine.
- Programska ponudba: Prireditve lahko organiziramo izključno izven rednega obratovalnega časa, kar omejuje nabor in dostopnost vsebin v primerjavi z drugimi splošnimi knjižnicami po Sloveniji.

- Dostopnost za ciljne skupine: Tesni in neudobni prostori na oddelku za otroke in mladino so ovira za privabljanje novih uporabnikov (družine, mladostniki). Kljub velikemu povpraševanju trenutno ni pogojev za širitev priljubljene zbirke igrač.
- Informacijsko središče: Zaradi neustreznih pogojev dela knjižnica ne more v celoti uresničiti svoje vloge informacijskega in družbenega središča lokalne skupnosti.

Ugotavljamo, da zaradi trenutnih materialnih pogojev poslanstva knjižnice ne moremo izpolnjevati v celoti, kar dolgoročno zavira razvojni potencial občine na področju kulture in izobraževanja. Prostorska stiska se kaže tudi v pomanjkanju prostorov za vodstveno delo, saj se v knjižnici trenutno nahaja le en skupen pisarniški prostor, ki ga uporablja vseh 11 redno zaposlenih. Onemogočena je izvedba zaupnih sestankov vodstva z zaposlenimi, izvedba sestankov projektnih skupin in področnih vodij v času odprtja knjižnice in izvedba sestankov s poslovnimi partnerji.

Ukrep: Ureditev prostorskih in infrastrukturnih pomanjkljivosti

V letu 2025 so bila s strani Občine Medvode zagotovljena sredstva za ureditev notranjega atrija in pridobitev dodatnih prostorov, vendar se investicija iz več razlogov ni realizirala (večje kadrovske težave, daljše bolniške odsotnosti (tudi na strani vodstva)). Kljub temu da načrtovana pridobitev novih prostorov oziroma ureditev notranjega atrija še ni prešla v fazo realizacije, knjižnica beleži dobre rezultate. Statistični podatki potrjujejo rast števila prireditev in obiskovalcev, kar je neposreden rezultat strokovne angažiranosti, predanosti in ustvarjalnosti zaposlenih. Kolektiv še zmore premoščati prostorske omejitve, vendar le-te dolgoročno ostajajo glavna ovira za nadaljnji razvoj.

Ukrep: Avtomatizacija izposoje ter novi dostopi do uporabnikov

Avtomatizacija izposoje z uporabo knjigomata je trenutno v začetnem obdobju. Delež uporabnikov, ki se poslužujejo samostojne izposoje, je zaenkrat še nizek. Na novo tehnologijo se počasi prilagajajo, pri tem pa pogosto potrebujejo strokovno pomoč knjižničarja. Pričakujemo, da se bo frekvenca uporabe povečala z reorganizacijo izposojevalnega pulta in optimizacijo postavitve opreme, kar bo knjigomat naredilo bolj dostopen in opazen.

5.3 POROČILO O PODROČNIH SREČANJIH FOKUSNIH SKUPIN ZA PRIPRAVO IZHODIŠČ ZA PRENOVO RAZPISA ZA KULTURNE DEJAVNOSTI

V Kulturnem domu Medvode so dne 9. oktobra, 6. novembra in 13. novembra 2024 potekala srečanja fokusnih skupin na temo priprave izhodišč za prenovo razpisa za kulturne dejavnosti. K udeležbi so bili povabljeni člani in predstavniki kulturnih društev, Občinska kulturna zveza, samostojni kulturni delavci ter drugi prijavitelji. Prvega srečanja se je udeležilo šest oseb, drugega sedem, na tretjem pa so bile prisotne tri osebe. Na porazpisno srečanje, ki je potekalo 10. marca 2025 in kjer so bili predstavljeni izsledki pogovorov, pa je prišlo dvanajst oseb. Pogovore je vodila Sabina Spanjol, vodja področja kulture v Javnem zavodu Sotočje Medvode, poudarek pa je bil na podaji mnenj o neustreznosti posameznih meril in kriterijev ter predlogov za popravke Javnega razpisa za sofinanciranje kulturnih dejavnosti pa tudi zapisu osnovnih potrebe za delovanje sekcij po področjih.

Prvo srečanje je bilo namenjeno področju glasbe in je zajemalo vokalno glasbeno dejavnost ter instrumentalno glasbeno dejavnost. Glavne zadeve, ki so jih prisotni izpostavili so bile:

- Razdelitev razpisa na ljubiteljsko dejavnost in profesionalno dejavnost,
- Vzpostavitev posebne proračunske postavke za Godbo Medvode,
- Upadanje podmladka,
- Vzpostavitev prioritet financiranja za vsako leto posebej,
- Spodbujati povezovanje in koprodukcije,
- Urediti in uskladiti dikcije znotraj razpisa - najave, prijave, poročila, pogodbe,
- Spodbujati kvaliteto ob zmanjševanju hiperprodukcije in uvedbi pogoja javnih produkcij na bienalno obdobje in
- Spodbujati produkcije večjega obsega in gostovanje v tujini z dodatno finančno podporo.

Drugo srečanje je bilo namenjeno področjem likovna umetnost, fotografija, literarno področje, multimedija in intermedija, filmska umetnost in net art. Glavne izpostavljene zadeve:

- Opredelitev področij in njihovih interpretacij: intermedijske umetnosti, multimedija, digitalna umetnost, transdisciplinarna umetnost,
- Razdelitev razpisa na ljubiteljsko dejavnost in profesionalizem B3,
- Uvedba kriterijev uspešnosti kot so referenčna prizorišča za razstave, opredeliti seznam tekmovanj,
- Uvedba finančnih nagrad za nagrade na področju kulture,
- Uvedba odkupa umetniških del za protokol,
- Vzpostavitev zagotovitve osnovnih pogojev in pokritja osnovnih stroškov za vse sekcije istega področja z enakim zneskom in možnostjo pridobitve dodatkov za uspešnost, tudi za profesionalce s pogojem izvajanja mentorstva za ljubitelje,
- Vzpostavitev proračunske postavke Umetniški programi z navezavo na sodelovanje z Občino Medvode ob obletnicah,
- Popis galerij in vzpostavitev rednega delovnega časa ter umetniškega vodje in kustosa za Galerijo Sora,
- Vzpostavitev mehanizma podpore prioritetnim področjem,
- Ureditev razmerij med sekcijami zaradi zelo različnih osnovnih potreb,
- Ureditev dikcij in obrazložitev glede pogoja sodelovanja enega ali več umetnikov pri področjih, ki so izrazito individualna,
- Zaviranje hiperprodukcije in večanja števila sekcij,
- Uvedba plačila komisiji.

Tretje srečanje je pokrivalo področje gledališča, lutk, folklorne dejavnosti, plesa in baleta. Pomembnejši izsledki:

- Uvedba pogoja javne gledališke premiere na bienale, vsaj za sekcije 1. kakovostnega razreda,
- Postavitev prednostni projektom,
- Ločitev ljubiteljske kulture od profesionalcev,
- Gledališče je celostno kompleksna dejavnost in potrebuje večji osnovni znesek za izvedbo produkcij,
- Prednost dati kakovosti pred hiperprodukcijo,
- Omogočiti zaposlitev osebe na OKZ za pomoč društvom,

- Urediti nesorazmerja razpisa, tudi s pregledom prejšnjih poskusov sprememb pravilnikov.

Na porazpisnem srečanju je Sabina Spanjol prisotnim predstavila izsledke pogovorov. Zbrani so ugotovili sledeče:

- Želja po spremembi pravilnika ni soglasna, prisotni so bolj nagibajo k popravkom obstoječega pravilnika,
- Prisotni večinoma niso pripravljeni sodelovati pri pripravi sprememb, predvsem in razloga časovne nezmožnosti in manjka strokovnosti,
- Največji problem, s katerim se prisotni trenutno srečujejo so anomalije med dikcijami in neusklajenost obrazcev prijav s poročili.

5.4 POROČILO O IZVEDENIH SREČANJIH ZA »MAPIRANJE KULTURNEGA ZEMLJEVIDA MEDVOD«

V okviru strokovnega sveta za kulturo pri Javnem zavodu Sotočje sta 17. marca 2024 in 25. marca 2025 potekali delavnici mapiranja medvoške kulture, ki jih je vodila Barbara Pregelj. Namen delavnic je bil raziskati identiteto Medvod skozi naravne danosti, obstoječo kulturno krajino, izzive in razvojne potencialne. Udeleženske in udeleženci so pri delu uporabljali refleksijo kraja, lateralno razmišljanje Edwarda de Bona, SWOT analizo ter podatke iz ankete med kulturniki in opazovalci medvoške kulture.

V uvodnem delu prve delavnice so identiteto Medvod raziskovali s pomočjo simbolnih predmetov, kot so voda, kamen, glasbeni simboli in jabolko. Kot ključni elementi prostora so bili izpostavljeni voda kot simbol moči, sotočja, fluidnosti in življenja, mostovi in infrastruktura kot povezovalni člen med bregovi in ljudmi, lega Medvod med Ljubljano in Kranjem ter ustvarjalnost, ki izhaja iz bogate kulturne in naravne dediščine.

Analiza kulture skozi metodo šestih klobukov Edwarda de Bona je pokazala večplastno podobo občine. Pod belim klobukom so bili izpostavljeni konkretni podatki. Medvode zaznamujejo voda, hribovita pokrajina in tranzitna lega, hkrati pa se občina sooča s pomanjkanjem skupnega kulturnega središča, slabo infrastrukturo ter občutkom »mrtvega centra«. Rdeči klobuk je razkril močno čustveno navezanost na kulturno dejavnost in lokalni prostor. Udeleženci so poudarili zadovoljstvo nad bogato glasbeno tradicijo, pevskimi društvi in možnostmi za ustvarjanje, hkrati pa občutke neslišnosti in nerazumljenosti. Voda se je znova pojavila kot simbol toka, miru, ustvarjalnosti in povezovanja. Pod črnim klobukom so bile izpostavljene predvsem težave: nepovezanost društev, tekmovalnost med akterji, upad prostovoljstva, odhajanje mladih in komercializacija kulturne produkcije. Opozorjeno je bilo tudi na pomanjkanje dolgoročne vizije in razpršenost kulturnega dogajanja po posameznih vaseh. Rumeni klobuk je poudaril razvojne možnosti Medvod. Kot prednosti so bili prepoznani močna tradicija ljubiteljske kulture, pripravljenost ljudi za sodelovanje, bogata naravna dediščina ter povezovanje med centrom in obrobjem občine. Medvode imajo po mnenju udeležencev potencial, da postanejo »duhovno bogato predmestje« in ne le spalno naselje. V okviru zelenega klobuka so bili oblikovani konkretni predlogi za razvoj: kongresno-kulturna dejavnost v centru, kulturne poti ob rekah, kulturni avtobus za povezovanje periferije, večja podpora mladim ustvarjalcem ter povezovanje ljubiteljske kulture s

profesionalnimi umetniki in umetnicami. Večkrat je bila poudarjena potreba po dolgoročni strategiji razvoja kulture.

SWOT analiza medvoške kulture je pokazala, da občina razpolaga z močno tradicijo, aktivno ljubiteljsko kulturo, ustvarjalnostjo in pomembnimi naravnimi danostmi. Med slabostmi so bili izpostavljeni razdrobljenost kulturnih akterjev, pomanjkanje povezovanja, neustrezni prostori in nezadostno poznavanje kulturne produkcije. Med priložnostmi so udeleženci prepoznali povezovanje tradicije s sodobnimi pristopi, razvoj novih kulturnih vsebin ter boljše sistemsko financiranje kulture. Med nevarnostmi pa izstopajo upad prostovoljstva, zapiranje društev, komercializacija kulture in zmanjševanje kakovosti programov zaradi pomanjkanja kadrov in sredstev.

Pomemben del delavnic je predstavljalo tudi mapiranje kulturnega prostora skozi teorijo kulturnega polja Pierra Bourdieuja. Kulturni ekosistem občine Medvode zaznamuje velika raznolikost akterjev, razpetih med produkcijo (kulturna društva, Zavod CCC, Založba Malinc), distribucijo (JZ Sotočje, Knjižnica Medvode) in recepcijo (osnovne šole, Vrtec Medvode, Zavod Milčinskega, Barka in posamezniki). Pierre Bourdieu razume kulturno polje kot avtonomen družbeni prostor, v katerem se akterji (umetniki, institucije, posamezniki) borijo za prevlado in različne oblike kapitala. Te kažejo njihovo trenutno moč pa tudi izzive in potencial za razvoj, zato so zanimivi tudi za načrtovanje kulturnega in družbenega razvoja občine, analiza pa lahko služi pa tudi kot izhodišče za vprašanja o prihodnji usmeritvi lokalne kulture. Bourdieu opredeljuje kapital kot akumulirano delo, ki akterjem omogoča prisvajanje družbene energije in določanje položaja znotraj posameznega polja. Njegova teorija presega zgolj ekonomsko razumevanje (ekonomski kapital) in uvaja še druge vrste kapitala (simbolni, kulturni in človeški).

Stanje na področju ekonomskega kapitala (finančni podatki in razporeditev proračunskih sredstev med javne in zasebne zavode, društva, samozaposlene in podjetja so razvidni iz razdelka 5.5), priča o močni finančni odvisnosti sektorja (predvsem kulturnih društev) od občinskih sredstev, kjer višina prejetih subvencij med akterji močno variira. Na področju kulturnega in simbolnega kapitala (ugled, znanje in priznanja) najbolj izstopajo profesionalni akterji, ki presegajo lokalne okvire in delujejo kot most do nacionalne ter mednarodne umetniške sfere. Založba Malinc s svojo knjižno produkcijo in nacionalnimi priznanji (npr. IBBY) izkazuje izjemen intelektualni in kulturni kapital, medtem ko Zavod CCC in KD Sejalec umetnosti skozi odmevne projekte (kot je festival Hiša na hribu) uspešno povezujeta sodobno umetnost z lokalno dediščino. Ob boku javnih zavodov (Knjižnica Medvode, JZ Sotočje) visok ugled znotraj lokalnega okolja ohranjajo tudi številna tradicionalna kulturna društva (npr. KUD Smlednik, KUD Jarem, KUD Fofité, Godba Medvode in druga). Človeški kapital hkrati zrcali največjo moč in največji izziv občine: na eni strani prostor poganja izjemno močna baza prostovoljstva in aktivnega članstva v društvih (prednjači KUD Veseli umetniki), po drugi strani pa se sooča s kadrovskim mankom v profesionalnem sektorju, kjer število zaposlenih in zunanjih sodelavcev med ključnimi institucijami ostaja relativno skromno.

Aplikacija Bourdieujeve teorije na kulturno polje v Medvodah razkriva specifično dinamiko in strukturne izzive, kjer se namesto medsebojnega povezovanja odvija precejšnja konkurenca ter boj za simbolni kapital in legitimnost, kar vodi v neenotno »hiperprodukcijo« brez jasnega skupnega cilja. Čeprav lokalni kulturni habitus tradicionalno zaznamujejo močna ljubiteljska tradicija, prostovoljstvo in simbolika vode, se ta v zadnjem času krha zaradi vse večjega individualizma, hkrati pa precejšen kulturni kapital občine (kot sta Aljaževa hiša in dediščina

Polhograjcev) ostaja neizkoriščen ali zaprt v vaška jedra, namesto da bi se institucionaliziral v prepoznavno identiteto celotne skupnosti. Relativna avtonomija medvoške umetniške produkcije je pod močnim pritiskom ekonomskega polja, saj prilagajanje občinskim razpisom in razumevanje društev kot podjetniških subjektov sprožata opozorila o komercializaciji, ki ogroža svobodo ustvarjanja. K temu dodatno prispeva sam geografski in družbeni prostor polja, ki zaradi šibke povezave med centrom in obrobjem povzroča razdrobljenost, s čimer se kultura ne uspe vzpostaviti kot enoten prostor komunikacije, ampak ostaja ujeta v lokalne delitve.

Anketa med kulturnimi ustvarjalci je pokazala, da večina Medvode razume predvsem skozi simbol sotočja Save in Sore. Sotočje predstavlja prostor povezovanja, pretoka in prepletanja različnih identitet ter pomemben vir umetniškega navdiha. Poleg vode so pomembni identitetni elementi tudi Polhograjsko hribovje, naravna krajina in lega Medvod kot »zelenih vrat glavnega mesta«. Ustvarjalci so poudarili potrebo po večji povezanosti med naravnimi danostmi in kulturnimi programi ter po vzpostavitvi osrednjega kulturnega prostora, ki bi povezoval društva, umetnike in občane. Med predlaganimi rešitvami izstopajo ustanovitev Kulturnega centra Sotočje, priprava dolgoročne kulturne strategije, mentoriranje društev, podpora kakovostnim projektom ter vključevanje občanov v soustvarjanje kulturne identitete mesta.

Skupna ugotovitev delavnic je, da imajo Medvode bogato in raznoliko kulturno življenje ter velik ustvarjalni potencial, vendar bodo za prihodnji razvoj ključni večje povezovanje med akterji, jasnejša vizija razvoja kulture in močnejša podpora profesionalizaciji ter sodelovanju.

5.5 ANALIZA SOFINANCIRANJA KULTURNIH DRUŠTEV IN IZVAJALCEV KULTURNIH PROGRAMOV IZ JAVNEGA RAZPISA ZA SOFINANCIRANJE KULTURNIH DEJAVNOSTI V OBČINI MEDVODE V OBDOBJU 2021–2025

Pretekla strategija je vključevala analizo skupnega sofinanciranja kulturnih društev in izvajalcev kulturnih programov z razpisa za sofinanciranje kulturnih dejavnosti med leti 2008–2017. Tokrat smo se posvetili vsebinski analizi posameznih področij sofinanciranja kulturnih društev in izvajalcev kulturnih programov z Javnega razpisa za sofinanciranje kulturnih dejavnosti v občini Medvode (v nadaljevanju: javni razpis) v obdobju izvajanja pretekle strategije (tj. v letih 2021 do 2025), saj je bila v tem obdobju večkrat izražena želja po posodobitvi trenutno veljavnega Pravilnika o sofinanciranju kulturnih dejavnosti v Občini Medvode¹³ ter Meril in kriterijev za sofinanciranje kulturnih dejavnosti v Občini Medvode. Ker se je sprememb mogoče lotiti takrat, ko razpolagamo z jasnim vpogledom v trenutno stanje, smo pripravili analizo rezultatov sofinanciranja kulturnih dejavnosti v tem pet letnem obdobju.

Po trenutno veljavnem Pravilniku o sofinanciranju kulturnih dejavnosti v Občini Medvode so izvajalci kulturnih programov in projektov, ki se lahko sofinancirajo, sledeči (4. člen pravilnika):

- kulturna društva;
- ostala društva, ki imajo v okviru svoje dejavnosti registrirano kulturno dejavnost;

¹³ Pravilnik o sofinanciranju kulturnih dejavnosti v Občini Medvode (Uradni list RS, št. 27/05).

- zveze kulturnih društev, ki jih ustanovijo kulturna društva;
- zavodi, gospodarske družbe, zasebniki in druge organizacije, ki so na podlagi zakonskih predpisov registrirane za opravljanje dejavnosti na področju kulture;
- javni zavodi s področja vzgoje in izobraževanja;
- samostojni kulturni izvajalci.

Predmet javnega razpisa je sofinanciranje poslovanja kulturnih društev, redne dejavnosti kulturnih društev, rednega vzdrževanja prostorov kulturnih društev, nakupa in vzdrževanja opreme kulturnih društev, projektov in prireditev, kulturnih izmenjav in izobraževanja.

V navedenem obdobju je na javnem razpisu sodelovalo do 19 izvajalcev kulturnega programa (prijaviteljev).

Od trinajstih možnih dejavnosti se je v tem obdobju z javnega razpisa sofinanciralo 9 dejavnosti. Plesna, baletna, intermedijalna in net:art dejavnost se v navedenem obdobju na javnem razpisu niso pojavile niti med prijavljenimi dejavnostmi. Številčno najbolj zastopane so likovna, fotografska dejavnost (do 13 sekcij/razpisno leto), gledališka dejavnost (do 12 sekcij/razpisno leto) in instrumentalno – glasbena dejavnost (do 10 sekcij/razpisno leto). Sledi vokalno – glasbena dejavnost (do 9 sekcij/razpisno leto). Preostale dejavnosti so manj številčno zastopane, na letni ravni se pojavlja 5 sekcij ali manj: literarna, folklorna, lutkovna, multimedijalna, in filmska, video, digitalna.

DEJAVNOST	ŠT. SEKCIJ / RAZPISNO LETO (max. št.)
1. vokalno – glasbena	9
2. instrumentalno – glasbena	10
3. folklorna	3
4. gledališka	12
5. lutkovna	3
6. plesna	0
7. baletna	0
8. multimedijalna	2
9. intermedijalna	0
10. likovna, fotografska	13
11. filmska, video, digitalna	4
12. net:art	0
13. literarna	5
SKUPAJ	61

Tabela 2: Zastopanje dejavnosti med prijavitelji v obdobju 5-letnem obdobju (2021-2025)

Petletno obdobje sledi »koronskemu« letu 2020, ki ga je močno zaznamovala epidemija koronavirusa. V letu 2020 je Občina Medvode na proračunski postavki »8.1.1.6 Kulturna dejavnost« razdelila 103.946,00 EUR, kar je občutno manj od kasnejšega pet letnega povprečja (tj. 138.842,60 EUR), od katerih so prijavitelji porabili 75% sredstev. Na proračunski postavki »8.1.1.18 Kulturni domovi – vzdrževanje« pa je bilo v letu 2020 razdeljenih nekaj več sredstev kot v kasnejšem pet letnem povprečju (tj. 25.000,00 EUR), in sicer je bilo razdeljenih 29.054,00 EUR, od katerih so prijavitelji počrpali 96% vseh sredstev.

V kolikor primerjamo število sekcij po dejavnostih, ki se prijavljajo na javni razpis po obdobju epidemije, z dve-letnim obdobjem pred epidemijo, lahko ugotovimo tudi, da zaradi posledic epidemije število dejavnosti v naši občini ni padlo, kvečjemu nasprotno – opaziti je povečano število prijaviteljev na razpis.

DEJAVNOST	ŠT. SEKCIJ V LETU 2018	ŠT. SEKCIJ V LETU 2019
1. vokalno – glasbena	10	9
2. instrumentalno – glasbena	9	9
3. folklorna	3	3
4. gledališka	9	10
5. lutkovna	3	3
6. plesna	0	0
7. baletna	0	0
8. multimedijalna	1	1
9. intermedijalna	0	0
10. likovna, fotografska	11	11
11. filmska, video, digitalna	3	3
12. net:art	0	0
13. literarna	3	3
SKUPAJ	52	52

Tabela 3: Zastopanost dejavnosti med prijavitelji v dvoletnem obdobju pred epidemijo v letu 2020 (obdobje 2018-2019)

❖ **Analiza razdeljevanja sredstev s proračunske postavke »8.1.1.18 Kulturni domovi – vzdrževanje« v obdobju 2021-2025**

V obdobju 2021-2025 je Občina Medvode s proračunske postavke »8.1.1.18 Kulturni domovi – vzdrževanje« razdelila skupno 125.000,00 EUR, vsako leto pri tem ohranja povprečje 25.000,00 EUR.

Sredstva s proračunske postavke se na javnem razpisu razdelijo za področji financiranja:

C. VZDRŽEVANJE PROSTOROV KULTURNIH DRUŠTEV

D. NAKUP IN VZDRŽEVANJE OPREME KULTURNIH DRUŠTEV

Do sredstev za vzdrževanje prostora so upravičena kulturna društva, ki dokažejo, da imajo s prostorom, kjer se odvija njihova redna dejavnost, stroške v zvezi z rednim vzdrževanjem, ogrevanjem, elektriko, ipd. in plačevanjem najemnine. Do sredstev za sofinanciranje nakupa in vzdrževanja opreme so upravičena kulturna društva, ki dokažejo, da je nakup in vzdrževanje opreme nepogrešljivo za izvajanje njihove redne dejavnosti.

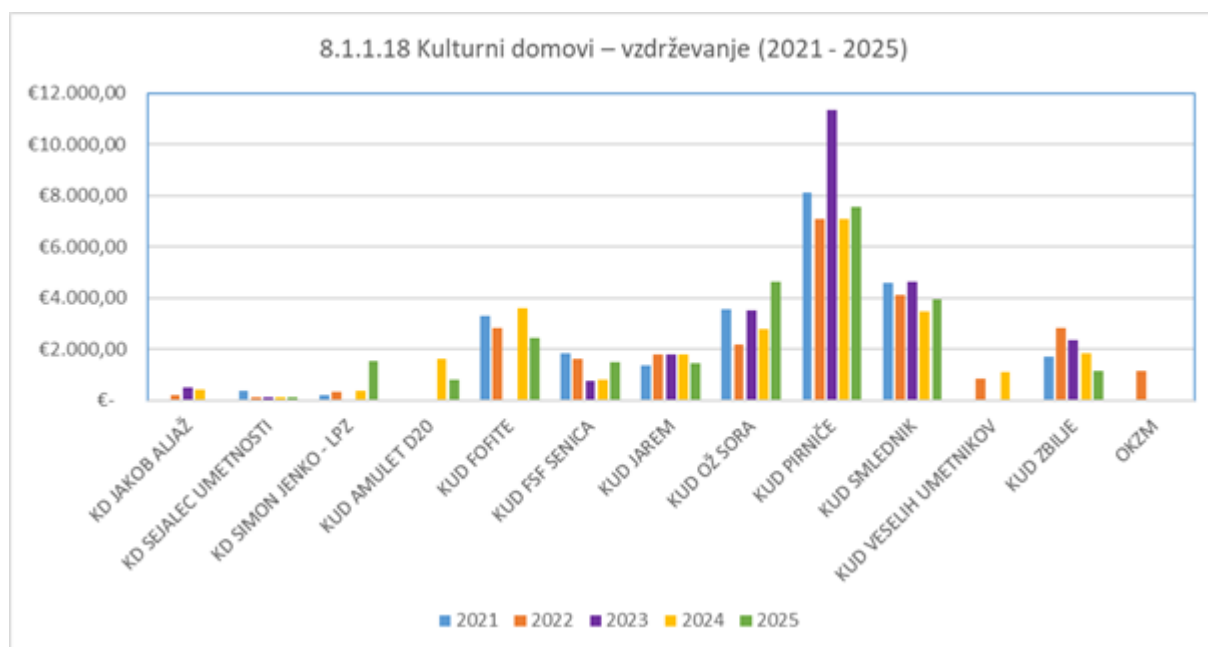
Prejemniki največjega deleža sredstev v tem obdobju so bili KUD Pirniče (32,9%), KUD Smlednik (16,6%) in KUD OŽ Sora (13,3%). Skupno vsem trem društvom je, da z navedenimi sredstvi vzdržujejo svoje prostore, v katerih delujejo.

Prejemnikov sredstev na letni ravni je bilo od 8 do 12. Zanimiv je podatek o prijavljenih potrebah, ki v zadnjih dveh letih naraščajo, odstotek kritih potreb pa posledično pada, saj

proračunska postavka ostaja nespremenjena. V letu 2023 so bili trije prijavitelji zavrženi zaradi neizpolnjevanja razpisnih pogojev, sicer bi tudi to leto bilo prejemnikov 11. Posledično odstotek kritih potreb prijaviteljev v tem letu močno odstopa navzgor.

PREJEMNIK	2021 (EUR)	2022 (EUR)	2023 (EUR)	2024 (EUR)	2025 (EUR)	SKUPAJ (EUR)	%
KD JAKOB ALJAŽ	0,00	200,00	500,00	400,00	0,00	1.100,00	0,9%
KD SEJALEC UMETNOSTI	370,00	120,00	120,00	120,00	120,00	850,00	0,7%
KD SIMON JENKO - LPZ	200,00	320,00	/	380,00	1.516,00	2.416,00	1,9%
KUD AMULET D20	-	-	-	1.632,00	800,00	2.432,00	2,0%
KUD FOFITE	3.290,00	2.800,00	/	3.611,00	2.418,00	12.119,00	9,7%
KUD FSF SENICA	1.850,00	1.600,00	770,00	800,00	1.481,00	6.501,00	5,2%
KUD JAREM	1.350,00	1.800,00	1.800,00	1.800,00	1.440,00	8.190,00	6,6%
KUD OŽ SORA	3.530,00	2.190,00	3.519,00	2.776,00	4.620,00	16.635,00	13,3%
KUD PIRNIČE	8.130,00	7.090,00	11.324,00	7.055,00	7.560,00	41.159,00	32,9%
KUD SMLEDNIK	4.570,00	4.105,00	4.620,00	3.480,00	3.925,00	20.700,00	16,6%
KUD VESELIH UMETNIKOV	0,00	835,00	/	1.106,00	0,00	1.941,00	1,6%
KUD ZBILJE	1.710,00	2.815,00	2.347,00	1.840,00	1.120,00	9.832,00	7,9%
OKZM	-	1.125,00	-	-	-	1.125,00	0,9%
SKUPAJ	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	125.000,00	100%
ŠT. PREJEMNIKOV	9	12	8	12	10		
POTREBE	41.504,78	39.154,00	32.509,78	42.026,61	44.778,78		
KRITJE POTREB V %	60%	64%	77%	59%	56%		

Tabela 4: Razdelitev sredstev na proračunski postavki "8.1.1.18 Kulturni domovi - vzdrževanje" v obdobju 2021-2025

Graf 1: Razdelitev sredstev na proračunski postavki "8.1.1.18 Kulturni domovi – vzdrževanje" v obdobju 2021-2025

❖ Analiza razdeljevanja sredstev s proračunske postavke »8.1.1.6 Kulturna dejavnost« v obdobju 2021-2025

V obdobju 2021-2025 je Občina Medvode s proračunske postavke »8.1.1.6 Kulturna dejavnost« razdelila skupno 569.213,00 EUR.

Sredstva s proračunske postavke se na javnem razpisu razdelijo za naslednja področja financiranja:

- A. POSLOVANJE KULTURNIH DRUŠTEV
- B. REDNA DEJAVNOST KULTURNIH DRUŠTEV
- E. PROJEKTI IN PRIREDITVE
- F. KULTURNA IZMENJAVA
- G. IZOBRAŽEVANJE

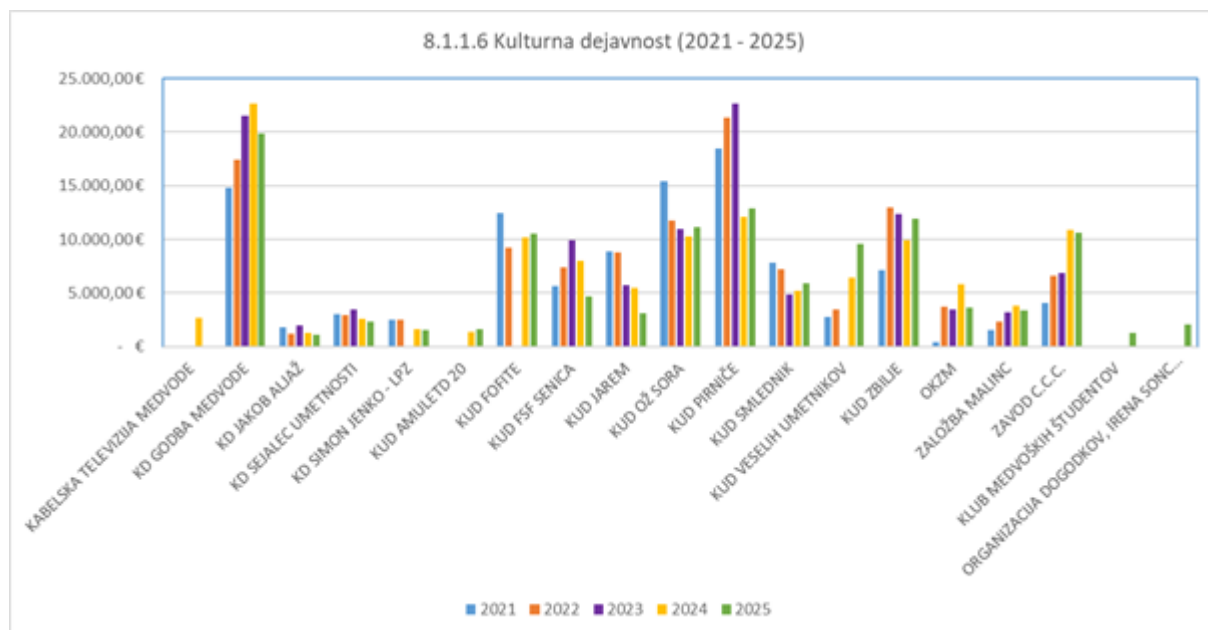
Za sofinanciranje poslovanja in redne dejavnosti lahko kandidira izključno društvo, ki ima v imenu društva: kulturno. Za sofinanciranje projektov in prireditev ter kulturne izmenjave lahko kandidirajo vsi izvajalci iz 4. člena pravilnika. Strokovno izobraževanje se financira predvsem kulturnim društvom, lahko pa kandidirajo tudi vsi ostali izvajalci iz 4. člena pravilnika.

Prejemniki sredstev v obdobju 2021-2025 so zbrani v spodnji tabeli in prikazani v dveh grafih. Prejemnikov sredstev na letni ravni je bilo od 12 do 18. V letu 2023 so bili trije prijavitelji zavrženi zaradi neizpolnjevanja razpisnih pogojev. Ugotovimo lahko, da je število prejemnikov v tem obdobju naraslo iz 15 na 18.

PREJEMNIK	2021 (EUR)	2022 (EUR)	2023 (EUR)	2024 (EUR)	2025 (EUR)	SKUPAJ (EUR)	%
KABELSKA TELEVIZIJA MEDVODE	-	-	-	2.650,00	-	2.650,00	0,5%
KD GODBA MEDVODE	14.805,00	17.388,00	21.518,00	2.682,00	19.872,00	96.265,00	16,9%
KD JAKOB ALJAŽ	1.809,00	1.189,00	1.982,00	1.251,00	1.134,00	7.365,00	1,3%
KD SEJALEC UMETNOSTI	3.039,00	2.889,00	3.459,00	2.562,00	2.282,00	14.231,00	2,5%
KD SIMON JENKO - LPZ	2.492,00	2.507,00	/	1.601,00	1.548,00	8.148,00	1,4%
KUD AMULETD 20	-	-	-	1.335,00	1.625,00	2.960,00	0,5%
KUD FOFITE	12.428,00	9.195,00	/	10.155,00	10.541,00	42.319,00	7,4%
KUD FSF SENICA	5.619,00	7.421,00	9.946,00	8.020,00	4.665,00	35.671,00	6,3%
KUD JAREM	8.890,00	8.738,00	5.721,00	5.446,00	3.135,00	31.930,00	5,6%
KUD OŽ SORA	15.410,00	11.779,00	10.978,00	10.226,00	11.102,00	59.495,00	10,5%
KUD PIRNIČE	18.436,00	21.308,00	22.663,00	12.068,00	12.840,00	87.315,00	15,3%
KUD SMLEDNIK	7.798,00	7.224,00	4.863,00	5.182,00	5.908,00	30.975,00	5,4%
KUD VESELIH UMETNIKOV	2.776,00	3.430,00	/	6.437,00	9.583,00	22.226,00	3,9%
KUD ZBILJE	7.138,00	12.969,00	12.378,00	9.914,00	11.900,00	54.299,00	9,5%
OKZM	404,00	3.680,00	3.430,00	5.811,00	3.630,00	16.955,00	3,0%
ZALOŽBA MALINC	1.500,00	2.322,00	3.150,00	3.817,00	3.330,00	14.119,00	2,5%

ZAVOD C.C.C.	4.052,00	6.578,00	6.865,00	10.842,00	10.592,00	38.929,0	6,8%
KLUB MEDVOŠKIH ŠTUDENTOV	-	-	-	-	1.261,00	1.261,00	0,2%
ORGANIZACIJA DOGODKOV, IRENA SONC ŠLENC, S.P.	-	-	-	-	2.100,00	2.100,00	0,4%
SKUPAJ	106.596,00	118.617,00	106.953,00	119.999,00	117.048,00	569.213,00	100,0%
ŠT. PREJEMNIKOV	15	15	12	17	18		

Tabela 5: Razdelitev sredstev na proračunski postavki "8.1.1.6 Kulturna dejavnost" v obdobju 2021-2025

Graf 2: Razdelitev sredstev na proračunski postavki "8.1.1.6 Kulturna dejavnost" v obdobju 2021-2025
S 16,9% je največji delež sredstev (96.265,00 EUR) prejelo KD Godba Medvode, s podobnim deležem sledi še KUD Pirniče s 15,3% (87.315,00 EUR). Desetim odstotkom se približata KUD Oton Župančič Sora z 10,5% (59.495,00 EUR) in KUD Zbilje z 9,5% (54.299,00 EUR). Njihov delež skupaj predstavlja 52,2% vseh sredstev, razdeljenih na razpisu v tem obdobju.

Statistično razlago, zakaj je temu tako, lahko deloma poiščemo v številu sekcij, s katerimi se prijavitelji prijavljajo na razpisno področje B. REDNA DEJAVNOST KULTURNIH DRUŠTEV (v posameznem razpisu delež sredstev v ta namen predstavlja navadno vsaj 50% vseh sredstev na proračunski postavki). Deloma pa tudi z ozirom na dejavnost, v katero se sekcije umeščajo, saj te lahko namreč razdelimo v pet nivojev glede na možno doseganje točk v posameznem kakovostnem razredu, kot prikazuje spodnja tabela.

Seveda je pomembno ob tem upoštevati tudi programske dosežke posameznih sekcij, ki so nujen predpogoj za doseganje določenega števila točk pri ocenjevanju izvedenega letnega programa oz. pri uvrstitvi v posamezen kakovostni razred.

RANGIRANJE DEJAVNOSTI	NIVO	TOČKE 3. razred - 2. razred - 1. razred
Instrumentalno-glasbena	1	60-90-120
Gledališka	2	50-80-110
Baletna	3	50-70-90

Vokalno-glasbena	4	40-60-80
Folklorna		
Lutkovna		
Plesna		
Multimedijalna	5	25-50-80
Intermedijalna		
Likovna, fotografska		
Filmska, video, digitalna		
Net-art		
Literarna		

Tabela 6: Razdelitev dejavnosti po nivojih glede na možno doseganje točk v posameznem kakovostnem kriteriju

KD Godba Medvode je na razpis v navedenem obdobju prijavilo letno do 5 sekcij, vse spadajo pod instrumentalno-glasbeno dejavnost, ki se kot edina dejavnost uvršča v 1. nivo. KUD Pirniče je prijavilo letno tudi do 12 sekcij, kar je z naskokom največ med vsemi prijavitelji, 4 od teh spadajo pod gledališko dejavnost, ki se uvršča v 2. nivo točkovanja. KUD OŽ Sora kot naslednji po številčnosti sekcij prijavi navadno do 7 sekcij, 3 od teh so folklorna dejavnost in spadajo v 4. nivo. KUD Zbilje se prijavlja zgolj s 4 sekcijami, 3 od teh spadajo v likovno, fotografsko dejavnost, kar pomeni šele 5. nivo točkovanja, a kljub temu zaradi uspešne produkcije praktično vsako leto dosegajo razmeroma visok nivo sofinanciranja.

Poglejmo še deleže financiranja posameznih postavk na razpisu skozi pet letno obdobje, kar nam prikazuje spodnja tabela.

PODROČJE		2021	2022	2023	2024	2025	POVPREČJE
A	Poslovanje	10,9%	9,8%	9,3%	10,0%	9,9%	10,0%
B	Filmska, video, digitalna	2,4%	1,9%	1,2%	2,5%	3,3%	2,2%
B	Folklorna	4,0%	2,4%	3,3%	2,3%	4,1%	3,2%
B	Gledališka	13,4%	12,8%	10,6%	11,4%	14,7%	12,6%
B	Instrumentalno-glasbena	15,6%	11,8%	11,8%	12,5%	14,3%	13,2%
B	Likovna, fotografska	12,1%	14,4%	11,7%	13,8%	15,4%	13,5%
B	Literarna	2,5%	1,9%	2,0%	1,9%	2,0%	2,0%
B	Lutkovna	2,8%	1,9%	2,3%	0,9%	1,1%	1,8%
B	Multimedijalna	1,7%	1,8%	0,9%	0,5%	0,6%	1,1%
B	Vokalno-glasbena	7,4%	4,9%	5,5%	4,3%	2,5%	4,9%
E	Projekt in prireditve	17,0%	19,6%	18,5%	25,0%	20,8%	20,2%
F	Kulturna izmenjava	4,9%	7,2%	8,5%	8,3%	5,8%	7,0%
G	Izobraževanje	5,3%	9,8%	14,4%	6,7%	5,6%	8,4%
SKUPAJ		100%	100%	100%	100%	100%	100%

Tabela 7: Deleži financiranja po posameznih namenih v obdobju 2021-2025

Pri poslovanju se načrtno ohranja 10% financiranje postavke skozi leta. Pri financiranju rednih dejavnosti je zelo očiten razkorak med gledališko, instrumentalno-glasbeno, in likovno, fotografsko dejavnostjo, ki v povprečju dosegajo med 12,5% in 13,5% in ostalimi dejavnostmi. Nekje v sredini med obema poloma se nahaja Vokalno-glasbena dejavnost s

povprečno slabimi 5%, ta odstotek pa v zadnjih treh letih od vseh dejavnosti najbolj očitno upada (5,5% - 2,5%). Projekti in prireditve so v povprečju financirani z 20%, v letu 2024 je bilo v ta namen razdeljenih celo 25% vseh sredstev. Postavki Kulturna izmenjava in Izobraževanje sta financirani v povprečju s 7 oz. 8,4%, odstotek pa v zadnjih treh letih upada, še posebej očitno na postavki Izobraževanje, kjer je padel za več kot polovico (14,4%-5,6%).

Zbrani podatki o financiranju po posameznih področjih po letih so prikazani v naslednji tabeli, kjer je dobro viden tudi trend financiranja.

PODROČJE	2021 (v EUR)	2022 (v EUR)	2023 (v EUR)	2024 (v EUR)	2025 (v EUR)
A poslovanje	11.611,00	11.569,00	9.987,00	11.999,00	11.669,00
B filmska	2.585,00	2.237,00	1.264,00	2.950,00	3.829,00
B folklorna	4.214,00	2.881,00	3.531,00	2.723,00	4.830,00
B gledališka	14.304,00	15.167,00	11.299,00	13.668,00	17.343,00
B instrumentalna	16.671,00	13.940,00	12.604,00	14.958,00	16.870,00
B likovna, fotografška	12.854,00	17.050,00	12.504,00	16.613,00	18.118,00
B literarna	2.667,00	2.217,00	2.128,00	2.297,00	2.316,00
B lutkovna	3.027,00	2.192,00	2.474,00	1.050,00	1.302,00
B multimedijalna	1.755,00	2.109,00	935,00	635,00	729,00
B vokalna	7.896,00	5.770,00	5.898,00	5.178,00	2.942,00
E projekt in prireditve	18.069,00	23.277,00	19.784,00	30.000,00	24.541,00
F kulturna izmenjava	5.258,00	8.570,00	9.100,00	9.930,00	6.894,00
G izobraževanje	5.685,00	11.638,00	15.445,00	7.998,00	6.589,00

Tabela 8: Financiranje po posameznih namenih v obdobju 2021-2025

5.6 ANALIZA VODENE DELAVNICA ZA ZAINTERESIRANO JAVNOST

Strategija razvoja kulture v Občini Medvode za obdobje 2026 - 2030 je plod aktivnega, odprtega in vključujočega dialoga z lokalno skupnostjo. Lahko bi rekli da gre za participativno načrtovanje. Ključni mejnik pri oblikovanju dokumenta je predstavljalo strateško srečanje v Klubu Jedro, ki je služilo kot platforma za izmenjavo mnenj, identifikacijo izzivov ter snovanje skupnih usmeritev za prihodnje razvojno obdobje.

Vodena delavnica oz. srečanje za zainteresirano javnost z naslovom *Strategija kulture v občini Medvode 2026–2030: kje smo danes in kam želimo iti* je bila izvedena 31. januarja 2026.

Delavnica ni bila zasnovana na eni sami metodi, temveč na kombinaciji več pristopov: participativnega vodenja, facilitacije ter sodelovanja z deležniki. Namen je bil ustvariti prostor, v katerem lahko različni akterji kulturnega sektorja enakovredno prispevajo svoje poglede, izkušnje in potrebe.

Dogodka se je udeležilo blizu 30 akterjev z različnih področij kulturnega ekosistema v naši občini, kar zagotavlja reprezentativnost in širino predlaganih rešitev. Sodelovali so predstavniki:

- ljubiteljskih kulturnih društev in krovne Občinske kulturne zveze Medvode (OKZM),

- javnih in zasebnih zavodov,
- založniškega sektorja,
- profesionalnih ustvarjalcev ter
- civilne družbe in podpornikov kulture.

Strokovni proces in moderacijo delavnice je vodila Petra Založnik, univ. dipl. pedagoginja in sociologinja kulture. Njene dolgoletne izkušnje na področju strateškega razvoja organizacij, vodenja kadrov v javnem in neprofitnem sektorju ter evalvacije trajnostnih politik so zagotovile metodološko ustreznost in ciljno usmerjenost razprave.

Struktura delavnice je bila zasnovana kot zaporedje metod, ki podpirajo postopno poglobljanje razmisleka – od prepoznavanja, kaj v kulturi že deluje, preko analize izzivov, priložnosti in tveganj, do izluščenja ključnih potreb (metoda 1–2–4–ALL) ter oblikovanja prednostnih tem in skupnega določanja prioritet (skupinsko delo in glasovanje). Takšen potek je omogočil, da se razprava ni ustavila na posameznih mnenjih, temveč se je postopno prevedla v skupne, strukturirane vsebinske poudarke.

Udeleženci so skozi proces strukturiranega dela analizirali stanje in perspektive na petih prednostnih stebrih kulture v občini:

1. Ljubiteljska kultura: krepitev društvenega delovanja in prostovoljstva.
2. Profesionalna umetnost: spodbujanje vrhunske ustvarjalnosti in pogojev za delo.
3. Kulturna infrastruktura: posodobitev prostorskih kapacitet in opreme.
4. Kulturna in naravna dediščina: varovanje, revitalizacija in promocija identitete.
5. Kulturno-umetniška vzgoja: sistemsko vključevanje kulture v izobraževalne procese.

V okviru vsakega področja so bile definirane prednostne teme do leta 2030, hkrati pa so bili načrtani konkretni izvedbeni koraki, ki tvorijo operativni del te strategije, kar so udeleženci zapisali na plakate.

1. PODROČJE: LJUBITELJSKA KULTURA IN DRUŠTVENO DELOVANJE

❖ **Krepitev institucionalne vloge Občinske kulturne zveze Medvode (OKZM)**

Za zagotavljanje dolgoročnega razvoja ljubiteljske kulture v občini je ključno strokovno in administrativno opolnomočenje krovne organizacije. V ta namen se predvidi sistemizacija delovnega mesta (profesionalizacija funkcije predsednika, sekretarja oziroma strokovnega sodelavca zveze), kar bo omogočilo stabilnejše delovanje in tesnejše povezovanje med društvi. Glavne usmeritve in naloge profesionalne podpore:

- ***Strokovno svetovanje in razpisna logistika:*** Pomoč društvom pri prijavi na občinske ter nacionalne in mednarodne javne razpise (izven proračuna Občine Medvode) z namenom diverzifikacije virov financiranja.
- ***Administrativno-operativna pomoč:*** Nudenje podpore pri pravno-formalnem poslovanju društev, vodenju dokumentacije in izpolnjevanju zakonskih obveznosti.
- ***Promocija in mreženje:*** Oblikovanje marketinških strategij za večjo vidljivost društvenih dogodkov ter koordinacija promocijskih aktivnosti.
- ***Medgeneracijski prenos znanja:*** Aktivno sodelovanje z vzgojno-izobraževalnimi zavodi preko vodenja kulturnih krožkov, s čimer se spodbuja vključevanje mladih v lokalno ljubiteljsko dejavnost.

❖ **Spodbujanje vključevanja mladih v ljubiteljsko kulturno dejavnost**

Kot enega ključnih izzivov na področju ljubiteljske kulture v občini prepoznavamo generacijski razkorak in potrebo po aktivnem vključevanju mladine v društvene strukture. Cilj je vzpostaviti vzdržen model kadrovskega pomlajevanja, ki bo zagotovil kontinuiteto delovanja lokalnih kulturnih akterjev. Strateški ukrepi za doseganje cilja:

- ***Interdisciplinarno sodelovanje z vzgojno-izobraževalnimi zavodi:*** Vzpostavitev tesnejših povezav z osnovnimi šolami in vrtci v občini skozi izvajanje rednih kulturnih krožkov, ki jih vodijo strokovni mentorji iz vrst društev ali predstavnik OKZM.
- ***Aktivna promocija in "Dnevi odprtih vrat":*** Organizacija letnih predstavitvenih dogodkov, kjer društva neposredno nagovarjajo mlade skozi interaktivne delavnice in predstavitve svojih specifičnih dejavnosti (vse oblike ustvarjanja, poustvarjanja, posredovanja in varovanja kulturnih dobrin na področju knjižne, glasbene, plesne, folklorne, gledališke, lutkovne, baletne, literarne, likovne, fotografske, filmske, video, spletne, multimedijalne in intermedijalne dejavnosti ter na področju negovanja ljudskega izročila in nematerialne kulturne dediščine).
- ***Koprodukcijsko povezovanje:*** Spodbujanje skupnih projektov in produkcij med šolami in kulturnimi društvi, kar omogoča mladim praktično izkušnjo javnega nastopanja in vpogled v procese umetniškega ustvarjanja v društvenem okolju.

❖ **Razvoj mentorskih mrež in strokovno usposabljanje kadrov**

Dolgoročna vitalnost in umetniška kakovost ljubiteljske kulture sta neposredno odvisni od usposobljenosti vodij skupin in mentorjev. Strategija predvideva vzpostavitev systemskega okvirja za nenehno strokovno izpopolnjevanje ter spodbujanje prenosa specifičnih znanj med različnimi akterji v občini. Strateški ukrepi za doseganje cilja:

- ***Sistemske financiranje izobraževanj:*** Povečanje proračunskih sredstev, namenjenih sofinanciranju strokovnih izobraževanj, seminarjev in licenčnih tečajev za mentorje kulturnih skupin. Cilj je dvig kakovosti produkcije na vseh ravneh ljubiteljskega ustvarjanja.
- ***Mreženje s profesionalnim sektorjem:*** Spodbujanje modela sodelovanja, v katerem profesionalni kulturni ustvarjalci, ki delujejo ali prebivajo v občini, prevzamejo mentorske vloge v društvih. Ta praksa, ki se je že izkazala za uspešno (npr. na področju likovne dejavnosti), se bo sistemsko spodbujala tudi v drugih umetniških disciplinah.
- ***Vzpostavitev mentorskih shem za prenos znanj:*** Oblikovanje strukturiranih programov "notranjega mentorstva", kjer izkušeni nosilci dejavnosti prenašajo specifične veščine in tradicijo na mlajše člane. Programi bodo spodbujali vključevanje sodobnih pedagoških pristopov, ki so prilagojeni interesom in načinu komunikacije mladih.
- ***Interdisciplinarni prenos veščin:*** Podpora projektom, ki omogočajo izmenjavo znanj med različnimi društvi (npr. mentorstvo na področju uporabe novih tehnologij, digitalne promocije ali odrske tehnike), kar krepi celotno lokalno kulturno skupnost.

❖ **Modernizacija promocije in vzpostavitev enotne informacijske infrastrukture**

Za večjo prepoznavnost lokalne kulturne produkcije in boljši obisk dogodkov je nujna systemska podpora društvom pri komuniciranju z javnostmi. Strategija predvideva prehod od razdrobljenega oglaševanja k enotnemu in tehnološko naprednemu promocijskemu modelu. Strateški ukrepi za doseganje cilja:

- **Vzpostavitev skupne strokovne podpore:** Profesionalizacija funkcije koordinatorja na OKZM bo društvom zagotovila strokovno pomoč pri snovanju oglaševalskih kampanj. To vključuje svetovanje pri grafičnem oblikovanju, pripravi vsebin za sodobne digitalne platforme ter učinkovitem upravljanju družbenih omrežij.
- **Digitalna transformacija komunikacijskih kanalov:** Občina bo v sodelovanju z OKZM preučila možnosti za vzpostavitev mreže interaktivnih digitalnih zaslonov na frekventnih točkah. Ti bodo služili kot osrednja informacijska mesta za sprotno in vizualno privlačno predstavitev aktualne kulturne, turistične, športne in družbene ponudbe v občini.
- **Optimizacija fizičnih plakatnih mest:** Izvedena bo revizija obstoječe infrastrukture za zunanje oglaševanje. S posodobitvijo in strateško razporeditvijo plakatnih mest bomo zagotovili urejen in dostopen prostor za promocijo društvenih dejavnosti, kar bo zmanjšalo vizualno degradacijo prostora (manj neurejenih plakatnih mest) in povečalo informiranost občanov.
- **Partnersko sodelovanje med društvi in lokalno samoupravo:** Vzpostavila se bo delovna skupina (predstavniki OKZM, društev in občinske uprave), ki bo zadolžena za usklajen razvoj informacijske strategije na področju družbenih dejavnosti, s čimer se bo zagotovila večja sinergija pri promociji lokalnega utripa.

❖ **Posodobitev Pravilnika o sofinanciranju kulturnih dejavnosti ter Meril in kriterijev za sofinanciranje kulturnih dejavnosti v Občini Medvode**

Obstoječi *Pravilnik o sofinanciranju kulturnih dejavnosti* ter pripadajoča *Merila in kriteriji* iz leta 2005 ne ustrezajo več dinamiki in potrebam sodobnega kulturnega sektorja. Za zagotovitev pravične in namenske porabe proračunskih sredstev je nujna celovita revizija pravilnika, ki bo sledila načelom strokovnosti in razvojne naravnosti. Strateške usmeritve pri prenovi pravilnika:

- **Redefinicija prednostnih področij:** Posodobitev meril za ocenjevanje programov, ki bodo jasneje odražala strateške prioritete občine (npr. vključevanje mladih, kakovost produkcije, dostopnost kulture v različnih krajevnih skupnostih). Pravilnik naj jasno opredeli prednostna področja glede na želeno usmeritev razvoja kulture v občini. To pomeni, da bo občina v posameznem obdobju lahko s ponderiranjem kriterijev (višjim točkovanjem) spodbujala določene zvrsti ali vsebine, ki so ključne za lokalni razvoj (npr. sodobne umetniške prakse, interdisciplinarni projekti ali revitalizacija manj zastopanih umetniških zvrsti).
- **Strukturna ločitev ljubiteljske in profesionalne kulture:** Vzpostavitev ločenih razpisnih sklopov oziroma kriterijev za ljubiteljska društva in profesionalne kulturne ustvarjalce. S tem bomo zagotovili primerljivost prijavljenih vsebin in upoštevali specifične obeh načinov delovanja.
Po trenutno veljavnem pravilniku so izvajalci kulturnih programov in projektov, ki se lahko sofinancirajo, sledeči: (1) kulturna društva, (2) ostala društva, ki imajo v okviru svoje dejavnosti registrirano kulturno dejavnost, (3) zveze kulturnih društev, ki jih ustanovijo kulturna društva, (4) zavodi, gospodarske družbe, zasebniki in druge organizacije, ki so na podlagi zakonskih predpisov registrirane za opravljanje dejavnosti na področju kulture, (5) javni zavodi s področja vzgoje in izobraževanja in (6) samostojni kulturni izvajalci.
- **Prilagoditev sofinanciranja infrastrukturnih stroškov:** Zaradi splošne rasti stroškov energije in vzdrževanja se predvidi povečanje proračunskih sredstev na postavki za nakup in vzdrževanje opreme za izvedbo programov ter investicijsko

vzdrževanje prostorov za delovanje društev. Cilj je zagotoviti varno in funkcionalno infrastrukturo za nemoteno izvajanje programov.

2. PODROČJE: PROFESIONALNA UMETNOST IN VRHUNSKA USTVARJALNOST

Profesionalne umetnike prepoznavamo kot ključne nosilce razvoja, ki lahko s svojim znanjem in vrhunsko produkcijo dvigujejo kulturni standard celotne skupnosti. Strategija se osredotoča na njihovo aktivno vključevanje v izobraževalne procese, društveno življenje in promocijsko platformo občine. S tem jih ne bomo dojemali kot nekaj ločenega od skupnosti, temveč kot generator kakovosti, ki bogati tako ljubiteljsko kulturo kot socialno kohezijo v občini.

❖ Razvoj pogojev za delo profesionalnih ustvarjalcev

Postopno povečevanje proračunskih sredstev za profesionalno umetnost z možnostjo uvedbe mehanizmov za financiranje razvojne faze projektov. Za zagotavljanje dostojnega plačila za opravljeno delo bo občina v sodelovanju s stroko pripravila priporočila za tarifne postavke (tarifnik) za umetniške storitve. Tarife so že postavljene iz strani Ministrstva za kulturo, vendar pa se v praksi pogosto ne uporabljajo.

Poleg podpore novim projektom je potrebno zagotoviti tudi razvojne pogoje za že vzpostavljene in v širšem prostoru prepoznane kulturne programe, ki pomembno prispevajo k prepoznavnosti občine. Pri takšnih vsebinah je smiselno razmisliti o dolgoročnejših oblikah podpore, ki presegajo zgolj projektno financiranje preko razpisov, ter o možnostih njihove vključitve v programe oziroma podpirne mehanizme Javnega zavoda Sotočje. S tem se zagotavljata večja stabilnost delovanja in razvoj kakovostnih kulturnih vsebin v javnem interesu.

❖ Integracija v lokalno okolje

- ***Prenos strokovnih kompetenc (mentorstvo):*** Sistemsko spodbujanje vključevanja profesionalnih umetnikov v vlogo mentorjev znotraj ljubiteljskih društev in vzgojno-izobraževalnih zavodov. Cilj je zagotoviti pretok vrhunskega strokovnega znanja in dvigniti nivo izvedbene kakovosti lokalne produkcije.
- ***Vidnost in medijska prisotnost:*** Vzpostavitev rednih rubrik in programskih vsebin v lokalnih medijih (časopis Sotočje, TV Medvode) ter na turistično-informacijskih platformah (Visit Medvode). S tem bomo okrepili prepoznavnost domačih ustvarjalcev in oblikovali podobo Medvod kot kulturno napredne občine.
- ***Dan umetnosti (3. december):*** Vzpostavitev osrednjega letnega dogodka ob "Ta veselem dnevu kulture", namenjenega izključno predstavitvi profesionalne produkcije domačih umetnikov. Dogodek bo služil kot visokokakovostna platforma za nagovor širše publike in utrjevanje statusa umetnosti v javnem prostoru.

❖ Umetnost kot orodje socialne vključenosti in vzgoje

Profesionalni umetniki se aktivno vključujejo v preventivne programe in delavnice za mlade, s posebnim poudarkom na delu z odklonsko mladino. Skozi umetniški izraz se spodbuja socializacija, izražanje identitete ter medgeneracijski dialog med uveljavljenimi ustvarjalci in mladimi v iskanju lastne poti.

3. PODROČJE: KULTURNA INFRASTRUKTURA

❖ **Ovrednotenje obstoječe infrastrukture**

Kakovostna kulturna produkcija je neposredno pogojena s primerno in tehnično opremljeno infrastrukturo. Za učinkovito gospodarjenje s prostori v lasti občine in krajevnih skupnosti bo vzpostavljen Register kulturne infrastrukture, ki bo služil kot strokovna podlaga za investicijsko vzdrževanje in razvoj novih programov. Strateški ukrepi za doseganje cilja:

- ***Vzpostavitev celovitega registra (identifikacija):*** Izvedba sistematičnega popisa vseh objektov in prostorov, namenjenih kulturni dejavnosti. Register bo vključeval podatke o lastništvu, upravljavcih, velikosti in dostopnosti posameznih enot.
- ***Analiza namenske uporabnosti:*** Evalvacija prostorov glede na njihovo specifično namembnost:
 - Prostori za vadbo in kreativno delo: Preverjanje tehničnih pogojev za redno delovanje društev in umetnikov (akustika, ogrevanje, sanitarije, varna hramba opreme).
 - Uprizoritveni prostori: Ocena primernosti za javne nastope (oder, svetlobna in zvočna tehnika, zmogljivost dvoran).
 - Promocijski in razstavni potencial: Identifikacija lokacij, primernih za galerijsko dejavnost in javno predstavljanje kulture.
- ***Načrt vzdrževanja in tehnološke posodobitve:*** Na podlagi registra se oblikuje prioriteten seznam nujnih vzdrževalnih del in nakupov sodobne tehnične opreme. S tem bomo preprečili propadanje infrastrukture in omogočili izvedbo tehnično zahtevnejših produkcij.

❖ **Analiza deficitov in prednostno načrtovanje investicij**

Osrednji cilj investicijske politike v prihodnjem obdobju je odpravljanje razkoraka med obstoječim stanjem prostorov in dejanskimi potrebami lokalne skupnosti. Na podlagi sistemskega pregleda potreb bomo določili prioritete, ki bodo neposredno podprle razvoj lokalnih ustvarjalcev in omogočile višjo kakovost kulturnih storitev. Ključni ukrepi in identifikacija kritičnih področij:

- ***Detekcija infrastrukturnih vrzeli:*** Izvedba poglobljene analize, ki bo identificirala področja, kjer trenutna infrastruktura ne dosega minimalnih tehničnih ali prostorskih standardov za sodobno ustvarjanje. Posebna pozornost bo namenjena:
 - Glasbenemu izobraževanju: Reševanje prostorske problematike glasbene šole, ki je ključna za razvoj mladih talentov.
 - Osrednjemu kulturnemu prizorišču: Nadgradnja ali revitalizacija kulturnega centra, ki mora delovati kot sodobno, večnamensko vozlišče za zahtevnejše produkcije.
 - Galerijski dejavnosti: Vzpostavitev reprezentativnega razstavnega prostora v središču Medvod, ki bo omogočil profesionalno prezentacijo vizualne umetnosti.
- ***Strateško določanje prioritet investiranja:*** Na podlagi ugotovljenih pomanjkljivosti bo občina pripravila srednjeročni investicijski načrt. Investicije bodo prednostno usmerjene v objekte, ki:
 - Imajo največji vpliv na število aktivnih uporabnikov (mladi, društva).
 - Omogočajo profesionalizacijo produkcije in večjo dostopnost kulture v središču občine.
 - Izboljšujejo energetske učinkovitost in varnost objektov.

❖ **Mapiranje neizkoriščenih prostorskih potencialov**

Identifikacija javnih prostorov, ki primarno niso namenjeni kulturi (npr. prazni industrijski objekti, šolske avle, zapuščeni kmetijski objekti), in preverjanje njihovega potenciala za preureditev v začasne ali stalne ustvarjalne prostore (t.i. *pop-up* lokacije) kot odziv na potrebe po specifičnih, alternativnih prostorih, ki jih klasični kulturni domovi ne pokrivajo. Pri izvajanju ukrepa je potrebno jasno opredeliti modele sodelovanja med občino in zasebnimi lastniki prostorov ter zagotoviti ustrezne mehanizme podpore za vzpostavitev in delovanje tovrstnih vsebin. Izkušnje kažejo, da prepoznan prostorski potencial sam po sebi ne zadošča, če zanj niso predvideni tudi razvojni in finančni instrumenti, ki omogočajo dolgoročno uporabo prostora v javnem interesu.

4. PODROČJE: KULTURNA IN NARAVNA DEDIŠČINA

Za področje Naravne in kulturne dediščine je ključno, da ukrepe zastavimo tako, da dediščina ne bo le "muzejski primerek", ampak živa točka povezovanja lokalne skupnosti, ustvarjalcev in kulturnega turizma.

❖ Revitalizacija Dolinčkove hiše v Dolu kot kulturnega in družbenega središča

Preobrazba zgodovinsko pomembnega objekta v funkcionalno stičišče, ki bo služilo ohranjanju dediščine, kulturnemu ustvarjanju in povezovanju lokalne skupnosti.

- ***Izdelava dokumentacije za gradbeno in prostorsko ureditev:*** priprava projektne dokumentacije (PZI) za sanacijo objekta, ki bo upoštevala spomeniško-varstvene standarde (ZVKDS) in hkrati sodobne tehnične zahteve (dostopnost za gibalno ovirane, energetska sanacija, ustrezne inštalacije).
- ***Izvedba del:*** izvedba gradbeno-obrtniških del, restavratorskih posegov in opremljanje prostorov s sodobno avdiovizualno ter razstavno opremo.
- ***Vsebinska zasnova in interpretacijski načrt:*** opredelitev programskih vsebin hiše, predvideni sklopi bi lahko vključevali:
 - o Muzejski/etnološki del: Stalna zbirka, ki predstavlja zgodovino hiše in kraja Dol.
 - o Večnamenski kulturni prostor: Prostor za manjše koncerte, predavanja, razstave in literarne večere.
 - o Izobraževalno središče: Delavnice za prenos tradicionalnih znanj in kulturno-umetniško vzgojo.
 - o Promocija: Vključitev Dolinčkove hiše v mrežo kulturnih točk občine in promocija preko platforme Visit Medvode.
- ***Določitev modela upravljanja:*** opredelitev upravljavca objekta (npr. javni zavod, lokalna turistična organizacija ali partnerstvo z lokalnim kulturnim društvom) in določitev delovnih nalog (koordinacija terminov, tehnično vzdrževanje, prijava na razpise za programska sredstva, izvedba programov).

❖ Pravno-formalna in operativna ureditev Krajinskega parka Polhograjski dolomiti

Želimo doseči usklajeno upravljanje zavarovanega območja, ki bo omogočalo učinkovito varstvo narave, trajnostni razvoj turizma in izboljšanje kakovosti bivanja za lokalno prebivalstvo.

- ***Medobčinsko usklajevanje in podpis dogovorov:*** Vzpostavitev stalne koordinacijske skupine med občinami Medvode, Dobrova - Polhov Gradec in

Ljubljana. Priprava in podpis krovnega medobčinskega dogovora o skupnih ciljih, delitvi stroškov upravljanja in načinu odločanja o razvoju parka.

- **Formalizacija pravne zasnove in ustanovitvenih aktov:** Revizija in posodobitev ustanovitvenih aktov krajinskega parka. Priprava enotnega Načrta upravljanja, ki bo pravno definiral varstvene režime, razvojne cone in pogoje za posege v prostor, skladno z nacionalno zakonodajo o ohranjanju narave.
- **Vzpostavitev upravljalvske strukture:** Določitev skupnega upravljavca (npr. ustanovitev javnega zavoda ali prenos pooblastil na obstoječo strokovno službo), ki bo zadolžen za operativno vodenje parka, neposreden nadzor na terenu (naravovarstveni nadzorniki) in prijavo na razpise za pridobivanje sredstev.
- **Vzpostavitev sistema v praksi:** Enotna ureditev vstopnih točk, informacijskih tabel in usmerjevalne signalizacije po celotnem območju parka. Vzpostavitev sistema za spremljanje obiska in urejanje parkirnih površin na robovih zavarovanega območja (P+R pristopi za pohodnike).
- **Participacija lokalne skupnosti in promocija:** Izvedba javnih obravnav in delavnic za prebivalce znotraj parka, da se zagotovi njihova vključenost v razvojne odločitve. Razvoj blagovne znamke parka in vključitev v kulturno-turistično ponudbo preko platforme Visit Medvode in partnerskih občin.

❖ **Vzpostavitev funkcije Koordinatorja za kulturno in naravno dediščino**

Vzpostavitev funkcije Koordinatorja za kulturno in naravno dediščino, ki deluje kot vezni člen med politiko (občino), stroko (ZVKDS, ZRSVN) in terenom (prebivalci, društva), zagotavlja strokovno vodenje, operativni nadzor in usklajen razvoj projektov na področju kulturne in naravne dediščine ter upravljanje Krajinskega parka Polhograjski dolomiti.

❖ **Posodobitev sistema digitalnih vsebin in vzpostavitev mreže info točk**

Digitalizacija interpretacije dediščine in vzpostavitev sodobne informacijske infrastrukture, ki omogoča visoko kakovostno uporabniško izkušnjo za domačine in turiste.

- **Razvoj in standardizacija digitalnih vsebin:** Priprava kakovostnih, strokovno preverjenih vsebin v več jezikih, snemanje avdiovodicev, priprava video vsebin o zgodovini in 360° posnetkov manj dostopnih delov dediščine.
- **Razvoj zgodb (storytelling), prilagojenih za različne ciljne skupine (otroci, strokovna javnost, tuji turisti).**
- **Vzpostavitev mreže info točk (digitalni terminali) na ključnih lokacijah v občini Medvode.**
- **Predlogi vsebin:** Dostop do zemljevidov, koledar kulturnih dogodkov, informacije o naravnih vrednotah.
- **Nadgradnja spletnih platform in mobilnih aplikacij:** Uvedba naprednih rešitev, kot so QR kode na vseh fizičnih tablah, ki vodijo do razširjenih digitalnih vsebin.

❖ **Vzpostavitev in interpretacija Poti kulturne in naravne dediščine**

Vzpostavitev *Poti kulturne in naravne dediščine* je povezovalni ukrep, ki lahko razdrobljene točke (Dolinčkova hiša, Stari grad Smlednik, Krajinski park Polhograjski dolomiti, idr.) združi v celovito zgodbo Medvod. Namesto klasičnega "ogleda" stavimo na doživljajski turizem in interpretativno vodenje. Oblikovati je potrebno krovno tematsko pot (ali več njih), ki povezuje najpomembnejše točke dediščine v občini, ter vzpostaviti mrežo usposobljenih lokalnih interpretov (pripovedovalcev), ki bodo dediščino oživili skozi zgodbe.

5. PODROČJE: KULTURNO-UMETNIŠKA VZGOJA

Želja je, da bi kulturno-umetniška vzgoja v občini Medvode presegla okvire formalnega izobraževanja in povezala vzgojno-izobraževalne zavode, kulturne ustanove in samostojne ustvarjalce v enoten ekosistem, ki spodbuja kreativnost in senzibilnost vseh generacij.

- ***Predstavitev ponudnikov kulturnih vsebin:*** Vzpostaviti enoten in prepoznaven promocijski ekosistem (portal/aplikacija) pod okriljem JZ Sotočje, ki bo povečal vidnost lokalnih ustvarjalcev, npr. pod skupno znamko Kultura #medvodami (na enem mestu predstavljeni vsi ponudniki: od javnih zavodov in društev do profesionalnih umetnikov).
- ***Portreti umetnikov in društev:*** obuditev rednih mesečnih oddaj na TV Medvode in objav v mesečniku Sotočje (Gorenjski Glas), ki predstavljajo ustvarjalce in ozadje ustvarjanja, s čimer krepimo zavest prebivalcev o pomenu medvoške kulturne identitete.
- ***Povezovanje z javno izobraževalnimi ustanovami:***
 - o Vzpostavitev mreže koordinatorja KUV in pooblaščenih oseb (koordinatorjev) v vrtcih, osnovnih šolah in kulturnih zavodih, ki bodo skrbeli za sistematično izmenjavo informacij o kulturnih vsebinah.
 - o Uskladitev šolskih koledarjev s kulturnimi dogodki v občini.
 - o Priprava kataloga lokalne ponudbe za KUV.
- ***Podpora mentorskih programov:***
 - o Financiranje izobraževanj mentorjev (zagotovitev dodatnih sredstev preko javnega razpisa).
 - o Vključevanje profesionalnih umetnikov iz lokalnega okolja v izobraževalne procese skozi mentorstvo delavnice.
 - o Predstavitve poklicev v kulturi.
 - o Izobraževanje kulturnih delavcev za specifično delo z ranljivimi skupinami in izvedba pilotnih umetniških terapij v lokalnem okolju (razvoj programov, ki umetnost uporabljajo kot orodje za socialno vključevanje, s posebnim poudarkom na mladostnikih z odklonskim vedenjem in osebah s posebnimi potrebami).

5.7 ANALIZA JAVNOMNENJSKE ANKETE O KULTURI V OBČINI MEDVODE

V okviru priprave nove kulturne strategije za obdobje 2026–2030 je bila izvedena ponovna javnomnenska raziskava o kulturi v občini Medvode. Da bi zagotovili neposredno primerljivost podatkov, je vprašalnik vseboval identične sklope kot anketa iz leta 2019. Spletna izvedba je bila izbrana z namenom zajema reprezentativnega vzorca prebivalcev različnih demografskih skupin.

V nadaljevanju poročila so predstavljeni primerjalni rezultati, ki omogočajo interpretacijo razvojnih trendov v sedemletnem časovnem obdobju in osvetljuje morebitne premike v kulturnih potrebah ter navadah občanov v zadnjih sedmih letih. Rezultati ankete so Priloga 2 tega dokumenta.

Osnovni statistični podatki

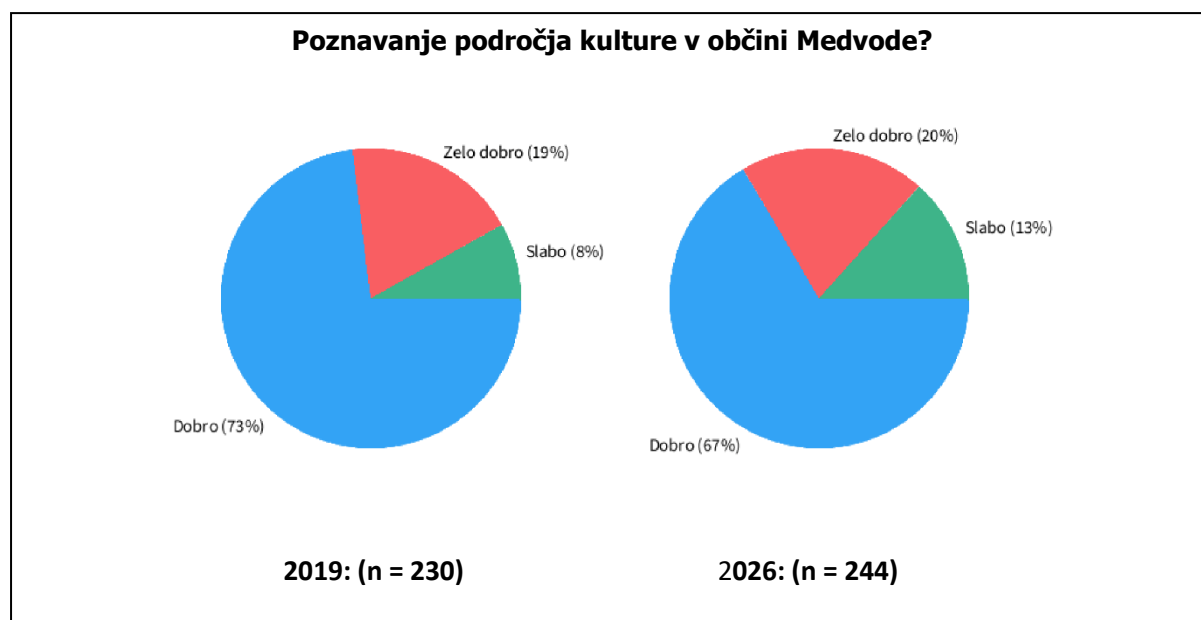
Anketa je bila sestavljena iz 23 vprašanj. Preko spleta je tokrat anketo v celoti izpolnilo 198 oseb, delno pa 260 oseb (zato je število odgovorov pri določenih vprašanjih različno, medtem ko se delež odgovorov orientira na skupno vrednost 100 odstotkov).

Demografska primerjava anketirancev

Anketo je tokrat rešilo 10% več žensk kot moških. Starostna struktura se razlikuje pri najmlajših in najstarejših, saj je rešilo tokrat anketo 5% več upokojencev (65+), v starostni kategoriji 15-24 let pa je bilo kar 13% anketirancev manj. Velika večina jih tudi tokrat prihaja iz domače občine.

Poznavanje kulture v občini Medvode

Skoraj tri četrtine anketirancev odgovarja, da področje kulture v Medvodah dobro pozna, v letu 2026 je delež celo nekoliko narastel na račun tistih, ki se opredelijo, da imajo slabo poznavanje.

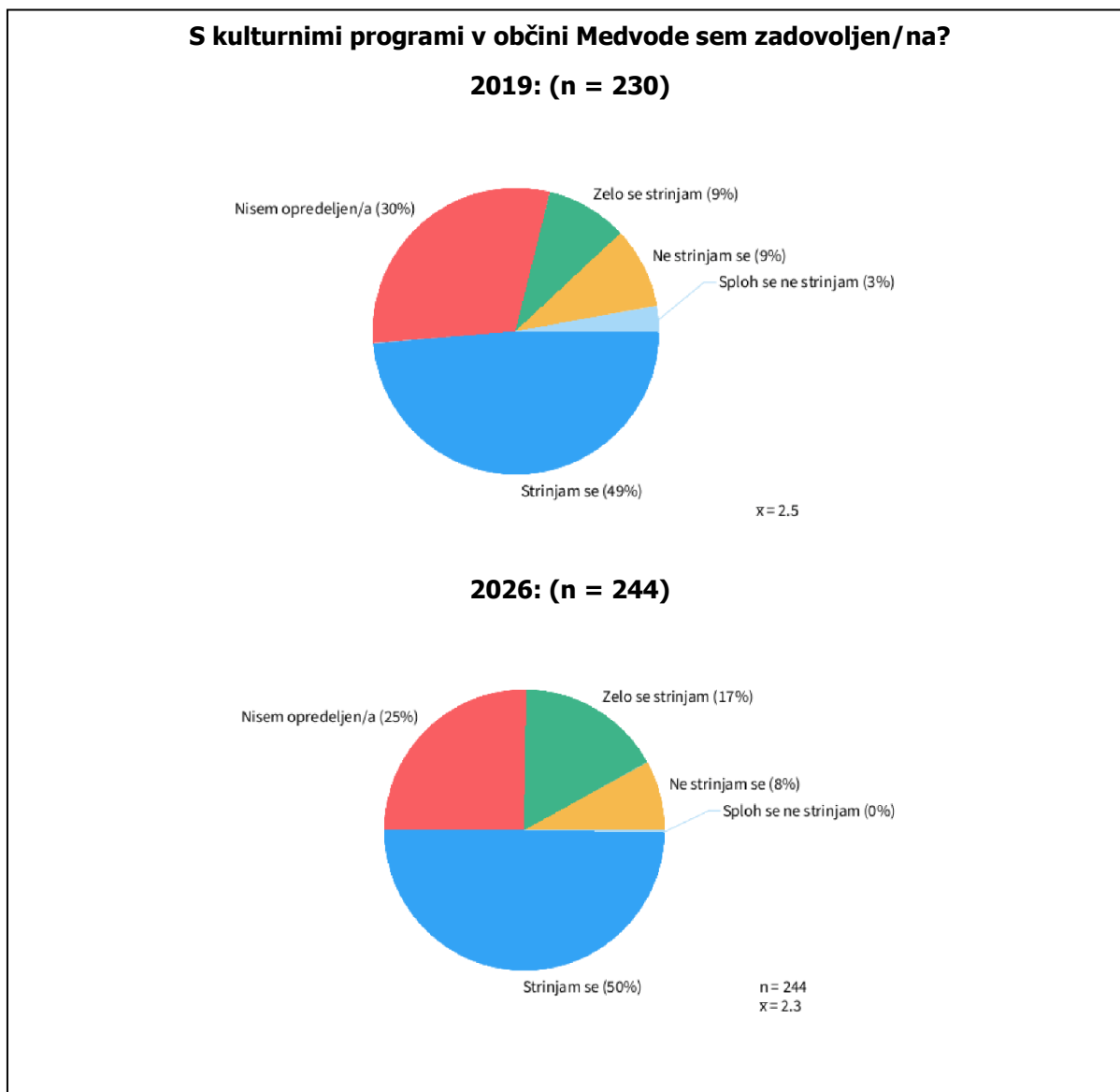
Približno tri četrtine anketirancev odgovarja tudi, da se kulturnih dogodkov udeležuje občasno, za 10% pa je narastel delež tistih, ki se kulturnih dogodkov udeležuje redno.

Uporaba teh posredno kontrolnih vprašanj nam potrdi visoko stopnjo korelacije med pogostostjo obiska kulturnih prireditev in poznavanjem lokalne kulturne krajine. Analiza podatkov tako lahko kaže na premo sorazmerje: anketiranci, ki se dogodkov udeležujejo redno ali občasno, izkazujejo sorazmerno visoko stopnjo poznavanja kulture v občini. Nasprotno pa je pri skupini, ki kulture ne spremlja, lahko zaznati pričakovano pomanjkanje informacij o lokalni kulturni ponudbi.

V letu 2019 je bilo le 34 % anketirancev včlanjenih v katero od kulturnih društev, odstotek pa je ostal praktično enak v letu 2026.

Zadovoljstvo s ponudbo kulturnih programov

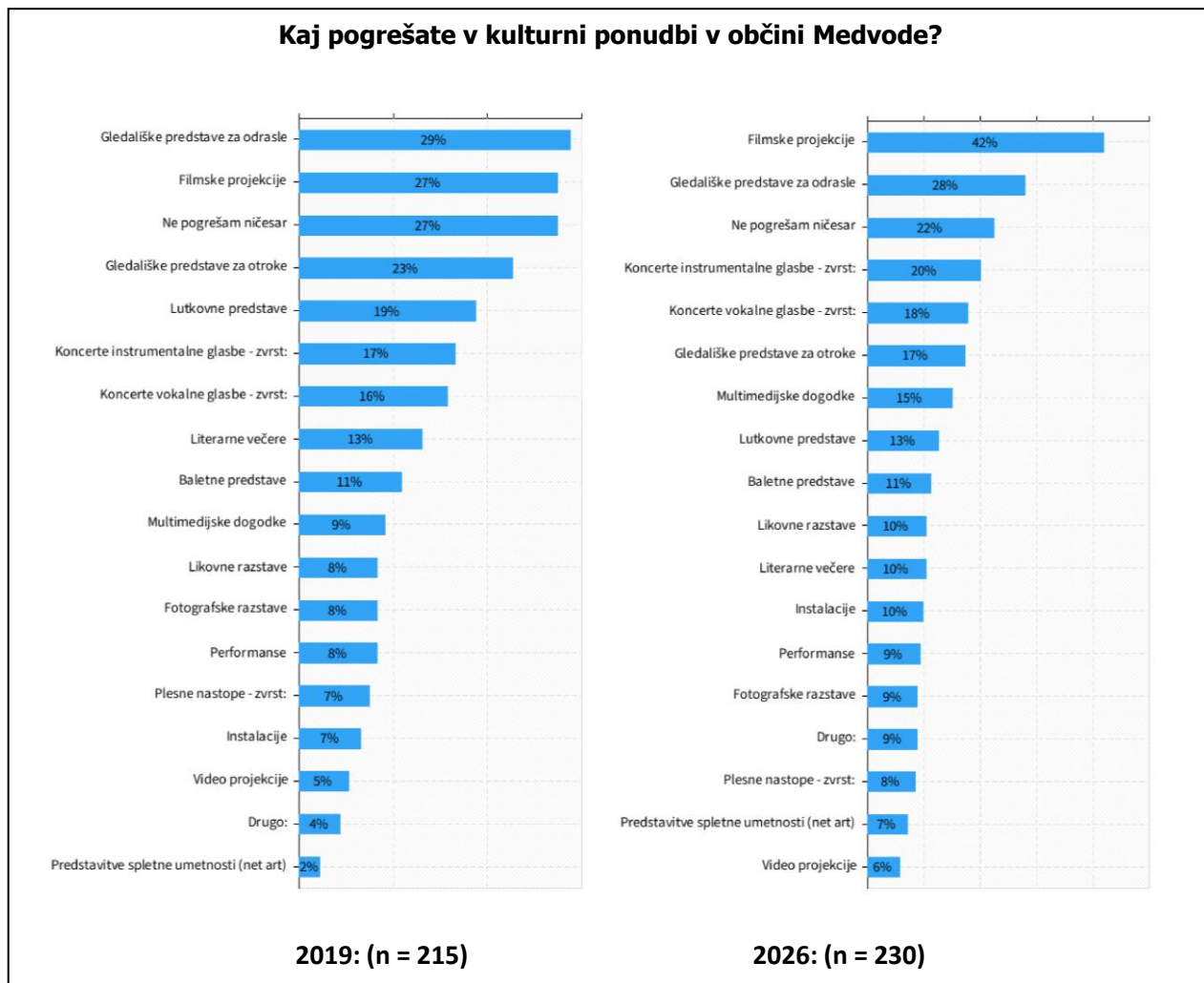
S kulturnimi programi v občini Medvode je zadovoljna skoraj polovica anketirancev, zmanjšal pa se je delež neopredeljenih in tistih, ki temu negirajo (0%!) na račun tistih, ki se s trditvijo zelo strinjajo (+8%).

Približno polovica vseh anketirancev ocenjuje kulturno ponudbo v Medvodah zadovoljivo raznoliko, povečal pa se je delež tistih, ki odgovarja, da je raznolika.

Navedeni podatki potrjujejo, da se je zadovoljstvo uporabnikov kulturnih programov v obdobju izvajanja pretekle strategije opazno povečalo.

Na vprašanje *Kaj pogrešate v kulturni ponudbi?* Je močno upadel delež filmske projekcije (42-27%), za 5% se je povečal delež tistih, ki ne pogrešajo ničesar. Še vedno pa tretjina pogreša gledališke predstave za odrasle, kar je najmanj zanimivo, če ne celo nenavadno, ob ponudbi tako profesionalnih kot ljubiteljskih abonmajev, ter vsakoletni gledališki produkciji medvoških kulturnih društev. Povečal pa se je delež tako otroških gledaliških predstav kot lutkovnih predstav, kar kaže na povečano potrebo po otroškem programu in programu za družine.

Na vprašanje, ki se je glasilo *Kateri kulturni dogodek ali program v občini Medvode vam je najbolj všeč?* so anketiranci odgovarjali prosto po svoji presoji, navedli so lahko 3 odgovore. Vsi anketiranci so navedli vsaj en odgovor, le nekateri pa tri. Skupno smo letos zbrali kar 416 odgovorov, ki bi potrebovali še bolj podrobno porazdelitev.

A že hitra analiza odgovorov pokaže, da je anketirancem še vedno najbolj všeč področje gledališča, pri tem pa navajajo različne oblike dogodkov in programov, predvsem se izpostavlja abonma Sotočje, anketiranci pa nato pogosto izpostavljajo posamezne gledališke predstave društev KUD Fofité, pa tudi predstave v Smledniku, Pirničah, Senici in Sori ipd. Pri tem pogosto izpostavijo predstave na prostem (ZMG, Smlednik, Senica).

Na drugem mestu anketiranci izpostavljajo področje glasbe. Z razliko od prve ankete, je tokrat precej izpostavljen festival Poletje med vodami, ki kot novost v ponudbi naše občine

obstaja od leta 2022. Poleg tega se na novo izpostavljajo tudi glasbeni (in drugi) dogodki v Baru Kulture 313,6.

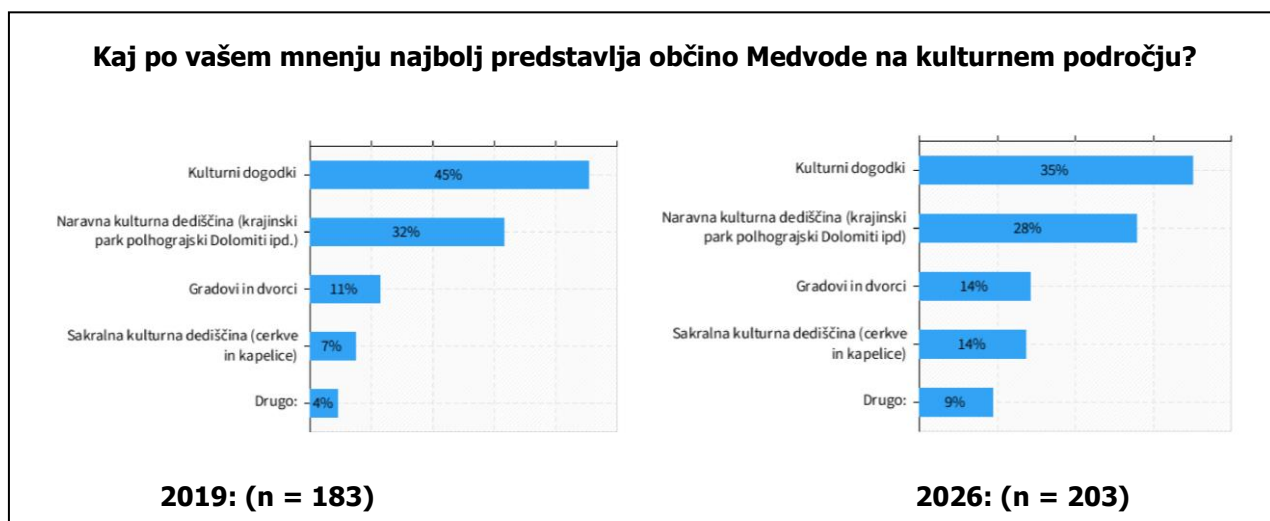
Visoko se uvršča tudi vizualno področje, anketiranci so navajali predvsem kino program v Kulturnem domu Medvode.

Poleg navedenih treh področij je večje število anketirancev izpostavilo še druge prireditve in dogodke na prostem, dogodke v sklopu Veselega decembra (Tekmovanje v kuhanju vina in čaja), Božično novoletni koncert Godbe Medvode, dogodke in dejavnosti v Knjižnici Medvode, dogodke sodobne umetnosti (Hiša na hribu), in drugo.

Kulturne značilnosti in znamenitosti v občini Medvode

V tem sklopu se rezultati ankete v letu 2026 bistveno ne razlikujejo od predhodno pridobljenih, razmerja med odgovori so praktično enaka.

Po mnenju anketirancev občino Medvode najbolje predstavljajo kulturni dogodki in naravna kulturna in dediščina.

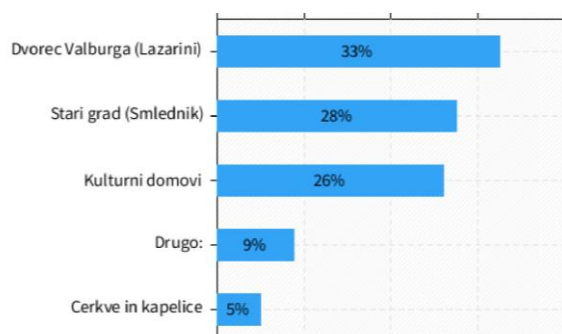
Večina anketiranih na prvo mesto glede potrebe prenove postavlja Lazarinijev dvorec v Valburgi, kulturne domove in Stari grad Smlednik.

Dobrih 40% anketiranih vidi konkurenčno prednost občine v nepremični kulturni dediščini, na drugo mesto uvrščajo naravno dediščino, nesnovna kulturna dediščina in druge značilnosti so v obeh primerih padle na zadnja mesta.

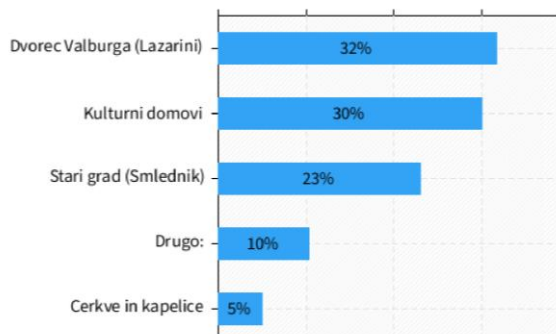
Anketiranci kot značilna ljudska običaja prepoznavajo predvsem kurjenje kresa in Miklavževanje, med drugimi odgovori pa se največkrat pojavi običaj oz. dogodek Noči parkeljnov v Goričanah.

Pri vprašanju ***Katero znamenitost bi gostu, ki je prvič v Medvodah na enodnevnem obisku najprej pokazali?***, se anketiranci odločajo za Zbiljsko jezero, sledijo Stari grad Smlednik, Polhograjski dolomiti in sotočje Save in Sore, ki še dosega več kot 10%.

Kateri objekt kulturne dediščine oziroma objekt kulturnega pomena je po vašem mnenju najbolj potreben obnove?

2019: (n = 183)

2026: (n = 203)

Informiranost o kulturnem dogajanju

Na to vprašanje je bilo mogoče več odgovorov. Anketiranci danes informacije o kulturnem dogajanju največkrat poiščejo na spletnih straneh in na FB-profilih, še vedno pa se pogosto poslužujejo občinskega glasila Sotočje (57%). Občutno manj informacije pridobivajo na kabelski televiziji, plakatnih mestih ali na radiu Sora. Mojaobcina.si kot nov centralni portal občine Medvode za obveščanje javnosti spremlja zgolj 20% anketirancev.

Skoraj 90% anketirancev odgovarja, da obiskujejo kulturne prireditve tudi zunaj občine Medvode, največ je takšnih, ki kot razlog navajajo raznolikost ponudbe (20 %) in zanimivost programov (20 %), manko nekaterih zvrsti kulture oziroma dogodkov (18 %), višjo kakovost (11 %), lokacijo (8 %) in druge razloge. Odgovori se nanašajo na ogled opere, kino predstav, galerij in muzejev ter na drugačnost dogodkov, širjenje obzorja, večjo izbiro ipd.

Infrastruktura

Večina anketiranih meni, da občina Medvode potrebuje večji prostor za osrednje občinske kulturne in protokolarnе dogodke v Medvodah – kulturni center, vendar je ta odstotek nekoliko padel v primerjavi z letom 2019.

Pri vprašanju ***Kako raje sprejemate kulturne dobrine?*** več kot tri četrtine anketirancev odgovarja, da kulturne dogodke raje obiskujejo, kot da kulturne vsebine raje spremljajo prek sodobnih medijev (TV, internet), odstotek pa je v letu 2026 še narastel, na 85%.

6 OCENA STANJA IN IZSTOPAJOČA PROBLEMATIKA

Ob pregledu analiz in stanja, ki je opisano v prejšnjih podpoglavjih, je pred opredelitvijo glavnih razvojnih stebrov in ciljev strategije treba osvetliti izstopajočo problematiko.

6.1 LJUBITELJSKA KULTURA IN DRUŠTVENO DELOVANJE

Ljubiteljska kultura se trenutno sooča z resnimi in temeljnimi vprašanji zagotovitve primerne podpore pri ustvarjanju in vzdrževanju temeljnih potreb društev in njihovih prostorov za ustvarjanje, zagotavljanju (aktivnega) članstva in hkratne pomladitve le-tega, sicer je dolgoročni obstoj mnogih društev v naši občini pod velikim vprašajem.

Kot enega ključnih izzivov na področju ljubiteljske kulture v občini prepoznavamo generacijski razkorak in potrebo po aktivnem vključevanju mladih v društvene strukture. Cilj je vzpostaviti vzdržen model kadrovskega pomlajevanja, ki bo zagotovil kontinuiteto delovanja lokalnih kulturnih akterjev. Potrebno bi bilo vzpostaviti aktivne povezave z vzgojno izobraževalnimi akterji, kar bi lahko nudilo boljši dotok mladega kadra v društva. Predvsem pa je potrebno izboljšati prezentacijo in prisotnost lokalne kulturne ponudbe v vzgojno izobraževalnih ustanovah.

Dolgoročna vitalnost in umetniška kakovost ljubiteljske kulture sta neposredno odvisni od usposobljenosti vodij skupin in mentorjev. Potrebna bo vzpostavitev systemskega okvirja za nenehno strokovno izpopolnjevanje ter spodbujanje prenosa specifičnih znanj med mentorji skupin.

Iz analize lahko izluščimo, da število društev in sekcij ter socialna naravnost pravilnika za sofinanciranje kulturnih dejavnosti onemogoča primerno sofinanciranje društev, ki si želijo razvojno naravnane delovanja. Še vedno ocenjujemo, da se kaže potreba po prenovi pravilnika s pripadajočimi merili in kriteriji, ter zagotovitvi povišanja namenskih sredstev, predvsem vezanih na sofinanciranje vzdrževanja prostorov, saj se stroški energentov in drugih postavk konstantno višajo, povečuje se število prijaviteljev na razpisu, proračunska postavka pa se ne spreminja. V drugi fazi bi bil potreben tudi konstruktiven pristop k pridobivanju veščin za uspešno pridobivanje finančnih sredstev iz drugih naslovov (razpisi JSKD, razpisi LAS, sponzorska in donatorska sredstva ...).

Društva se soočajo tudi z izzivi oglaševanja, bodisi zaradi kadrovske, finančne ali strokovne omejitve. Potrebno bo nasloviti tudi omejeno količino mest za plakatiranje v občini. Za večjo prepoznavnost lokalne kulturne produkcije in boljši obisk dogodkov bi bila nujna sistemska podpora društvom pri komuniciranju z javnostmi.

Ena od možnih rešitev za zagotavljanje dolgoročnega razvoja ljubiteljske kulture v občini bi bilo strokovno in administrativno opolnomočenje krovne organizacije (OKZM) v smislu profesionalizacija funkcije predsednika, sekretarja oziroma strokovnega sodelavca zveze, kar bi lahko omogočilo stabilnejše delovanje in tesnejše povezovanje med društvi in skupnostjo prejemnikov kulturnih dobrin v naši občini.

6.2 KULTURNO-UMETNOSTNA VZGOJA

Kulturno umetnostna vzgoja je pomemben del vzgoje mladih, saj poleg znanja o kulturi in umetnosti ter spoznavanja domoznanstva pripomore k boljši socialni vključenosti v lokalno okolje. Tovrstno povezovanje in vključevanje v lokalno okolje pa se velikokrat kaže tudi kot medgeneracijsko sodelovanje. Povezovanje z lokalnimi ustvarjalci kulturnih vsebin je bistvenega pomena za razvoj družbe in oblikovanje identitete, ob tem pa ne smemo zanemariti faktorja kvalitete. V občini Medvode se skupna ponudba kvalitetnih vsebin oblikuje v zadnjih nekaj letih prek knjižice KULTura med vodami, ki ponuja izvedbo dnevov dejavnosti za šole in vrtce (nosilec: Javni zavod Sotočje Medvode). Skladno s smernicami razvoja kulture je potrebno podati usmeritve in priporočila glede izbora kvalitetnih vsebin ter s šolami, vrtcem in glasbeno šolo preveriti dodatne možnosti razvoja na tem področju.

Kljub določenim premikom v smeri kulturno-umetnostne vzgoje v zadnjih letih, se izrazito kaže potreba po vzpostavitvi povezave med vzgojno-izobraževalnimi zavodi, kulturnimi ustanovami (kulturnimi društvi) in samostojnimi ustvarjalci v enoten ekosistem, ki bo spodbujal kreativnost in senzibilnost vseh generacij. Kažejo se potrebe po vzpostavitvi enotnega in prepoznavnega promocijskega portala pod okriljem Javnega zavoda Sotočje Medvode, ki bo na tak način povečal prepoznavnost lokalnih ustvarjalcev, tako kulturno umetniških društev kot profesionalnih umetnikov.

Z željo po večjem povezovanju vzgojno-izobraževalnih zavodov s kulturnimi ustvarjalci bi bilo potrebno razmišljati v smeri vzpostavitve mreže koordinatorjev, ki bodo skrbeli za sistematično izmenjavo informacij o kulturnih vsebinah in ponudbah. Na strani ponudnikov, tj. kulturnih ustvarjalcev, bi zato morda bilo smiselno razmisliti o pripravi kataloga lokalne ponudbe za kulturno-umetnostno vzgojo.

Prenos znanja najmlajšim pa vsekakor ne bo mogoč brez mentorjev. Kažejo se izrazite potrebe po izobraževanju kulturnih delavcev, t.i. mentorjev, pri čemer je kot eden od problemov izpostavljeno nezadostno financiranje.

6.3 PROFESIONALNA UMETNOST IN VRHUNSKA USTVARJALNOST

V občini Medvode ustvarjajo tudi profesionalni ustvarjalci, ki so dejavni na lokalnem, nacionalnem ter mednarodnem okolju. Delujejo v različnih organizacijskih oblikah, kot samozaposleni v kulturi in samostojni podjetniki, ob njih pa velik del profesionalne umetniške produkcije odpade na zasebni zavod in podjetja. V lokalnem prostoru s svojim delovanjem in specifičnimi programi izstopata predvsem Zavod CCC in Založba Malinc. Medtem ko Zavod CCC s projekti sodobne umetnosti povezuje ustvarjalce z lokalno dediščino in naravnim okoljem ter izvaja mednarodno prepoznaven umetniškorezidenčni projekt Hiša na hribu, Založba Malinc s svojo knjižno produkcijo, bralomotivacijskimi projekti, izobraževalnimi programi ter Humanistično rezidenco Branislave Sušnik uspešno odpira Medvode v mednarodni prostor in krepi kulturni kapital občine.

Profesionalni ustvarjalci in vrhunska umetnost imata v lokalni skupnosti pomembno vlogo, saj vanj vnašata drugačne perspektive, kompleksnejše družbene teme in estetske izzive. Lokalnim prebivalcem ponujata okno v svet, spodbuja kritično mišljenje in odpirata

vprašanja, s katerimi se v vsakdanjem življenju sicer ne bi srečali. Prav tako odpravljata geografsko neenakost in izključenost, sta element demokratizacije kulture, s tem pa prebivalcem sporočata, da si zaslužijo vrhunsko kulturo tam, kjer živijo, kar dviguje samozavest celotne skupnosti. Vrhunska umetnost deluje kot katalizator. Ko lokalni ljubiteljski kulturni ustvarjalci sodelujejo z vrhunskimi profesionalci, to dviguje njihove lastne kriterije in ambicije. Poleg tega lokalno gospodarstvo, kmetijstvo in obrt danes za uspeh potrebujejo inovativnost. Srečevanje s profesionalnimi ustvarjalci in vrhunsko umetnostjo dokazano spodbuja ustvarjalno razmišljanje, ki ga prebivalci nato prelijejo v svoje vsakdanje delo in poslovanje. Vrhunska umetnost lokalnemu okolju daje intelektualno globino. Prebivalcem omogoča, da skozi vrhunsko estetiko in refleksijo začutijo, da njihovo okolje ni le prostor za delo in kmetijstvo, temveč prostor polnovrednega, sodobnega življenja.

Iz posnetka stanja je moč izluščiti, da se določena kulturna društva redno in tesno povezujejo s samostojnimi kulturnimi delavci ter zasebnimi zavodi, ki jim omogočajo mentorstva in strokovno podporo proti plačilu. S tem profesionalni umetniki pripomorejo k dvigu kvalitete produkcij društev in napredovanju članov društev, njim pa prihodki predstavljajo enega od virov prihodkov za preživetje, ki jih za svoje delovanje sicer pridobivajo z nacionalnih razpisov ter s prodajo umetniških del oziroma z izvajanjem produkcij za naročnike.

Glede na številna pridobljena priznanja in nagrade, ki jih kot rezultate dosegajo društva, ki se povezujejo s strokovnjaki in na priznanje, ki so ga profesionalni ustvarjalci dosegli v nacionalnem in mednarodnem prostoru, se neizkoriščen potencial za razvoj kulture skriva prav v zasebnem sektorju oziroma v povezovanju ljubiteljske ter profesionalne umetnosti. Pri tem pa se kaže izziv v oblikovanju načina sofinanciranja zasebnega sektorja, s katerim bi povečali povezovanje in prispevali k dvigu kvalitete ljubiteljskih produkcij.

6.4 KULTURNA INFRASTRUKTURA

Prvi problem, s katerim se srečuje lokalna skupnost, je pomanjkanje sredstev za obnovo, ureditev in (nad)gradnjo objektov javne infrastrukture za kulturo ter objektov kulturne dediščine. Poleg pomanjkanja sredstev se lokalna skupnost srečuje tudi z neusklajenostjo pristopa k reševanju omenjenega problema. Izvor problema bi lahko iskali v pomanjkanju nacionalnih in lokalnih strateških dokumentov s področja kulture in kulturne dediščine, ki bi dali jasne usmeritve glede urejanja tovrstnih problemov.

Popolnoma jasno je, da je določena infrastruktura zastarela in ne omogoča optimalne izvedbe kulturnih programov oziroma nima urejene dokumentacije za zagotovitev možnosti razvoja (primer: Dom krajanov Pirniče). Kljub temu, da je Občina Medvode v letu 2021 obnovila Kulturni dom Medvode, kapacitete v dvorani še vedno ostajajo nespremenjene. Zaradi pomanjkanja kapacitet za izvedbo večjih prireditev nekatere kulturne prireditve potekajo v športni dvorani Medvode, ki pa ni primeren ambient niti ni v njej specifičnih pogojev za zagotavljanje visoke kvalitete.

Pogosto se omenja vzpostavitev in zagotovitev prostorov za kulturni center, ki bi služil kot središče kulturnega dogajanja, ter zagotovitev prostorov za izvajanje galerijske dejavnosti. Predvsem v zadnjih letih se kažejo izrazite potrebe po zagotovitvi dodatnih prostorov za selitev in razširitev programa javne Glasbene šole Franca Šturma, ki s svojo podružnico

deluje v Medvodah. Ob urejanju problema javne infrastrukture bo potrebno razmisliti tudi o optimizaciji prostorov knjižnice ter njihovi namembnosti. Pri tem je treba slediti opredelitvi tistih prioritetnih ciljev, ki bodo probleme reševali celostno in vključevali smotrne rešitve tudi za druge izvajalce kulturnih programov, v prvi meri pa izhajali iz usklajenih programov javnih zavodov in drugih izvajalcev kulturnih dejavnosti.

6.5 KULTURNA IN NARAVNA DEDIŠČINA

Medvode je mlada občina, ustanovljena leta 1994, ki jo je zaznamovala velika sprememba sistemov, pod katerimi ji ni uspelo izoblikovati vodilne kulturne podobe. Kljub temu imajo Medvode zanimivo in bogato zgodovino, ki pa v smislu kulturnega turizma ostaja premalo izkoriščena. Območje občine Medvode je bilo naseljeno že zelo zgodaj, o čemer pričajo najdbe iz prazgodovinskih gradišč na Smledniškem hribu in v Polhograjskih dolomitih ter ostanki rimske naselbine in grobov v Medvodah.

Na področju nepremične kulturne dediščine obstaja več problemov, ki izvirajo iz različnega lastniškega statusa. Spomeniki in znamenja v občinski lasti se vzdržujejo in obnavljajo, glede na potrebe in razpoložljiva sredstva, objekti, kot sta npr. Lazarinijev dvorec in grad Goričane, ki sta v privatni lasti, pa sta zaprta za javnost in nedostopna kulturnim uporabnikom. Obnove so potrebni tudi nekateri objekti v zasebni lasti, katerih lastniki ne kažejo velikega interesa za obnovo, neraziskana pa ostajajo tudi nekatera arheološka najdišča.

Občina je v letu 2025 v svojo last pridobila Dolinčkovo domačijo v Dolu, zato bo v naslednjih letih potrebno pristopiti k potrebnim restavratorskim delom ter k pripravi ustreznih vsebin, ki bodo potekale na domačiji.

Območje občine je gosto posejano s spomeniki naravne in kulturne dediščine, kar lahko predstavlja velik vir za izoblikovanje novih programov kulturnega turizma. Povečujejo se potrebe po ureditvi infrastrukture za zagotavljanje možnosti razvoja tudi večjih projektov ter vzpostavitvi novih programov kulturnega turizma, pri čemer pa je najprej potrebno opredeliti primarne cilje in ukrepe: vzpostaviti potrebne lokalne evidence in (v sodelovanju z Zavodom za varstvo kulturne dediščine) predlagati ustrezne ukrepe, zagotoviti načrtno in sistematično izvajanje obnove ob zagotovitvi zadostnih finančnih sredstev, posebno pozornost pa posvetiti tudi vzpostavitvi prostorov za arhiv, ureditvi arhiva ter vzpostavitvi infrastrukture, ki bo zagotovila primerno spoznavanje naravne dediščine.

Področje varstva kulturne dediščine je po večini prepuščeno lastnikom, ki za ta namen sicer lahko pridobijo sredstva iz občinskega razpisa za sofinanciranje kulturne dediščine. Občina Medvode ne razpolaga z muzejem, kjer bi lahko razstavili npr. stare Iskrine projektorje in hranili arhiv kulturne dediščine, kar se zadnje čase kaže kot potreba za razvoj nekaterih kulturnih dejavnosti, kot so dnevi dejavnosti za šole in kulturni turizem.

7 STRATEŠKI CILJI IN UKREPI

Strateški cilji in ukrepi se nanašajo na obdobje 2026-2030 in vsebujejo tudi nekaj dolgoročnih ciljev. Predstavljajo prioriteta področja financiranja in oblikovanje glavnih stebrov razvoja kulture za naslednje petletno obdobje. Cilji in ukrepi, ki jih navajamo v nadaljevanju, dejansko predstavljajo izveček analiz in metod, ki so bile izvedene v letih 2024-2026 ob analiziranju stanja. Izluščene so bile na podlagi preseka vseh uporabljenih metod s principom ponavljajočega se pojavljanja. Ob ciljih in ukrepih so navedeni tudi predvideni izvajalci, predvideni učinki ter kazalniki za ugotavljanje dosega zastavljenih ciljev.

I.

Področji **LJUBITELJSKA KULTURA IN DRUŠTVENO DELOVANJE** ter **PROFESIONALNA UMETNOST IN VRHUNSKA USTVARJALNOST** sta področji, ki se medsebojno močno prepletata. Pomembna je krepitev vloge nevladnega sektorja v kulturi ter spodbujanje družbene kohezije skozi medgeneracijsko sodelovanje in ohranjanje lokalne tradicije. Poudarek je na dvigu kakovosti lokalne kulturne ponudbe z razvojem zahtevnejših umetniških produkcij in vzpostavitvijo spodbudnega okolja za profesionalne ustvarjalce. Smiselno je, da so tudi zastavljeni strateški cilji in ukrepi za doseganje le-teh medsebojno povezani.

7.1 Strateški cilj 1: SPODBUJANJE MEDSEBOJNEGA SODELOVANJA IN POVEZOVANJA

Ukrep 1.1: Spodbujanje medsebojnega sodelovanja zavodov in sodelovanja zavodov z lokalnimi strokovnjaki s področja kulture in kulturne dediščine

Ukrep predvideva preoblikovanje obstoječih in oblikovanje novih programov, ki v vsebini predvidevajo večje vključevanje lokalnih strokovnjakov s področja kulture in kulturne dediščine pa tudi drugih strokovnjakov, ki delujejo v lokalnem prostoru in posedujejo bogato znanje ter izkušnje o lokalnem prostoru. Namen ukrepa je prepoznati potencial v lokalni skupnosti s ciljem gradnje povezane razvojno naravnane skupnosti.

Kazalniki:

- uvedba enega novega programa letno ali ena razvojna nadgradnja obstoječega programa letno,
- število sodelujočih strokovnjakov.

Nosilci ukrepa: Javni zavod Sotočje Medvode, Knjižnica Medvode, šole, vrtec, glasbena šola

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2026-2030

Ukrep 1.2: Spodbujanje k prepoznavanju potreb lokalne skupnosti

Ukrep predvideva organizacijo okroglih miz, javnih razprav in podobnih dogodkov ter izvedbo anket z namenom prepoznavanja potreb lokalne skupnosti, pa tudi vključitev zainteresiranih posameznikov in kulturnih društev.

Kazalniki:

- eden večji ali več manjših organiziranih tovrstnih dogodkov in izvedba ene usmerjene ankete letno,
- število sodelujočih.

Nosilci ukrepa: Javni zavod Sotočje Medvode, drugi javni zavodi

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2026-2030

Ukrep 1.3: Spodbujanje sodelovanja med kulturnimi društvi in povezovanja ljubiteljske kulture z drugimi organizacijami ter posamezniki

Ukrep predvideva združevanje obstoječih programov oziroma oblikovanje novih programov na način koprodukcij, to pa bo podpiral tudi nov oziroma prenovljen pravilnik za sofinanciranje kulturnih dejavnosti. Namen ukrepa je slediti načelu manj je več v smislu zviševanja kvalitete produkcij, pridobivanja večjega števila obiskovalcev in vzpostavitve možnosti za izvedbo zahtevnejših produkcij.

Kazalnika:

- ena večja koprodukcija ali več manjših koprodukcij letno,
- število sodelujočih koproducentov.

Nosilci ukrepa: OKZ in kulturna društva

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2026-2030

Ukrep 1.4: Vključevanje profesionalnih in vrhunskih ustvarjalcev v lokalno skupnost

Ukrep je namenjen krepitvi avtonomne identitete krajev ob sotočju Save in Sore, predvideva pa vzpostavitev systemskega, večletnega programskega financiranja, ki bo profesionalne ustvarjalce trajno integriralo v lokalno skupnost Občine Medvode. Ukrep uvaja tudi sistem gospodarskih in šolskih umetniških vavčerjev, s katerimi se profesionalni umetniki neposredno vključujejo v pedagoški proces medvoških osnovnih šol in vrtcev skozi izkustvene naravoslovno-umetniške dneve na terenu, hkrati pa preko platforme Zavoda CCC prevzemajo vlogo strokovnih kuratorjev javnega prostora. Ti ustvarjalci skozi drzne, prostorsko pogojene javne umetniške intervencije na tranzitnih oseh in kolesarskih poteh ter v dialogu z lokalno industrijo vizualno in vsebinsko plemenitijo Medvode, medtem ko z aktiviranjem naravne in sakralne dediščine ter v povezavi z drugimi profesionalnimi akterji umetniško preoblikujejo občino iz pretočne tranzitne točke v prepoznaven, trajnosten in svetovljanski kraj.

Kazalniki:

- število sklenjenih večletnih programskih pogodb, izdanih in unovčenih umetniških vavčerjev (šolskih in gospodarskih vavčerjev), realiziranih javnih umetniških intervencij,
- delež vključenih otrok in mladih,
- število sodelujočih lokalnih podjetij,
- medinstitucionalna povezanost profesionalnih akterjev
- zmanjšanje tranzitnega značaja Medvod (delež obiskovalcev iz Ljubljane in Kranja, ki Medvode obiščejo namensko zaradi javnih umetniških intervencij in profesionalnih kulturnih dogodkov (merjeno s periodičnimi anketami obiskovalcev),
- prepoznavnost medvoške kulturne identitete navzven,
- odstotek lokalnih prebivalcev, ki prepoznavajo vključevanje sodobne umetnosti v javni prostor in dediščino kot pomemben element kakovosti bivanja in unikatnosti Medvod,

- trajnostnost profesionalnega sektorja (rast števila registriranih in aktivnih profesionalnih kulturnih ustvarjalcev ter projektov, ki dolgoročno ostajajo in delujejo znotraj občine Medvode zaradi spodbudnega okolja).

Nosilec ukrepa: Občina Medvode, Zavod CCC

Terminski načrt: 2026-2030

Pričakovani učinki ciljev na tem področju:

- dvig kvalitete kulturnih programov,
- večja povezanost javnega sektorja,
- večja usklajenost programov in jasna usmeritev posameznih zavodov,
- bolj smotrna poraba javnofinančnih sredstev,
- večja obiskanih prenovljenih in novih programov oziroma dogodkov,
- boljša ozaveščenost lokalne skupnosti o pozitivnih učinkih povezovanja in programih nasploh,
- boljša ozaveščenost o identiteti Medvod,
- večje zavedanje o pomenu umetnosti za lokalno skupnost,
- preseganje predstave o Medvodah kot o spalnem naselju.

7.2 Strateški cilj 2: SPODBUJANJE RAZVOJNO NARAVNANEGA DELOVANJA

Ukrep 2.1: Prenova pravilnika za sofinanciranje kulturnih dejavnosti

Ukrep obsega prenovo pravilnika za sofinanciranje kulturne dejavnosti, ki mora upoštevati spodbujanje kvalitete produkcij in povezovanje kulturnih društev med sabo ter s strokovnjaki in drugimi organizacijami s področja kulture.

Trenutni pravilnik z merili in kriteriji je zelo kompleksen in občanom Medvod nerazumljiv, zato prihaja tudi do neupravičenih napačnih interpretacij sklepov razpisa, ki vzbujajo dvom tudi o verodostojnosti sklepov in strokovnem delovanju komisije. Nov pravilnik in merila ter kriteriji morajo biti jasno predstavljeni zainteresirani javnosti in morajo biti postavljeni razumljivo ter pregledno.

Kazalniki:

- dosežen konsenz glede vsebine novega pravilnika med razpisovalko in OKZM
- sprejetje novega pravilnika,
- povečanje povezovanja izvajalcev kulturnih programov – število koprodukcij in soorganizatorstev,
- dvig kvalitete posameznih produkcij in povečanje uspešnih udeležb na tekmovanjih in srečanjih v organizaciji JSKD in drugih organizacij – priznanja,
- povečanje števila obiskovalcev posameznih produkcij,
- povečanje kvalitetne kulturne ponudbe (KUV) za šole in zainteresirano javnost – število programov.

Nosilec ukrepa: Občina Medvode

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2027-2029

Ukrep 2.2: Postopna rast sredstev, namenjenih kulturi, za izvedbo javnega razpisa

Ukrep zajema postopno rast sredstev, namenjenih kulturni dejavnosti, na raven pred znižanjem sredstev (leto 2014). Osnova za rast je realizacija prvega ukrepa, ki natančno

opredeli strukturo delitve finančnih sredstev (izraženo v odstotnih točkah tako za ljubiteljsko kulturo kot tudi druge nevladne kulturne organizacije in posameznike).

Kazalnik:

- letna rast višine sredstev za izvedbo razpisa za sofinanciranje kulturnih dejavnosti.

Nosilec ukrepa: Občina Medvode

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2026-2030

Pričakovani učinki ciljev na tem področju

S premišljenim in skrbno načrtovanim pristopom k prenovi pravilnika in k višanju sredstev bodo urejene dolgoletne nejasnosti in nezadovoljstvo nevladnih organizacij. Ukrepi bodo utrdili odnose med vladnim in nevladnim sektorjem, ki vodi k uspešnemu razvojno naravnemu delovanju. S povišanjem sredstev, namenjenih izvedbi javnega razpisa, ob novem razvojno naravnem pravilniku bodo lokalne šole in zainteresirana javnost deležni dodatnih kvalitetnih kulturnih programov. Nov pravilnik bo kulturnim društvom in zvezi omogočil izvedbo zahtevnejših skupnih projektov, ki bodo sodelujočim prinesle nove izkušnje in znanje ter povečale število obiskovalcev.

7.3 Strateški cilj 3: PODPORA PRIORITETNIM PODROČJEM KULTURE

Ukrep 3.1: Vzpostavitev mehanizmov podpore prioritetnim področjem kulture

Ukrep predvideva preučevanje možnosti podpore prioritetnim področjem kulture, vzpostavitev različnih mehanizmov podpore in raziskavo ter vzpostavitev možnosti dodatnega sofinanciranja kulturnih programov iz teh področij. Cilj ukrepa je obujanje oziroma oživljanje dejavnosti na kulturnih področjih, ki so iz različnih razlogov utrpeli škodo ali pa potrebujejo pomoč pri zagonu svoje razvojno naravnane dejavnosti.

Kazalniki:

- število vzpostavljenih mehanizmov podpore,
- število prejemnikov podpore.

Nosilca ukrepa: Javni zavod Sotočje Medvode, Občinska kulturna zveza Medvode, Občina Medvode

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2026-2030

Ukrep 3.2: Javna predstavitev letnih programov in večletnih programov

Ukrep predvideva javno predstavitev aktualnih projektov in večletnih programov, ki nudijo možnost sodelovanja javnih zavodov in kulturnih društev. Namen je predstaviti možnosti sodelovanja z drugimi organizacijami, pridobivati dragocene izkušnje ter spoznati nove primere dobrih praks.

Kazalniki:

- število sodelujočih organizacij.

Nosilci ukrepa: Javni zavod Sotočje Medvode, drugi kulturni izvajalci

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2026-2030

Pričakovani učinki ciljev na tem področju:

- pridobitev informacij o letnih in večletnih programih ter o morebitnih možnostih sodelovanja,
- pridobivanje izkušenj in spoznavanje primerov dobrih praks,
- pridobivanje novih poznanstev in izkušenj za delovanje.

7.4 Strateški cilj 4: VZPOSTAVITEV MREŽE KOMUNIKACIJSKIH TOČK ZA PROMOCIJO KULTURNIH PROGRAMOV

Ukrep 4.1: Vzpostavitev mreže komunikacijskih točk za promocijo kulturnih programov

Ukrep predvideva vzpostavitev enotne točke za promocijo kulturnih programov, ki uspešno nagovarja potencialne obiskovalce in uporabnike. Namen je analizirati trenutno stanje in določiti način pristopa k uporabi elementov že ustvarjene vizualne podobe v vseh izbranih programih s ciljem dviga prepoznavnosti občine Medvod in medvoške kulture.

Kazalniki:

- uporaba slogana v različnih programih,
- število programov v vzpostavljeni mreži.

Nosilec ukrepa: Javni zavod Sotočje Medvode, izvajalci kulturnih programov v občini

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2027-2028

Pričakovani učinki ciljev na tem področju:

- povečanje prepoznavnosti občine Medvode na področju kulture in na splošno,
- povečanje števila obiskovalcev in organiziranih skupin iz drugih občin, regij in tudi držav,
- boljša informiranost občanov,
- doseganje različnih ciljnih skupin,
- oblikovanje novih ciljnih skupin,
- povečanje obiskanosti produkcij,
- oblikovanje povezane žive kulturne skupnosti v Medvodah.

II.

KULTURNO-UMETNOSTNA VZGOJA in **BRALNA KULTURA** sta temeljna stebra osebnostnega razvoja, kritičnega mišljenja in oblikovanja odprte, povezane družbe. Čeprav se med seboj prepletata, ima vsaka svoje specifične cilje in pomen. Kulturno-umetnostna vzgoja ni le učenje o umetnosti (npr. pomnjenje letnic in slikarjev), ampak gre za proces, ki posameznika spodbuja, da umetnost izkuša, jo ustvarja in skozi njo razmišlja. Bralna kultura je dinamičen sistem vrednot, navad, znanj in praks, ki določajo odnos posameznika in skupnosti do pisane besede. Vključuje osebnostne (ponotranjena potreba posameznika po branju kot viru užitka, samorefleksije, estetskega doživetja in vseživljenjskega učenja), kognitivne (sposobnost kritičnega razumevanja, interpretacije, analize in vrednotenja prebranih besedil), družbene (načine, kako se o prebranem pogovarjamo, kako se znanje prenaša med generacijami in kako branje oblikuje empatijo ter skupno družbeno zavest) ter infrastrukturne prvine (dostopnost knjig in podporno okolje, ki ga zagotavljajo knjižnice, založbe, knjigarne, šole, lokalne skupnosti in družina). Tako kulturno-umetnostna vzgoja kot bralna kultura človeka rešujeta pred površinskostjo. V svetu hitrih dražljajev, ekranov in instantnih informacij nas obe področji silita k upočasnitvi, poglobljanju in iskanju globljega smisla.

7.5 Strateški cilj 5: SPODBUJANJE RAZVOJA PROGRAMOV KULTURNO-UMETNOSTNE VZGOJE

Ukrep 5.1: Podpora programom kulturno-umetnostne vzgoje (Dnevi dejavnosti)

Ukrep zajema sofinanciranje programov kulturno-umetnostne vzgoje za medvoške osnovne šole in vrtce, pri čemer se prednostno obravnavajo programi lokalnih izvajalcev in programi, ki jih strokovni svet Javnega zavoda Sotočje Medvode prepozna kot kvalitetne. Cilj ukrepa je večje povezovanje lokalnih kulturnih izvajalcev z vzgojno-izobraževalnimi zavodi in predstavitev delovanja kulturnih društev, ki v svoje vrste vabijo nove člane z namenom pomlajevanja ljubiteljske kulture in ohranjanja njihovega poslanstva.

Kazalniki:

- število novih programov,
- število izvedenih dnevov.

Nosilec ukrepa: Javni zavod Sotočje Medvode, Knjižnica Medvode

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2026-2030

Ukrep 5.2: Spodbujanje mladih za vključevanje v delo lokalnih ljubiteljskih kulturnih društev

Ukrep zajema promocijo dela lokalnih ljubiteljskih kulturnih društev. Na ta način bi mlajše populacije spoznale delovanje posameznih lokalnih društev ter se odločale za vključevanje v delo lokalnih društev. Ob zagotovitvi sredstev za ustrezno strokovno usposabljanje mentorjev se bo spodbujalo sodelovanje med vzgojno-izobraževalnimi zavodi in lokalnimi kulturnimi društvi.

Kazalniki:

- višina sredstev za namen spodbujanja strokovnega usposabljanja mentorjev,
- število strokovno usposobljenih mentorjev,
- število mladih vključenih v društva.

Nosilci ukrepa: Občinska kulturna zveza Medvode, lokalna kulturna društva, Občina Medvode, vzgojno-izobraževalni zavodi

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2026-2030

Pričakovani učinki ciljev na tem področju:

- ozaveščenost otrok o kulturni dediščini Medvod, ki vključuje domoznanstvo oziroma poznavanje zaslužnih Medvoščanov,
- participatorno naravnani programi bodo pripomogli k čutenju pripadnosti lokalni skupnosti,
- oblikovala se bodo nova stičišča poti, ki bodo pripomogla k večanju socialne vključenosti in ohranjanja stikov,
- struktura aktivnih članov ljubiteljskih kulturnih društev se bo pomladila,
- za delo se bodo ustrezno strokovno usposobili mentorji.

7.6 Strateški cilj: SPODBUJANJE BRALNE KULTURE

Ukrep 6.1: Neprestano posodabljanje knjižničnih zbirk¹⁴

¹⁴ Posodabljanje knjižnih zbirk skladno s *Pravilnikom o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe in Strokovnimi priporočili in standardi za splošne knjižnice za obdobje 2018-2028*.

Ukrep predvideva redno posodabljanje knjižničnih zbirk, pri čemer je poudarek na zagotavljanju njene kakovosti, aktualnosti ter prilagojenosti potrebam uporabnikov v lokalnem okolju. V Knjižnici Medvode je treba posebno pozornost nameniti gradivu v odprtem dostopu, zlasti avdiovizualnim ter spletnim kulturnim in informacijskim virom, ki jih je treba približati uporabnikom ter jih hkrati spodbujati in opolnomočiti za njihovo učinkovito uporabo. V šolskih knjižnicah je treba zagotavljati namenska sredstva za nakup novega in kakovostnega knjižničnega gradiva, prav tako v Vrtcu Medvode.

Kazalniki:

- letni prirast knjižnega gradiva,
- letni prirast neknjižnega gradiva,
- letni odpis gradiva,
- delež gradiva v knjižničnih zbirkah, ki je mlajše od pet let,
- povečanje števila aktivnih članov knjižnice,
- posodobljen dokument nabavne politike,
- ohranjanje in rast količine izposoje knjižničnega gradiva.

Nosilec ukrepa: Knjižnica Medvode, šolske knjižnice, Vrtec Medvode

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2026-2030

Ukrep 6.2: Posodabljanje informacijsko-komunikacijske tehnologije za razvoj spletnih storitev in informacijsko usposabljanje uporabnikov ter avtomatizacija izposoje¹⁵

Ukrep predvideva načrtno posodabljanje tehnološke opreme ter uvajanje sodobnih programskih rešitev za stabilno, varno in učinkovito delovanje knjižnice ter razvoj digitalnih storitev z namenom dviga informacijske in digitalne pismenosti uporabnikov, kar vključuje tudi vzpostavitev kotička »e-učilnice« kot prostora za učenje in usposabljanja. S tem bo knjižnica zagotavljala ustrezne tehnološke pogoje za uresničevanje svojega poslanstva, skladno z veljavno zakonodajo in smernicami za razvoj splošnih knjižnic. Ukrep vključuje tudi sistematično digitalizacijo knjižničnega gradiva in spodbujanje dostopa do digitalnih vsebin, s čimer knjižnica krepi svojo vlogo sodobnega informacijskega in izobraževalnega središča v lokalnem okolju. Pri tem je pomembno upoštevati načela dostopnosti, vključevanja različnih skupin uporabnikov ter trajnostnega razvoja.

Kazalniki:

- povečevanje števila ur informacijskega izobraževanja zaposlenih in uporabnikov,
- povečevanje oddaljenega obiska zaradi ponudbe digitalnih vsebin,
- število uporabnikov digitalnih storitev in spletnih točk.

Nosilec ukrepa: Knjižnica Medvode

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2026-2030

Ukrep 6.3: Širitev knjižnične mreže/večja dostopnost knjižničnega gradiva

Ukrep predvideva preučitev možnosti za večjo dostopnost knjižničnega gradiva za uporabnike Knjižnice Medvode iz bolj oddaljenih krajev občine, s ciljem omogočiti enakopraven dostop do gradiva vsem prebivalcem v občini: oblikovanje in postavitve premičnih knjižnih zbirk, okrepitev storitve dostave knjižničnega gradiva na dom za ranljive skupine, pa tudi proučitev

¹⁵ »Knjižnica ima računalniške delovne postaje za uporabo kataloga knjižnice, nacionalnega vzajemnega kataloga ter informacijskih virov dostopnih preko računalniških omrežij, uporabo programske opreme. Priporočeno število računalniških delovnih postaj je ena delovna postaja na 1000 prebivalcev. Če uporabnikom v krajevni knjižnici ni zagotovljena brezplačna povezava v internet za njihove naprave, pa naj krajevna knjižnica nima manj kot štiri delovne postaje.« (vir: Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice za obdobje 2018-2028)

nadgradnje izposoje gradiva prek paketnikov (brezstična izposoja prek fiksno nameščenih zunanjih kovinskih predalnikov). Cilj ukrepa je poiskati vire in se odločiti za izvedbo možnih rešitev.

Kazalniki:

- število (uradnih) premičnih zbirk,
- število postaj 24/7 (paketniki), povečanje števila uporabnikov paketnikov,
- pokritost območja občine z dostopom do knjižničnih storitev,
- povečanje izposoje knjižničnega gradiva.

Nosilec ukrepa: Knjižnica Medvode

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2026-2030

Ukrep 6.4: Spodbujanje in promoviranje bralne kulture in bralne pismenosti (tudi) prek nacionalnih in evropskih projektov

Knjižnica Medvode se povezuje z drugimi deležniki in strokovnjaki, ki se ukvarjajo s promocijo in motiviranjem za branje. Samo mreža, ki vključuje tako splošne in šolske ter vrtčevsko knjižnico, založbe, avtorje in strokovnjake za bralno pismenost lahko uresničuje cilje nacionalne kulturne politike z načrtnim posodabljanjem knjižnične zbirke, izvajanjem lastnih programov ter aktivnim vključevanjem v nacionalne in regionalne projekte za spodbujanje branja. V prihodnje bo knjižnica dodatno krepila svoje povezovanje s šolskimi knjižnicami, založbo Malinc, strokovnjaki za bralno pismenost, udeleževanjem v že obstoječih bralnomotivacijskih projektih, kakor tudi z aktivnim prijavljanjem na razpise ter vzpostavljanjem partnerskih sodelovanj z različnimi organizacijami. V tem okviru bo razvijala in izvajala tudi raznolike projekte, vključno z interaktivnimi aktivnostmi za spodbujanje uporabe slovenskega jezika in bralne kulture. Založba Malinc že izvaja bralne projekte za mlade na nacionalnem in mednarodnem nivoju. Začela jih je razvijati prav v Medvodah, zato si prizadeva, da bi jih na lokalnem nivoju naredila še dostopnejše. S projektom Postani ambasador Nogometastičnih branje povezuje s športom in knjigo približuje tistim, ki manj posegajo po pisani besedi. GG4A je nacionalni in mednarodni projekt za zadnjo triado, ki bralno pismenost povezuje digitalno, knjige pa z igrifikacijo in ustvarjanjem na interaktivni spletni platformi. Bralnomotivacijski projekt Leo, leo pa otrokom med 3 in 12 letom odpira vrata v večjezičnost, medkulturnost in slovensko-španski svet, kar medvoškim otrokom daje ogromen kulturni kapital in širi obzorja daleč stran od lokalnega okolja.

Kazalniki:

- število prijav na razpise in delež uspešno pridobljenih projektov,
- število vzpostavljenih partnerstev z organizacijami,
- število izvedenih programov in aktivnosti (zlasti interaktivnih) za spodbujanje uporabe slovenskega jezika,
- število udeležencev iz Medvod v bralnih projektih za mlade bralce,
- število udeležencev teh aktivnosti,
- število novih ali posodobljenih storitev za uporabnike,
- prepoznavnost promotorjev branja v lokalnem okolju (npr. odzivi, medijske objave, vključevanje v projekte).

Nosilec ukrepa: Knjižnica Medvode, Založba Malinc

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2026-2030

Ukrep 6.5: Zagotavljanje delovanja Potujoče knjižnice

Ukrep predvideva zagotavljanje delovanja potujoče knjižnice iz mreže Bibliobus, ki omogoča izposajo knjižničnega gradiva v bolj oddaljenih predelih občine, kjer je dostopnost do

Knjižnice Medvode marsikateremu občanu še vedno velika ovira. Knjižnica na kolesih je zanimiva tudi za otroke in mladino, ki si na ta način lahko gradivo izposojajo tudi sami. V letu 2026 je opredeljen sledeči urnik Bibliobusa za občino Medvode: Center starejših v Medvodah in Smlednik (2x mesečno), Zbilje, Sora in Trnovec (1x mesečno) *3

Kazalniki:

- število izposoj,
- število uporabnikov.

Nosilec ukrepa: Občina Medvode

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2026-2030

Ukrep 6.6: Izobraževanje medvoških mentoric in mentorjev branja

Ukrep predvideva izvedbo vsakoletnega specializiranega izobraževanja Da branje ne postane španska vas, ki je namenjen strokovnemu usposabljanju učiteljev, vzgojiteljev, knjižničarjev in drugih lokalnih mentorjev branja. Ta program, ki temelji na dolgoletnih izkušnjah Založbe Malinc z motiviranjem mladih za branje, ponuja sodobne pristope k spodbujanju bralne pismenosti, vključevanju ranljivih skupin, uporabi večjezičnosti ter metodologij za delo z mladimi, ki se s knjigo težje povezujejo (kot so fantje ali digitalna generacija). Z izvedbo tega usposabljanja neposredno v Medvodah lokalni pedagogi in mentorji pridobijo vrhunska, praktično uporabna znanja in orodja za delo v svojih izobraževalnih in kulturnih institucijah (šolah, vrtcih, knjižnici in društvih), s čimer se v občini trajno poenotijo standardi in dvigne raven bralne kulture ter medsebojnega sodelovanja v celotnem medvoškem ekosistemu.

Kazalniki:

- število izvedenih izobraževanj (število organiziranih modulov/predavanj v okviru programa Da branje ne postane španska vas na letni ravni)
- skupno število udeležencev (učiteljev, vzgojiteljev, knjižničarjev, športnih trenerjev in predstavnikov društev), ki uspešno zaključijo program.
- stopnja pokritosti institucij.
- zadovoljstvo udeleženk in udeležencev (povprečna ocena uporabnosti pridobljenih znanj in gradiv, pridobljena z evalvacijskimi vprašalniki ob koncu usposabljanja.
- število izvedenih hospitacij in bralnomotivacijskih delavnic na terenu,
- število vključenih otrok in mladih
- število prilagojenih programov za ranljive skupine,
- število medinstitucionalnih povezav,
- trajnost standardov.

Nosilec ukrepa: Založba Malinc

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2026-2030

Pričakovani učinki ciljev na tem področju:

- večja dostopnost knjižničnih storitev ter širjenje bralne kulture tudi v naseljih, ki so od občinskega središča oddaljeni več kot 2,5 kilometra,
- izboljšanje informacijske pismenosti vseh generacij,
- zagotavljanje večje socialne vključenosti in informacijskega opismenjevanja,
- povečevanje zmožnosti uporabe sodobne tehnologije in informacijskih virov prebivalcev v lokalni skupnosti,
- večja vključenost medvoških mladih v bralnomotivacijske projekte,
- iskanje poti za stik s knjigo med mladimi, ki jih branje prvenstveno ne zanima (fantje, digitalna generacija),
- dvig strokovnih standardov na mentorice in mentorje branja,

- ustvarjanje mreže sodelovanja vseh deležnikov na področju branja v občini, ki vodi do dviga bralne kulture in bralne pismenosti.
- pospeševanje uporabe storitev knjižnice na daljavo,
- dostopnost knjižne dediščine v digitalni knjižnici s polnimi besedili,
- večja izposoja predvsem kvalitetnega knjižničnega gradiva, večji obisk knjižnice, dvig bralne kulture.

III.

V okviru prednostnega področja **KULTURNA INFRASTRUKTURA** je poudarek na tehnološki posodobitvi kulturnih objektov, zagotavljanju optimalnih pogojev za izvajanje programov ter večji dostopnosti infrastrukture ranljivim skupinam. Potrebno je kontinuirano investicijsko vzdrževanje in tehnološki razvoj prostorov, ki so namenjeni izvajanju kulturnih dejavnosti.

7.7 Strateški cilj 7: ZAGOTAVLJANJE USTREZNE INFRASTRUKTURE ZA IZVAJANJE KULTURNIH DEJAVNOSTI

Ukrep 7.1: Postopna rast sredstev namenjenih vzdrževanju kulturnih domov

Ukrep predvideva postopno rast sredstev namenjenih vzdrževanju kulturnih domov. Stroški, tako najemnin, kot stroškov uporabe, zadnja leta močno naraščajo, zato bi bilo smiselno, da se na ravni občine določi enotna cena za najem in uporabo kulturnih domov, ki v javni lasti.

Kazalniki:

- letna rast višine sredstev za namen vzdrževanja kulturnih domov,
- dosežen konsenz glede enotne cene za najem in uporabo prostorov.

Nosilec ukrepa: Občina Medvode

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2026-2030

Ukrep 7.2: Ureditev dokumentacije Doma krajanov Pirniče

Ukrep predvideva sklenitev dogovora o načinu in fazah urejanja dokumentacije Doma krajanov Pirniče med Občino Medvode, KS Pirniče, KUD Pirniče.

Kazalnik:

- sporazumni dogovor.

Nosilec ukrepa: Krajevna skupnost Pirniče in Občina Medvode

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2027-2028

Ukrep 7.3: Izboljšanje prostorskih pogojev in odpravljanje infrastrukturnih pomanjkljivosti v Knjižnici Medvode¹⁶

Ukrep obsega celovito (pre)ureditev notranjih prostorov in pokritje okroglega atrija v sredini stavbe z namenom pridobitve dodatnih površin za gradivo in izvajanja knjižničnih storitev ter izboljšanja funkcionalnosti, preglednosti in uporabniške izkušnje. V prvi fazi je predvidena postavitve predelnih sten za pridobitev dodatnih prostorov (nova pisarna), razmejitev sejnega prostora in prostora za strokovno delo katalogizacije od pisarne vodstva, ureditev galerijske stene in domoznanskega kotička. Vzporedno ukrep vključuje nujna investicijska vzdrževalna dela, kot so posodobitev elektro omarice in požarne centrale, izboljšanje

¹⁶ Več informacij o obstoječih prostorskih pogojih je dostopnih v Letnem delovnem in finančnem načrtu Knjižnice Medvode za leto 2026.

digitalne dostopnosti z vzpostavitvijo spletnih točk in ureditev požarne varnosti ter menjavo računalniškega strežnika. Druga faza zajema pokritje atrija v sredini stavbe z namenom pridobitve novih uporabnih neto površin za razvoj novih storitev in nadgradnjo obstoječih, ki zaradi pomanjkanja površin trenutno ne omogočajo zadostitve vseh pogojev opravljanja poslanstva splošne knjižnice. Ukrepi sledijo ugotovljenim prostorskim omejitvam, zlasti pomanjkanju ustreznih prostorov za izvajanje dejavnosti in razvoju novih storitev, ter so usmerjeni v zagotavljanje kakovostnejšega okolja za uporabnike in zaposlene.

Kazalniki:

- število novo pridobljenih in funkcionalno urejenih prostorov (pisarne, sejna soba, tematski kotički),
- število vzpostavljenih novih vsebinskih točk (npr. domoznanski kotiček, galerijska stena, e-kotiček),
- število izvedenih dogodkov in dejavnosti (v atriju) ter zmanjšanje motenj v čitalnicah,
- stopnja zadovoljstva uporabnikov in zaposlenih s prostorskimi pogoji,
- zagotovljena skladnost z varnostnimi standardi (posodobljena elektro omarica, požarna centrala, požarni red),
- povečana preglednost in dostopnost gradiva za uporabnike.

Nosilca ukrepa: Občina Medvode in Knjižnica Medvode

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2026-2030

Ukrep 7.4: Priprava lokacije in projekta novega kulturnega centra

Ukrep zajema posnetek stanja obstoječe kapacitete kulturne infrastrukture in potreb s strani zavodov in društev ter raziskavo možnosti postavitve Kulturnega centra z večnamensko dvorano (za izvajanje uprizoritvene dejavnosti, konferenčne dejavnosti, medgeneracijsko delovanje, redno delovanje podružnice Glasbene šole Franca Šturma v Medvodah, galerijo, prostore za izvajanje izobraževalnih vsebin za odrasle in tudi srednješolce ipd.)

Kazalnik:

- izdelan idejni projekt.

Nosilec ukrepa: Občina Medvode

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2027-2029

Ukrep 7.5: Ureditev infrastrukture za kulturne dogodke na prostem

Ukrep zajema vzpostavitev skupine za začetek izvajanja ureditve infrastrukture za kulturne dogodke na prostem, proučitev faz dela po letih, pričetek izvajanja in delno realizacijo.

Kazalnik:

- pridobitev nove zunanje infrastrukture

Nosilec ukrepa: Občina Medvode

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2027-2030

Pričakovani učinki ciljev na tem področju:

- zagotovitev varnega upravljanja objektov,
- zagotovitev optimalne uporabe prostorov,
- zagotovitev možnosti za razvoj kulture,
- povečanje števila obiskovalcev in uporabnikov posameznih objektov oziroma prostorov,
- povečanje prihodkov s strani enkratnih najemnikov prostorov,
- vzpostavitev novih zunanjih javnih površin za izvedbo kulturnih dejavnosti in kvalitetno preživljanje prostega časa,

- oživitev kulturnega dogajanja.

IV.

Za občino je zaradi aktivnega ohranjanja zgodovinskega spomina in dediščine okolja izjemno pomembno področje **KULTURNE IN NARAVNE DEDIŠČINE**. Poudarek je tako na skrbi za infrastrukturo kulturne dediščine kot na samem izobraževanju lokalne skupnosti o pomenu naravnih in kulturnih spomenikov ter spodbujanju spoštljivega odnosa do njih.

7.8 Strateški cilj 8: SPODBUJANJE OHRANJANJA IN VAROVANJA KULTURNE DEDIŠČINE

Ukrep 8.1: Notranja in zunanja ureditev Dolinčkove domačije

Ukrep zajema notranjo in zunanjo ureditev domačije, pri čemer bo potrebno v prvi fazi v sodelovanju s strokovnjaki pripraviti ustrezen restavratorski načrt. V nadaljevanju je, skladno z restavratorskimi načrti, potrebna izvedba obnovitvenih del.

Kazalniki:

- priprava restavratorskega načrta,
- izvedba obnovitvenih del.

Nosilec ukrepa: Občina Medvode.

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2026-2028

Ukrep 8.2: Domoznanstvo, spominske plošče »Obrazi sotočja« in kulturna dediščina (sistemsko urejevanje kulturne dediščine, oživitev Dolinčkove domačije)¹⁷

Ukrep zajema pridobivanje, organiziranje, digitaliziranje in posredovanje domoznanskega gradiva, oblikovanje in nadgrajevanje domoznanske zbirke ter bienalno postavitev novih spominskih plošč znanim in zaslužnim medvoščanom na steni Obrazi sotočja. Ukrep zajema tudi sodelovanje pri vzpostavitvi izhodišč in smernic sistema pokrivanja kulturne dediščine občine Medvode, ter pripravo programskega dela za oživitev Dolinčkove domačije z nudenjem strokovne podpore Občini Medvode ob notranji ureditvi domačije.

Kazalnik:

- povečevanje števila domoznanskih publikacij in digitaliziranih zapisov,
- postavitev novih spominskih plošč,
- odprtje Dolinčkove domačije za ogled.

Nosilca ukrepa: Občina Medvode in Knjižnica Medvode

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2026-2030

Ukrep 8.3: Vzpostavitev novih programov kulturnega turizma in predstavitev muzejskih zbirk

¹⁷ »Skladno z investicijskim in razvojnim načrtom bo v letu 2026 vzpostavljen domoznanski kotiček, ki bo uporabnikom nudil vpogled v fizično domoznansko gradivo.

Knjižnica bo nadaljevala z digitalizacijo razglednic, na katerih so motivi krajev v občini Medvode, publikacij, ki so izšle pri različnih založnikih v občini Medvode, digitalizacijo tovarniškega glasila Donit in drugih publikacij ter gradnjo zbirke člankov v časnikih in časopisih, v katerih so objavljene vsebine, povezane z dogodki ali osebam iz občine.

Končni cilj digitalizacije je, da se domoznanska gradiva vključijo v Digitalno zbirko Slovenije, ki je v pristojnosti NUK. Tako zagotavljamo širšo dostopnost publikacij in posledično tudi njihovo večjo uporabo. V sklop digitalizacije sodi tudi sodelovanje knjižnice z MKL pri projektu KAMRA.« (vir: Letni delovni in finančni načrt Knjižnice Medvode za leto 2026)

Ukrep predvideva vzpostavitev delovne skupine, ki bo proučila možnosti vpeljave novih programov kulturnega turizma v mrežo kulturne in turistične ponudbe. Skupina bo proučila možnost arhiviranja gradiva in ureditve prostorov za stalno predstavitev elementov premične kulturne dediščine ter muzejskega gradiva.

Cilj je analizirati trenutno stanje in določiti način pristopa k oblikovanju optimalnega razvoja kulturnega turizma, krepiti informiranje in ozaveščanje v lokalni skupnosti ter poiskati prostor ter način arhiviranja gradiva, ki bo na ogled zainteresirani javnosti, pa tudi prepoznati potenciale in oblikovati smernice za premišljen pristop k popisu elementov kulturne dediščine.

Kazalniki:

- predlog predstavitve in arhiviranja premične kulturne dediščine ter muzejskega gradiva,
- število novih programov,
- vzpostavitev mreže programov oziroma celostne ponudbe kulturnega turizma,
- identifikacija elementov kulturne dediščine.

Nosilec ukrepa: Javni zavod Sotočje Medvode

Terminski načrt izvajanja ukrepa: 2027-2030

Pričakovani učinki ciljev na tem področju:

- povečanje obnovljenih objektov in spomenikov nepremične kulturne dediščine,
- povečanje ozaveščenosti o domoznanstvu,
- ureditev arhiva kulturne dediščine,
- povečanje ozaveščenosti lokalne skupnosti o obstoju, pomenu in varovanju kulturne dediščine,
- postavitev občine Medvode na zemljevid zanimivih kulturnih/turističnih lokacij v Sloveniji,
- povečanje celostne ponudbe kulturnega turizma in povečanje števila organiziranih skupin obiskovalcev,
- povečanje prihodkov v lokalno skupnost.

ZAKLJUČEK

Dokument Strategija razvoja kulture v občini Medvode za obdobje 2026–2030 je strateški dokument na področju kulture, ki bo lokalni skupnosti načrtoval smer in cilje oblikovanja skupne razvojne poti. Ker v osnovi nosi participatorni značaj in z velikim obsegom predhodno opravljenih raziskav poskuša zajeti tudi ciljne skupine, ki so bile v preteklosti morda spregledane, tvori zaokroženo celoto želja in potreb skupnosti. In ravno zaradi tega verjamemo, da ga bodo v duhu povezovanja, združevanja in solidarnosti posvojili vsi ustvarjalci razvojno naravnanih kulturnih programov v občini Medvode.

Izrazi, zapisani v **moški** slovnični obliki, so **uporabljeni kot** nevtralni za moško in žensko osebo.

LITERATURA

PREDPISI OZIROMA PRAVNI VIRI

1. Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK, Uradni list RS, št. 77/07 - uradno prečiščeno besedilo, 65/07 - odl. US, 56/08, 4/10, 20/11, 100/11 - odl. US, 111/13, 68/16, 61/17, 21/18 - ZNOrg, 49/20 - ZIUZEOP, 3/22 - ZDeb, 105/22 - ZZNŠPP, 8/25, 77/25).
2. Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1, Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11, 30/11 - odl. US, 90/12, 111/13, 32/16, 21/18 - ZNOrg, 78/23 - ZUNPEOVE, 131/23 - ZORZFS).
3. Zakon o knjižničarstvu (ZKnj-1, Uradni list RS, št. 87/01, 96/02 - ZUJIK, 92/15).
4. Zakon o nevladnih organizacijah (ZNOrg, Uradni list RS, št. 21/18).
5. Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2024–2031 (ReNPK24-31, Uradni list RS, št. 61/24).
6. Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2022-2029 (ReNPK22–29, Uradni list RS, št. 29/22 in 61/24).
7. Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica Medvode (Uradni list RS, št. 82/25 - uradno prečiščeno besedilo)
8. Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Uradni list RS, št. 29/03 in 162/22).
9. Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 16/07 - uradno prečiščeno besedilo, 118/06 - ZUOPP-A, 36/08, 58/09, 64/09 - popr., 65/09 - popr., 20/11, 40/12 - ZUJF, 57/12 - ZPCP-2D, 2/15 - odl. US, 47/15, 46/16, 49/16 - popr., 25/17 - ZVaj, 123/21, 172/21, 207/21, 105/22 - ZZNŠPP, 141/22, 158/22 - ZDoh-2AA, 71/23, 48/25, 22/25 - ZZZRO-1, 70/25 - ZUTD-I)
10. Odlok o razglasitvi kmečkih objektov in domačij za kulturne spomenik lokalnega pomena (Uradni list RS, št. 86/05, 97/14 in 22/24)
11. Pravilnik o sofinanciranju kulturnih dejavnosti v Občini Medvode (Uradni list RS, št. 27/05).
12. Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične javne službe (Uradni list RS, št. 28/23, 141/26).

SPLETNI VIRI

1. Glasbena šola Franca Šturma (dosegljivo na: <https://www.gsfrancasturma.si/o-soli>).
2. Javni razpis za sofinanciranje kulturnih dejavnosti v občini Medvode v letu 2020. Dosegljivo na: <https://www.medvode.si/objava/246864>.
3. Javni razpis za sofinanciranje kulturnih dejavnosti v občini Medvode v letu 2021. Dosegljivo na: <https://www.medvode.si/objava/449158>.
4. Javni razpis za sofinanciranje kulturnih dejavnosti v občini Medvode v letu 2022. Dosegljivo na: <https://www.medvode.si/objava/597676>.
5. Javni razpis za sofinanciranje kulturnih dejavnosti v občini Medvode v letu 2023. Dosegljivo na: <https://www.medvode.si/objava/749800>.
6. Javni razpis za sofinanciranje kulturnih dejavnosti v občini Medvode v letu 2024. Dosegljivo na: <https://www.medvode.si/objava/868395>.
7. Javni razpis za sofinanciranje kulturnih dejavnosti v občini Medvode v letu 2025. Dosegljivo na: <https://www.medvode.si/objava/1030994>.

8. Zaključni račun proračuna Občine Medvode za leto 2020. Dosegljivo na: <https://www.medvode.si/objava/534176>.
9. Zaključni račun proračuna Občine Medvode za leto 2021. Dosegljivo na: <https://www.medvode.si/objava/659167>.
10. Zaključni račun proračuna Občine Medvode za leto 2022. Dosegljivo na: <https://www.medvode.si/objava/765729>.
11. Zaključni račun proračuna Občine Medvode za leto 2023. Dosegljivo na: <https://www.medvode.si/objava/1062142>.
12. Zaključni račun proračuna Občine Medvode za leto 2024. Dosegljivo na: <https://www.medvode.si/objava/1084930>.
13. Zaključni račun proračuna Občine Medvode za leto 2025. Dosegljivo na: <https://www.medvode.si/objava/1292676>.
14. Evropska strategija kulturne dediščine za 21. stoletje. (2017). Strasbourg: Svet Evrope. Dosegljivo na: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MK/DEDISCINA/Strategija_21_SvetEvrope_2017-06-11.pdf (23.03.2026).

DRUGA LITERATURA IN VIRI

1. Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice za obdobje 2018–2028 (2019). Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije.
2. Statistični urad Republike Slovenije.
3. PISO Občina Medvode.

Posamezne opise ljubiteljskih društev in opisov samostojnih kulturnih delavcev so pripravili predstavniki le-teh.